

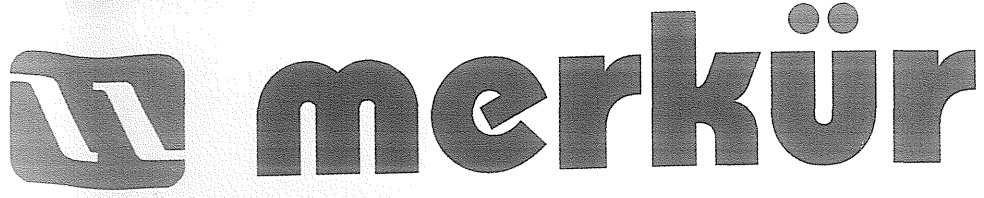
NART

İKİ AYLIK DÜŞÜN VE KÜLTÜR DERGİSİ

ISSN: 1302-2539



*Adıgey Cumhuriyeti'nin Kuruluşunun
19. Yıldönümünü,
Abhazya Zaferinin 17. Yıldönümünü
kutladık.*



Turizm - Otel Rezervasyonu - Vize - Kargo - Havacılık - Komple Uçak Kiralaması



TÜRKİYE - KAFKASYA
TÜRKİYE - LİBYA
TÜRKİYE - BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ
UÇUŞLARIYLA HİZMETİNİZDEYİZ



UÇUŞ NOKTALARI



KRASNODAR, Nalchik, Minvody, MAHACKALE,
VLADIKAVKAZ, GROZNY, STAVROPOL, Sochi, ROSTOV,
TRIPOLI, BENĞHAZİ, SHARJAH, DUBAI

Tüm noktalar için vize temin edilir
afkasya dışındaki noktalara bilet, vize ve kargo satışlarımız için ilgili ofisimizle irtibat kurunuz

0212 444 6 675 **MRK 675**



Merkez ve
Satış Ofisi:

İstanbul Dünya Ticaret Merkezi
EGS Business Park Blokları Çarşı Bloğu
No:23 34149, Yeşilköy İstanbul / Türkiye
Tel : +90 212 444 6 675
Fax: +90 212 465 53 66
merkur@merkurgroup.com.tr



Atatürk
Havalimanı:

Atatürk H.Limanı Dış Hatlar Terminali
Gidış katı IDL3919
Yeşilköy İstanbul - Türkiye
Tel : +90 212 465 49 65
Fax: +90 212 465 49 59
occ@merkurgroup.com.tr



Şube
Aksaray:

M.Kemal Paşa Cad.
Bulvar Pasajı No: 37 Kat:3 D:52
Aksaray İstanbul - Türkiye
Tel : +90 212 632 86 72
Fax: +90 212 632 90 57
bllet@merkurgroup.com.tr



Sabiha Gökçen
Havalimanı:

Sabiha Gökçen H. Limanı
Yeni Terminal DL1207
Kurtköy İstanbul - Türkiye
Tel : +90 216 588 88 00
Fax: +90 216 588 88 01
occ@merkurgroup.com.tr

www.merkurgroup.com.tr



NART
KU AYLIK DOĞUŞ VE KÜLTÜR DERGİSİ ISSN: 1302-2539

ISSN 1302 - 2539

Eylül - Ekim 2010

Sayı: 75

Yerel süreli yayındır. İki ayda bir yayınlanır

YAYIN SAHİBİ

Kafkas Dernekleri Federasyonu adına
CIHAN CANDEMİR

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Cumhur Bal

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Filiz Kaplan

EDİTÖR

Leyla Kandemir

YAYIN KURULU

Adnan Özveri, Behice Bağ, Berat Yıldız, Erol Aydın,
Erol Taymaz, Hakan Eken, Murat Canlı, Kansu Dinçer,
Oğuz Demir, Özdemir Özbay, Ö. Aytek Kurnel,
Ömür Enes, Salih Bolat

DANIŞMA KURULU

Cahit Aslan, Çetin Öner, Murat Papuşu,
Memet Yedic, Necdet Hatam

EMEĞİ GEÇENLER

Serap Kul, Yusuf Hatuk, Özgür Çetinkaya,
Albina Önder, Özlem Çetinkaya,

GRAFİK TASARIM

Filiz Kaplan, Leyla Kandemir

KAPAK TASARIM: Tuncay Yalçinkaya

ABONE ve HALKLA İLİŞKİLER

Leyla Kandemir

BASKI YERİ ve TARİHİ

Ayrıntı Basım Yayıncılık Matbaa San. ve Tic. Ltd. Şti. İvedik
Org. Sanayi Bölgesi 28. Cad. 770. Sok. No: 105
Tel: (0312) 394 55 90-91-92 Ostim-ANKARA
Baskı Tarihi: 25.12.2010

ABONELİK İÇİN

Ziraat Bank. Emek Ankara Şb.

TL hesabı IBAN no:

TR 02- 0001-0007-6535-5861-4850- 01

Dolar hesabı IBAN no:

TR 72- 0001-0007-6535-5861-4850- 02

Euro hesabı IBAN no:

TR 45- 0001-0007-6535-5861-4850- 03

Posta çekli hesap no. 1911687

ABONELİK KOŞULLARI

Yurt içi yıllık: 30 TL.

Avrupa yıllık: 30 Euro

ABD yıllık: 40 USD

YAYIN İDARE ADRESİ

Şenyuva Mahallesi, Meriç Sokak, No: 44

Beştepe / ANKARA

Tel: +90(312) 223 51 59

Faks: +90(312) 212 52 40

nartdergisi@kafkasfederasyonu.org

www.kafkasfederasyonu.org

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına
aittir. Dergide yer alan yazı ve fotoğrafların her hakkı
saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla yayınlanabilir.

Bu sayı 2.000 adet basılmıştır.

Değerli okuyucularımız,

Eylül ve Ekim ayları Adıge-Abhaz halkları için özel önem arz etmektedir. Eylül ayında Abhazya'nın zafer bayramı, Ekim ayında ise Adıgey Cumhuriyeti'nin kuruluş yıldönümü kutlanmaktadır. Bu nedenle dergimizin bu sayısının kapağında, Adıge ve Abhaz bayraklarına yer verdik.

Bilindiği üzere Adıgey Cumhuriyeti, 5 Ekim 1990 yılında özerk bölge statüsünden cumhuriyet statüsüne yükseldi ve "Adıgey Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti" adını aldı. SSCB'nin dağılması ile Rusya Federasyonu'nun federal bir birimi olarak 'Adıgey Cumhuriyeti' adıyla tekrar kuruldu. Bu nedenle Adıgey Cumhuriyeti'nde her yıl, 5 Ekim'de kuruluş yıldönümü törenlerle kutlanmaktadır.

Abhazya Cumhuriyeti ise 30 Eylül 1992 yılında Gürcistan'ın işgaline uğramış, bir yıl süren işgalin ardından diğer Kafkas halklarının da yardım ve desteği ile 30 Eylül 1993 yılında işgalden kurtulmuştur. Bu tarihten itibaren Abhazya'da her yıl 30 Eylül'de Zafer Bayramı törenlerle kutlanmaktadır.

Her iki cumhuriyetimizin bu özel günlerini Nart Dergisi olarak kutluyor, nice yıllar huzur, barış, sevgi ve refah içerisinde varlıklarını devam ettirmelerini diliyoruz.

Leyla Kandemir

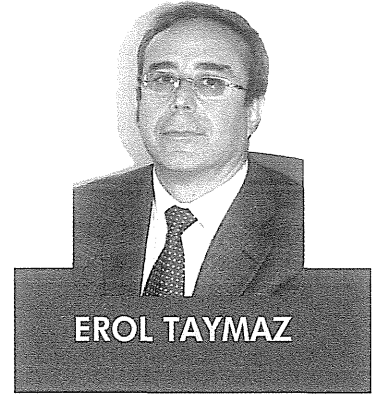
İÇİNDEKİLER

3	Uzman Gözüyle - Yalnızlığın Yanlılığı / <i>Erol Taymaz</i>
7	Federasyon'dan - Faaliyetler, Gelişmeler / <i>Cumhur Bal</i>
15	Başkan'dan - Abhazya Seyahati ve Sergey Bagapş'tan Önemli Mesajlar / <i>Cihan Candemir</i>
21	Araştırma - Kemal Tahir ve Kayalar Memduhiye/ <i>Tletseruk Nahit Serbes</i>
23	PSELHAP'E - Hindinin Uzun Yolculuğu / <i>Murat Papşu</i>
24	Tarihçinin Mutfağı - Az Nüfuslu Dağlı Kabilelere Türkiye'ye Göç İzni Verilmesi & Dağlıların Türkiye'ye Göçüyle İlgili Meseleler / <i>Murat Papşu</i>
26	Şiir - Gözyaşım Toprağım / <i>Setenay Baloğlu Cengiz</i>
27	Haber - Adıgey Cumhuriyeti Kuruluş Yıldönümü & Abhazya Cumhuriyeti Zafer Bayramı
30	Görüş ve Düşünceler - Köklerimize Dönmek / <i>Çetao Nadir Yağan</i>
32	Görüş ve Düşünceler - Hem Çerkes, Hem de Kadın Olmak... / <i>Kıp Gupse Altınışık</i>
36	Kültürümüz Geleneğimiz - Wunafe "Karar Toplantısı" / <i>Rahmi Tuna</i>
37	Röportaj - Nevzat Tok / <i>Hakan Aydemir, Şeyma P. Alapınar, Şeyma Demirci</i>
40	Röportaj - Hatko Hülya "İdealler Ulaşılmak İçindir" / <i>Çetao Nadir Yağan</i>
44	Kültürümüz Geleneğimiz - El sanatlarımız - Pşıgotij Şehrize / <i>Bidanuko Melekhan Atalay</i>
48	Köy Tanıtımı - Saraycık Köyü / <i>Jilehij Erdoğan Yaşar</i>
53	Gezi İzlenim - Adıgey Cumhuriyeti Kültür Festivali...
57	Derneklerimizden - Haberler...
64	Nart Çocuk - Masal "Arkadaşının Yaşadığı Yer" / <i>Huşt Emel Bezek</i>



Yalnızlığın Yanlışlığı

**"Tarih tekerrürden ibarettir" derler.
Doğru, ders almasını bilmeyenler için tarih
tekerrürden ibarettir. Tarihten ders almasını
bilmeyenler aynı hataları tekrarlayıp, aynı
felaketleri yaşarlar.**



Büyük acı ve trajedilerle dolu Çerkes tarihinden alınabilecek çok dersler vardır. Şüphesiz en büyük ders, en büyük trajediden, Büyük Çerkes Sürgünü'nden alınabilir. Çerkesler yüzyıllar boyu yurtları ve özgürlüklerini işgalcilere karşı savunmuş, en kötü durumlarda Kafkas Dağlarına sığınarak varlıklarını sürdürmüşlerdir. Son olarak Çarlık Rusyası'nın yayılmacılığına karşı yüz yıldan fazla direnmiş, fakat sistemli ve sürekli bir şekilde uygulanan kolonyalist politikalara yenik düşüp yurtlarından kitlesel olarak sürgün edilmişlerdir. Hepimizin çok iyi bildiği bu insanlık trajedisinin en önemli dersi, birlik olunmadığı zaman güçlü olunamayacağı gerçeğidir. 19. yüzyılda Çerkeslerin birlik olması belki nesnel olarak mümkün değildi, fakat savaşın son yıllarında direnişe devam edebilen kabilelerin örgütlülüğü bile birlikteliğin ve ortak tutumun yaşamsal önemini göstermiştir.

İşte bu ders 1992-93'de tarihin tekerrür etmesini engellemiştir. Abhaz halkı, gerek Kuzey Kafkasya'daki, gerekse diasporadaki kardeşlerinin desteği ile Gürcistan'ın şoven yöneticilerinin başlattığı soykırımdan korunabilmiştir. Saldırganların "15 bin gencini öldürürsek bütün Abhaz halkının genetik varlığını yok ederiz" diyerek Abhazya'ya girmesinden sadece bir gün sonra gönüllüler Abhazya'nın

yardımına koşmuş, Kuzey Kafkasya'da düzenlenen kitlesel etkinlikler Rusya'nın Abhazya'ya karşı tutumunu değiştirmeye zorlamıştır. Bu dayanışma ve birlik sonucu Abhazya artık bağımsız bir ülkedir.

Zarf ...

Kuzey Kafkasya halklarının adlandırılmasına ilişkin bir tartışma son bir kaç yıldır devam ediyor. Kavramlar tarihsel ve toplumsal bağlamından kopartılarak "Çerkes" in kim olduğu yeniden tanımlanmaya çalışılıyor. İşin ilginç yanı, bu tartışma Çerkeslerin kendilerini nasıl tanımladığı üzerinden değil, diğer dillerde Çerkeslerin nasıl tanımlandığı üzerinden yapılıyor.

Kuzey-batı Kafkasya halkları için diğer dillerde en yaygın olarak kullanılan terim, "Çerkes". Farklı dillerde veya tarihsel dönemlerde Şerkas, Tarkasiey, Circassian gibi farklı şekillerde söylenmiş/ yazılmış bu kelimenin kökeni kesin olarak saptanabilmiş değil. Tarihçiler bu terimin kökeninin Latin, Fars veya Türkçe olabileceğini söylüyorlar. Bu terim en erken 13. yüzyılda kullanılmış. İngilizce ilk yazılı kullanımı ise çok daha sonra, 1555 yılında.

Ermeni tarihçi Arsen Avagyan'ın Çerkesler isimli kitabında kapsamlı olarak anlatıldığı gibi, "Çerkes" terimi seyyahlar ve eski tarihçiler tarafın-

dan çok farklı anlamlarda, kimi zaman bazı Adıge kabileleri için, kimi zaman tüm Adıgeler için, çoğu kez de Kuzey-batı Kafkasya'nın ve hatta Kuzey Kafkasya'nın (kimi kapsadığı açık bir şekilde tanımlanmadan) tüm yerli halkları için kullanılmış. Çerkes teriminin kullanımında belirsizlik ve karmaşa olması aslında çok doğal, çünkü yazılı kültürün olmadığı Kuzey Kafkasya ve halkları 19. yüzyıl sonlarına kadar kapsamlı olarak tanınmamış, bilinmemiş. Öyle ki, 19. yüzyılda Çerkesler üzerine en önemli çalışmaları yapan Kafkasya uzmanlarından Adolf Berje bile 1858'de yayımladığı "Kafkasyalı Dağlı Kavimlerin Kısa Tasviri" kitabında, Kafkasya'nın kendileri için terra incognita ("bilinmeyen ülke") olduğunu söylemekte. Doğal olarak, bilinmeyen halkların net bir şekilde tanımlanması da mümkün değil.

18. ve 19. yüzyılda Çerkesler ve Kafkasya, Rusya ve Avrupa'nın ilgisini giderek daha fazla çekmiş, seyyahların ve Puşkin, Lementov, Byron gibi şairlerin de katkılarıyla egzotik, vahşi ve saf güzelliğin simgesi haline gelen bir "Çerkes imgesi" oluşturulmuştur. Beyaz ırka "Kafkas" ırkı denilmesi Avrupa'da ve hatta Kuzey Amerika'da yaygınlaşan bu Çerkes imgesinin sonucudur. Tahmin edilebileceği gibi bu dönemde "Çerkes" terimi, genellikle belirli bir kabile veya halkı değil, muğlak bir "Kafkas Dağlısı"nı tanımlamış. Bu nedenle, Kuzey Kafkasya'nın yerli halkları için "dağlı" terimi de yaygın olarak kullanılmaya başlanmış.

Çerkes teriminin sadece Adıge halkını içerecek şekilde kullanılması, 19. yy sonlarından itibaren Rus ve Batılı tarihçilerin ve dilbilimcilerin çalışmaları sonucu olmuştur. Dilbilimcilerin çalışmaları ile Kafkas dilleri ayrı bir dil ailesi olarak ele alınmış ve Kafkas dilleri sınıflanmaya başlanmıştır. Bu sınıflama ile birlikte, Kafkas halkları da daha net bir şekilde tanımlanmış, Adıge dili için Rusça Cherkess ve İngilizce Circassian terimlerinin kullanılması yaygınlaşmıştır. Kafkas dilleri uzmanı Rieks Smeets, "Çerkes [Circassian] terimi çeşitli anlamlarda kullanılmaktadır; en az belirsiz olan anlam, dilbilimsel olanıdır: Çerkesler, ana dili -veya, günümüzde, ikinci dili- Çerkesce olan gruplara mensup insanlardır" derken bu gerçeği dile getirmektedir. Bu evrim sonucu günümüzde Rusça (чeркeс) ve İngilizce (Circassian) "Çerkes" terimi, genellikle Adıgeler için kullanılmaktadır.

Türkçede de Çerkes teriminin kullanımı tarih içerisinde bir evrim geçirmiştir. 19. yy ortalarına kadar "Çerkes" terimi, bazen sadece Adıgeler, bazen sadece Kuzey-batı Kafkasya halkları (Adıge-Abaza-Vubih), bazen de tüm Kuzey Kafkas halkları için kullanılmıştır. Çerkes Sürgünü'nden sonra Osmanlı topraklarına Adıgelerin ve Abazaların kitlesel olarak, Oset, Çeçen ve Dağıstan halklarının da daha küçük ölçeklerde yerleştirilmesi sonucu, benzer/ortak kültürel özelliklere sahip olan, sürgün, muhaceret ve kültürel yok oluş süreçlerinde aynı potada birleşen bu toplumların hepsine "Çerkes" denilmeye başlanmıştır. Ve bu kullanım günümüze kadar devam etmiştir.

Her toplumun, halkın, ulusun, kendi dilinde, kendisini tanımlamak için kullandığı bir terim vardır. Toplumlar genel olarak bu isimleri önemserler, başka dillerdeki tanımlamalarla ilgilenmezler. Örneğin Türkçe, İngilizlere "İngiliz" denilir. Türk Dil Kurumu'na göre bu kelime Türkçeye İtalyancadan (inglese) geçmiştir. Türkçede İngiliz terimi genellikle Britanya adasında yaşayan tüm insanlar için ("British"ın karşılığı olarak) kullanılır, fakat kelimenin aslı bu adada yaşayan halklardan sadece birini tanımlamaktadır ("English"; diğerleri Galler ve İskoçlar). Bir başka deyişle, Türkçe'de "British" ve "English" arasında net bir ayrım yoktur, fakat herhalde hiç bir İngilizin aklına "Türkler niye hepimize İngiliz diyor" diye tasa etmek gelmez.

Başka dillerdeki adlandırmayı tasa etmek konusunda bir istisna Türkiye'de yaşanmıştır. Türkiye'de bazı kişiler ve hükümetler, Türkiye'ye İngilizce Turkey denmesinden, "turkey"ın aynı zamanda hindi anlamına gelmesinden dolayı rahatsız olmuş, İngilizce "Turkey" yerine "Türkiye" kelimesinin kullanılmasını istemiş, bu konuda kampanyalar düzenlemiş, hatta üzerinde "Turkey" yazan mektupların Türkiye'de dağıtılmamasını talep etmişlerdir. Bütün bu çalışmaların sonucu ortada...

Bu konuda ikinci istisna yine Türkiye'de yaşanıyor. Bazı arkadaşlarımız Türkçedeki "Çerkes" kelimesinin sadece Adıgeleri kapsayacak şekilde kullanılmasını istiyorlar. "Çerkes" kavramının sahip olduğu siyasal içerik boşaltılıyor, Çerkeslerin hiç bir demokratik talebi telaffuz dahi edilmiyor ve tüm sorun demek tabelası haline indirgeniyor. Hatta, Çerkes kültürünün en önemli unsurları, örneğin Çerkeslere yüzyıllardır kucak açan dağların

ve ülkenin ismi (Kafkasya) ve Çerkes kültürünün en önemli ve özgün unsurlarından biri olan mitoloji (Nart) gibi ulusal-kültürel unsurlar, "Çerkes" kelimesine yer açmak için küçümseniyor, göz ardı ediliyor. Adıgelerin kendilerini nasıl tanımladığı değil (ki doğal olarak bu konuda hiç bir belirsizlik yok), Türkçede Adıgelerin nasıl tanımlandığı, Adıgelerin uluslaşmasının en önemli koşulu olarak görülüyor. Herhalde bu post-modern bir uluslaşma süreci...

Bu adlandırma sorununun, gündemdeki konular açısından çok önemli olmadığını düşünüyorum, çünkü önemli olan zarf değil, mazruftur.

... ve mazruf

Adlandırma konusundaki tartışmaların özü, kime Çerkes denildiği değil, kimlerin ortak sorunları olduğu ve ortak örgütlenmesi gerektiği konusudur. Konuya KAFFED-özelinde bakarsak, sorun KAFFED'in kimin sesi/sözcüsü olacağıdır. Diasporada kurulmuş bir yapı olarak KAFFED sadece Adıgelerin (veya Abazaların) sesi/sözcüsü olacaksa adlandırma sorunu zaten ortadan kalkar, adını Adıge Demekleri Federasyonu veya Abaza Demekleri Federasyonu yapar, konu biter. Şayet KAFFED, Türkiye'de yaşayan Adıgelerin, Abazaların ve diğer Kuzey Kafkasyalıların sesi/sözcüsü olacaksa, adlandırma konusu ancak bu durumda gündeme gelir, fakat bu durumda da adlandırma sadece bir teferuatır. Türkiye'de yaşayan tüm bu insanlara, şimdiye kadar kullanıldığı gibi, Çerkes diasporası da denilebilir, Kuzey Kafkasya diasporası da, Nart da, dağlı da, Adıge-Abaza da, Çerkes-Abaza da... İnsanlar birlikte örgütlenmek istediği zaman ortak bir ismi her zaman bulacaklardır.

Bu nedenle sorulması gereken temel soru, "Türkiye'de Adıgeler, Abazalar, Vubıhlar ve diğer Kuzey Kafkasyalılar ortak örgütlenmeli mi?" sorusudur. Bu sorunun yanıtı bence açık; evet, ortak örgütlenmeli.

Çerkeslerin sürgünden günümüze kadar muhaceretteki en yaygın örgütlenme biçimi demekler düzeyinde olmuştur. Bu demeklerin bir araya federasyon çatısı altında toplanması ise, tüm engellemelere karşın, 1990'lardan sonra başanmıştır. Bu demeklerin iki temel işlevi olmuştur. İlk olarak, demekler kültürün yeniden-üretilmesini, yani sürekliliğini sağlamaya çalışmaktadır. Kültür ve dil

ancak insan ilişkilerinde var olur. Demekler de hem kültürün yeniden-üretimi için insanların bir araya geldiği, hem de belirli kültürel unsurların (halk oyunları, müzik, el sanatları, dil, vb) öğretildiği/aktarıldığı bir ortam sağlamaktadır. Bu demeklerin kültürel işlevidir. Kültürün korunması ve geliştirilmesi doğal olarak sadece bu etkinlikler ile sağlanamaz. Özellikle dilin öğrenilmesi/kullanılması başta olmak üzere kültürel hakların güvence altına alınması, anayurt ile ilişkilerin geliştirilmesi ve dönüş hakkı gibi siyasal hakların tanınması demeklerin siyasal işlevleri arasındadır. Kültürel ve özellikle siyasal taleplere ilişkin etkinliklerin bir elden yürütülmesi, hem taleplerin daha güçlü bir şekilde dile getirilmesini sağlayacak, hem de etkinliklerin eşgüdüm içerisinde daha etkili olmasına katkıda buluncaktır. Demeklerin bir üst çatı (federasyon) kurması bu nedenlerle gereklidir.

Bu iki işlev açısından değerlendirildiğinde, Türkiye'deki Kuzey Kafkasyalıların ortak örgütlenmesinin herkesin yararına olacağı açıktır. Çünkü tüm Kuzey Kafkasyalılar gündelik pratikte benzer kültürel değerleri ve davranış biçimlerini paylaşmakta, bu nedenle aynı demek çatısında bir araya geldiklerinde herhangi bir yabancılık çekmemektedir. Ayrıca, özellikle diasporadaki nüfusları anayurttan daha fazla olan Adıge, Abaza ve Vubıhlar açısından, sorunlar, çözüm yolları ve talepler aynıdır. İşte bu nedenlerdir ki, muhaceret tarihindeki en önemli örgütlenmelerden biri olan Çerkes Teavün Cemiyeti'nden günümüze tüm bu toplumlar ortak bir isim altında ve bir arada örgütlenmeyi tercih etmişlerdir. Diasporada dağınık bir yerleşim sergileyen ve var oldukları bölgelerde iç içe yaşayan Kuzey Kafkasyalıların ortak örgütlenmesinden ve (ne olursa olsun) ortak bir isimle anılmasından daha doğal ne olabilir?

Tarihin bize acımasız bir şekilde öğrettiği bu yalın gerçeğe rağmen, aslında aynı siyaseti izleyen, bir madalyonun iki yüzünü oluşturan bazı Abaza ve Adıgeler, birbirlerini bahane ederek, "artık beraber olamayız" diye sesleniyor. "Anayurttaki gerçeklere, Kafkasya'daki yapılanmalara bakın! Kafkasya'da olduğu gibi artık Abhazlar (Abazalar? Apsualar?) ve Çerkesler (Adıgeler?) ayrı örgütlenmeli, bu uluslaşmamız için zorunlu" diyorlar. Diasporadaki kültürel erozyon ve yok oluş gerçeği görünmezden gelinip, diasporada darmadağın



yaşayan Abazaların ve Adıgelerin "kendi" kültür demeklerine sığınarak uluslaşacakları düşünülüyor. Abhazya ve Kuzey Kafkasya cumhuriyetlerinin çıkarlarının farklı olduğu, Abhazya'nın Rusya yanında, Kuzey Kafkasya cumhuriyetlerinin de Rusya'ya karşı tavır alması gerektiği iddia ediliyor. Kafkasya'ya içeriden, Kafkas halklarının gözüyle değil, dışardan, Kafkas halklarını piyon olarak görenlerin gözüyle bakan bu yaklaşım, tüm Kafkas halklarının ortak çıkarının bölgede barış ve istikrarın tesis edilmesi olduğunu inkâr edip, Kafkas halklarını çatışma ve savaşların bir aracı olarak görüyor. Kafkasya'da Abhaz, Adıge ve diğer halkların çıkarları hiç bir zaman çelişik değildir, tüm bu halkların ortak çıkarı, içinde yaşadıkları bölgede demokrasi, huzur ve refahın gelişimidir. Kafkasya'yı büyük satranç tahtasının bir parçası olarak görenler ise, 19. yüzyılda olduğu gibi günümüzde de Kafkasya'da çatışma ve savaşların sürdürülmesini isteyecekler, bu amaçla da Kafkasya'nın halklarını birbirlerine düşürmek için her yolu deneyeceklerdir.

İşte bu nedenle Gürcistan, Abaza-Adıge ve anayurt-diaspora arasındaki işbirliğini bozmak için tüm gücüyle çalışmaktadır. Gürcistan'ın şoven yöneticileri de tarihten kendilerine göre ders almaktadır. Gürcistan, "işgal altındaki bölgelere ilişkin" yeni stratejisinde açıkça ilan ettiği gibi bir taşla iki kuşu vurmak, Abaza-Adıge birlikteliğini engelleyerek hem Abhazya'yı yalnızlaştırmak, hem de Kuzey Kafkasya'da Adıgeler üzerinden yeni bir çatışma ve savaş ortamı yaratarak Rusya'yı zorlamak istemektedir. Gürcistan'ın ABD'deki akıl hocaları da bu konuda aktif olarak çalışmakta, Adıgeler için yeni gündemler yaratarak Abaza-Adıge birlikteliğini dinamitlemeye çalışmaktadır. Başarılı olduğu taktirde bu sürecin Abhazya'nın zararına olduğu açık, tarihten dersler alanlar için Adıgelere getireceği yıkım da ortada.

İşin ilginç yanı, ABD ve Gürcistan'daki soğuk savaş yanlısı şoven siyasetçilerin bu politikası, Rusya'daki soğuk savaş yanlısı ve federalizm düşmanı siyasetçilerin politikası ile çakışıyor. Onlar da Abaza-Adıge birlikteliğinin parçalanmasını, Kuzey Kafkasya'daki halklar ve cumhuriyetler arasındaki ilişkilerin zayıflamasını istiyorlar. Çünkü onlar da çok iyi biliyorlar ki Rusya Federasyonu'ndaki cumhuriyetlerin yalnızlaşması ve ortak hareket edememesi, cumhuriyetlerin fesh edilmesi

ve demokratik hakların ortadan kaldırılmasını kolaylaştıracaktır.

Hiç şüpheniz olmasın, bugün "Anayurttaki gerçeklere, Kafkasya'daki yapılanmalara bakın! Abazalar ve Adıgeler uluslaşmak için diasporada ayrı örgütlenmelidir" diyenler, çok yakında aynı mantıkla Adıgey Cumhuriyeti'ni de yalnızlaştırmaya çalışacaklar. Aynlıklar için bahane bulma konusunda sonsuz bir yaratıcılığa sahip kişiler çıkacaklar, yine, "Anayurttaki gerçeklere, Kafkasya'daki yapılanmalara bakın! Adıgey ve Kabardey iki ayrı cumhuriyet. Kabardeylerin hiç bir sorunu yok, onlar kendi cumhuriyetlerinde zaten çoğunluk. Biz sadece Adıgey'e bakalım, bunun için diasporada öz Adıge örgütlerini kuralım" diyecekler. Bu da gerçekleşirse, Krasnodar Eyaleti içerisinde yer alan 450,000 nüfuslu Adıgey Cumhuriyeti'nde yaşayan 120,000 Adıgenin geleceği ne olacak? Bu soruyu yanıtlamak için tarihe bakmaya bile gerek yok sanırım.

Bugün diasporadaki Kuzey Kafkasyalıların, özellikle Adıge, Abaza ve Vubıhların öncelikli hedefi, ortak sorunlarına ortak çözüm bulmak için ortak örgütlülüklerini güçlendirmek olmalı. Bu, hem kültürlerini korumak ve yaşatmak için, hem yaşadıkları ülkelerde demokrasi ve insan haklarının gelişmesine katkıda bulunmak için, hem de anayurtları ile bütünleşmek için zorunludur. Bütün bir muhaceret tarihinin kanıtladığı gibi böylesi bir örgütlülüğün nesnel ve öznel koşulları mevcuttur.

Anayurtta yaşayan Kuzey Kafkasyalıların öncelikli hedefi, kendi aralarındaki birlikteliği ve işbirliğini güçlendirmek, Kafkasya dışındaki diğer cumhuriyetlerin halkları ile güçbirliğine gitmek ve Rusya'daki demokrat kesimlerle dayanışma içinde demokrasi ve federalizmi güçlendirmek olmalıdır. Ancak bu şekilde Kafkas halkları tarihte nesne değil özne olarak yer alabilir, başkalarının çıkarları için ölmek yerine, kendi ülkelerinde yaşamlarını sürdürebilirler.

Sonuç olarak, diasporada iç içe yaşayan, kültürel pratikleri aynı olan, sorunları ve talepleri ortak olan Kuzey Kafkasyalılar, bu sorunlarına çözüm yolları bulabilmek için ortak örgütlerde bir araya gelmekte, kendi yollarında hep beraber, omuz omuza yürümektedirler. Önemli olan bu somut gerçektir, bu gerçeği tanımlamak için kullanılacak herhangi bir sözcük, gerçeği değiştirmeyecektir.

■ CUMHUR BAL
KAFFED GENEL KOORDİNATÖRÜ

Kabardey Balkar Devlet Üniversitesi'nde Bu Yıl Okuyacak Öğrenciler Nalçik'e Uçtu

2010-2011 öğretim yılında Kabardey Balkar Cumhuriyeti Devlet Üniversitesi'nde burslu olarak okumaya hak kazanan öğrencilerimiz 11 Ekim'de Nalçik'e uçtular.

18 yıldır Kabardey Balkar Cumhuriyeti Devlet Üniversitesi'ne burslu öğrenci gönderen Kafkas Demekleri Federasyonu (KAFFED) bu yıl da bir mastır, 13 lisans olmak üzere toplam 14 öğrenci gönderdi.

10 Ekim Pazar günü saat 18.00'de Federasyon binasında bir araya gelen öğrencilerimize detaylı bilgilendirmeler yapılmış ve merak ettikleri sorular yanıtlanmıştır.

Saat: 23.30'da aynı otobüs ile İstanbul'a hareket eden öğrencilerimiz saat 15.00'te Sabiha Gökçen hava limanından Nalçik'e uçmuşlardır.

Kabardey Balkar Cumhuriyeti Devlet Üniversitesi'nde okuyan tüm öğrencilerimize 2010 - 2011 öğretim yılında başarı, sağlık ve mutluluklar diliyoruz.



Gönderdiğimiz öğrencilerin isimleri ve okuyacakları bölümler aşağıdaki gibidir:

Ömer Yıldız: Yüksek Lisans-Ekonomi

Canseri Hopbaç: Lisans-Tıp

Sana Kibiç: Lisans-Nanoteknoloji

Aslanbek Turan: Lisans-İnşaat Mühendisliği

Tuğrul Özkurt: Lisans-İnşaat Mühendisliği

Reyda Aslan: Lisans-Turizm

Enis Küçükkoçuncu: Lisans-Ekonomi

Nilay Filiz Köseoğlu: Lisans-Müzik

Yaşar Demir: Lisans-Ekonomi

Fuat Ferac Katı: Lisans-Turizm

Ahmet Yılmaz: Lisans-Turizm

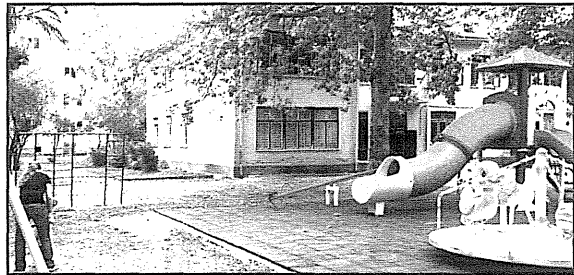
Gökhan Akaydın: Lisans-Turizm

Alara Mine Nartok: Lisans

Başar Kaplan: Kolej-Mikroelektronik ve Katıhal Elektronik

Abhazya'ya Gönderilen Çocuk Parkı Okul Bahçesine Yerleştirildi

Kafkas Demekleri Federasyonu (KAFFED) Abhazya Çalışma grubunun çalışmaları ile Abhazya'ya gönderilen çocuk parkı daha korunaklı olması açısından bir okulun bahçesine yerleştirildi.



KAFFED'den Zaman Gazetesi Yazarı Ali Bulaç'a Cevap

Sayın Ali Bulaç,

İzninizle önce kendimi tanıtayım. Ben, sizin anlayışınıza göre "bu güne kadar çeşitli avantajlar ve kamusal ayrıcalıklar sayesinde sahip olduğu 'Resmi Türk Kimliği'nin sarsıntı geçirmesinden endişe eden, Cumhuriyet'in kuruluşu ile elde edilen tarihsel avantajların ve ayrıcalıkların paylaşılmasına tepki gösteren" Kafkas kökenli vatandaşların (ben Çerkesler diyorum) temsilcisi Kafkas Demekleri Federasyonu'nun Yönetim Kurulu Başkanıyım ve Türkiye'de yaşayan milyonlarca Çerkes'i temsilen bu yazıyı kaleme alıyorum.

Yönetim Kurulumuz olarak yazınıza cevap verip vermeme konusunda uzun süre kararsız kaldık. Çünkü günümüz medyasında "bilgi olmadan ahkam kesmek" o kadar yaygınlaştı ki, her yazıya cevap vermek imkansız ve gereksiz. Herkes kendi söyleyeceğini söylüyor, ancak hiç karşı tarafı dinlemiyor. Sizin yazınız ise, son zamanlarda etnik bölünme tehlikesi üzerine yazılmış en dikkati çeken ve en çok tartışılan yazılardan birisi olarak gündemi işgal etmekte. Ancak, yazınızda Çerkes toplumunu yanlış kategorize ederek toplumumuzu töhmet altında bırakacak cümleler kullanmışsınız. Bu sebeple, söz konusu yazınız üzerine Çerkes toplumu olarak bizim de cevap hakkımızı kullanmamız kaçınılmaz olmuştur.

Yazınızın içerdiği derin manaları anlayabilmek için defalarca okumak durumunda kaldım. Öncelikle, yazınız içinde doğru tespitler olduğunu kabul etmekle beraber şahsınızla ilgili olarak hayal kırıklığı yaşadığımı itiraf etmek zorundayım. Fikirlerinin tümünü paylaşsam bile, televizyonlarda sakin, ılımlı yapısıyla izlediğim, fikirlerini anlamaya çalıştığım bir aydın olarak algıladığım sizin, Çerkes toplumu hakkında bu kadar yanlış bilgiler ve önyargılara sahip olduğunuzu görmek beni şahsen üzmüştür. Topluma köşe yazılarıyla yön veren, "aydın" olarak nitelendirdiğimiz insanların ön yargılı, bilgisiz ve de araştırma özürülü olmasını görmek ülkemizin geleceği açısından çok üzücüdür. Şayet yazınız bilerek kasıtlı yazıldı ise durum daha da vahimdir. Ancak yazınız, her durumda Kafkas kökenli insanlar olarak bizlere cevap hakkı doğurmuştur. Yazınızda yer alan yanlış bilgiler ve doğrulamadan kullandığınız hatalı/kasıtlı cümleler sebebiyle sizin de özür borcunuz oluşmuştur.

Sayın Bulaç, yazınızda doğru tespitleriniz vardır. "Türkiye'deki bloklaşma hızla kutuplaşmaya doğru evrilmekte; CHP ve laik milliyetçilikte somutlaşan blokta, muhafazakâr-dindar bloka ve artık doğrudan Kürtlere karşı bir nefreti besler niteliğe dönüşmekte" olduğu tespitiniz çok yerindedir ama eksiktir. Muhafazakâr-dindar blok içindeki karşı nefreti nasıl göz ardı edebiliriz? Sivas-Madımak türü detaylara girmek istemiyorum ama, "farklı ideolojik bloklardaki nefrete dönüşmekte olan duyguların, artan güvensizliğin" varlığını nasıl göz ardı edebiliriz. Bize göre bu bloklaşma nedeniyle Türkiye'nin geleceğini tehdit eden tehlike giderek büyümektedir. Ancak bu bölünme ve bloklaşma içinde Çerkes halkı için biçtiğiniz rol son derece yanlıştır ve bilgi eksikliğine dayanmaktadır. Yazınızda, Referandum sonucunda "hayır" oylarının yoğun çıktığı sahil bölgelerinde daha çok Rumeli ve Kafkas kökenli muhacirlerin yaşadığını varsayıyorsunuz. Bu çok büyük bir bilgi eksikliğidir. Bildiğinizin aksine Çerkes toplumunun en yoğun yaşadığı yerler. Bursa, Balıkesir yöresi dışında, İzmit- Adapazarı- Düzce bölgesi, Samsun-Çorum-Amasya-Tokat bölgesi, Kayseri-Kahraman Maraş illeridir. Ben bu gerçek bilgileri dikkatinize sunarak, sizin yanlış verilerden hareketle yanlış sonuçlara vardığınızı bildirmek durumundayım. Çerkes toplumu da Türkiye ortalamasına uygun bir oy vermiştir. Federasyonumuz da referandumu özgür bireylerin iradesine bırakmış, hiç bir zaman zorlayıcı olmamıştır. Önyargılarınızla Çerkes toplumunu töhmet altında bırakmanız son derece yanlış ve tehlikelidir.

Sizin bilgi eksikliği içinde olduğunuzu gözlemlediğim bir diğer konu ise Çerkes toplumu olarak bizleri yanlış önyargılarınız dışında hiç tanımadığınızdır. Yazınızdan şu konularda haberdar olmadığınızı anlıyorum.

- Çerkes sivil toplum Örgütlerinin "açılım süreci" ile ilgili düşünceleri, toplumsal tavrı ne olmuştur?
- Çerkes toplumu olarak, Cumhuriyet'in kuruluş sürecine katkılarna rağmen, toplumsal mağduriyetleri neler olmuştur?

- Kùltürleri ve varlıklarından neler kaybetmişlerdir? Açılım sürecindeki beklentileri ve talepleri nelerdir?

Sayın Bulaç, size Çerkes toplumu hakkında kısa bilgiler vermek durumundayım:

Çerkes toplumu büyük acılar ve kayıplar vererek ana yurt topraklarımızdan zorla sür÷lm÷ştür. Çerkesler, 19. Yüzyılda başta İngiltere ve Osmanlı İmparatorluğu'nun bulunduğu Emperyalist güçlerin, karşılıksız teşviklerine kanarak kendilerinden çok daha üstün imkanlara sahip Rus Çarlık ordularına karşı yurtlarını kahramanca savaşarak nüfusunun çoğunu yitirmiştir. Tarafların eşit olmadığı bu savaş sonucunda yenilgi kaçınılmazdı. Tarihi kayıtlara göre bir buçuk milyona yakın Çerkes zorla Osmanlı topraklarına sür÷ldü. Sür÷len nüfusun yaklaşık üçte biri yollarda veya ulaştıkları kıyılarda açlık ve sefaletten kınıldılar. Büyük Sürgün'ün olduğu 1864 yılından sonra kalan nüfus Osmanlı İmparatorluğu'nun tüm savaşlarında muharip olarak savaşmak durumunda kaldı. Balkanlara yerleşenler Balkan Savaşı yenilgisi sonucu tekrar muhacir oldular. Daha yerleştikleri topraklarda kök tutmadan, önce Balkan savaşlarında, ardından I. Dünya Savaşı'nda, Arabistan topraklarında, Sarıkamış'ta daha sonra da Anadolu Kurtuluş Savaşı'nda yer aldılar. Onun içindir ki Sayın Bulaç, Çerkes insanı fakirlik içerisinde önce köylerde yaşadı. Türkiye'nin şehirleşme sürecinde büyük bir kısmı şehirlere göç etti. Hiç bir zaman ticari hayat içinde yer alamadı. En fazla şehirlerdeki aileler, çocuklarını okutarak, asker, polis, öğretmen olarak devlet memuru yapabildi. Çerkes toplumu yasal olmayan işlerden anlamadığı için kendi içlerinden kaçakçılık zenginlerini türetemedi. Devlet desteklerinden yararlanan sanayici, tüccar, müteahhit insanlarımız olmadı. Bugün tüm Türkiye'deki Çerkes kökenli insanlarımızı tanıyan birisi olarak böyle bir zengin kesimimiz olmadığını ben şahsen biliyorum. Yani Çerkes toplumunun çeşitli avantajlar ve kamusal ayrıcalıklar sayesinde korunduğu, teşvik edildiği iddialarınız tümüyle yanlış algıdır. Şayet benim bilmediğim bu tür varlıklı, çeşitli avantajlar ve kamusal ayrıcalıklar sayesinde zengin olmuş tanıdığınız Çerkesler varsa bana bildiriniz.

Sayın Bulaç,

Yukarıda bahsettiğim süreç içinde Çerkes toplumu çok ağır bedeller ödemiştir. Cumhuriyet döneminin etnik unsurlara yaptığı baskılar sonucunda, Çerkesler tarihin en eski, antik ve en zengin sesli dillerini kaybetmek aşamasına gelmişlerdir. Kafkas dillerinin en eskisi olan Vubih dili Anadolu'da yok olmuştur. Kalan Adıge ve Abhaz dilleri de büyük tehdit altındadır. 2009 yılının Aralık ayında Federasyonumuzun genel kurul toplantısında bulunan AKP Genel Başkan Yardımcısı Sayın Hüseyin Çelik'i de çok etkileyen sloganımız neydi biliyor musunuz? "Biz bu topraklar için ölürken Türkçe bilmiyorduk; Şimdi anadilimizi bilmiyoruz". O gün duvarda yazılı olan bu slogan aslında toplumsal bir feryat idi. Yine kültürünü dilediğince yaşayamamak sonucunda dilimizle beraber, özü kaliteli birey yetiştirmek olan geleneksel yaşam tarzımız, "habze"miz de yok olmaktadır. Çerkes toplumu, bu topraklarda, ekonomik paylaşımından hak ettiği payı alamadığı gibi elindeki kültürel zenginliklerini de yitirmiştir. Yıllarca Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı mücadele etmiş, bir çok "gerçek vatan haini" etnik kimliğiyle "ham" tanımıyla sıfatlanmamışken, Çerkes toplumu, Kurtuluş Savaşı başlangıcında çok büyük hizmetleri dokunan, ancak sonrasında bireysel hatalarıyla siyasi yaşamı sonlanan "Ethem Bey" ismiyle beraber, tarih kitaplarında "Hain Çerkes" tanımlanmasına mahkum edilmiştir. Böyle bir baskı ve zulme hiç bir etnik kimlik muhatap olmamıştır. Türkiye Cumhuriyeti, Çerkes halkına hiç hak etmedikleri halde, bu sosyal baskıyı da yaşatmıştır. Bizler de bu baskıyı yaşamış kuşakların mensuplarıyız Sayın Ali Bulaç. Şayet sizin bahsettiğiniz "çeşitli avantajlar ve kamusal ayrıcalıklar", bunlar ise biz istemiyoruz, siz buyurun Sayın Bulaç. Bizim bilmediğimiz, haberdar olmadığımız ve sizin bildiğiniz "çeşitli avantajlar ve kamusal ayrıcalıklarımız" varsa da lütfen bizi bilgilendiriniz, inanınız size minnettar olacağız.

Söz konusu yazınızda, "Ne mutlu Türk'üm diyene" formülünü kabul edip kolayca "resmi Türk kimliği"ni -resmi anayasal Atatürk milliyetçiliğini- benimseyenlerin önemli bir bölümünün etnik köken olarak Türk olmayıp Balkan göçmeni, mübadili veya Kafkas muhaciri olması anlamlıdır." diyorsunuz. Çerkes halkının Türk milliyetçiliğini benimsediğine hangi verilerle kanaat olarak benimsediğinizi anlamamız mümkün değildir. Türkiye'de yaşayan Çerkes halkı, yüksek vatandaşlık bilinciyle davranmış, etnik milliyetçilik anlayışından her zaman uzak durmuştur. Federasyonumuzun sitesindeki "İlkelerimiz" bölümüyle beraber "açılım" konusunda çeşitli zamanlarda yazılmış dekorasyonlarımızı okumak zahmetine katlanırsanız, etnik milliyetçiliğe karşı olduğumuzu, kardeşlikten, hoşgöründen yana tavır içinde

bulunduğumuzu, kültürel farklılıklarımızı ülkemizin zenginliği olarak gördüğümüzü, Türkiye'de barış içinde birlik ve bütünlük içinde yaşama arzumuzu tespit edebildiniz. Siz ise köşe yazarı olmanın gereği, araştırmacı olmanın gereğini yerine getirip bizleri etnik bölücülüğün öznesi olarak gösterme yanlışına düşüyorsunuz, Çerkes toplumuna karşı buna hakkınız olmadığını hatırlatmak görevimizdir Sayın Ali Bulaç. Size kolaylık olması için Aralık 2009 da yapılan 4. Olağan Genel Kurulumuz sonrası hazırladığımız ve 18.01.2010 tarihinde web sitemizde (http://www.kafkasfederasyonu.org/haber/federasyon/-2010/190110_kaffed.htm) yayınladığımız "Türkiye Cumhuriyeti 60. Hükümetinden Talep ve Beklentiler" başlıklı raporumuzu ekte sunuyorum. Bu ve benzer raporlar, çeşitli vesilelerle başta Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül olmak üzere, AKP Genel Başkan Yardımcısı Sayın Hüseyin Çelik, Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç, İçişleri Bakanı Sayın Beşir Atalay ve ana muhalefet partisi CHP'nin o zamanki Başkanı Sayın Deniz Baykal'ın dikkatlerine sunulmuştur. Her satırına samimiyetle inandığımız içselleştirdiğimiz ekli raporumuzu okuduktan sonra 20 Eylül 2010 tarihinde yazdıklarınızı aynen tekrar edebilir miydiniz? Onu da çok merak ediyorum. Toplumumuz adına sizden cevap beklemek hakkımızdır ve de bekliyoruz.

Sayın Ali Bulaç,

Sonuç olarak, bizde oluşan kişisel kanaatiniz şudur: Siz Çerkes toplumumuzu doğru tanıımıyorsunuz. Çerkes toplumuna karşı önyargılısınız. Çerkes toplumunun yaşadığı ve bu gün içinde bulunduğu sorunları bilmiyorsunuz. Talep ve beklentilerini izlemiyorsunuz. Sizden Çerkes toplumuna karşı duyarlı olmanızı talep etmiyoruz. Ancak, sahip olduğunuz köşede yazmanın gereğinin, bu konulara eğilmek ve bunun bir meslek etiği olduğunu kabul etmekle gerçekleşeceğine inanıyoruz. Şahsen, sizin ve sizin gibi topluma yön verme şansını yakalamış köşe yazarlarının "bilmeden ahkam kesmek", "toplumu yanlış yönlendirmek" lüksünün olmadığını düşünüyorum.

Sizden beklentilerimizi toplumumuz adına sunarak yazılarımıza son veriyorum: Köşe yazarı olarak objektif olmanızı bekliyoruz. Dilerseniz, toplumumuzu daha yakından tanımak üzere derneklerimize sizi davet ediyoruz, inanın Çerkes misafirperverliği ile karşılaşacaksınız. Edineceğiniz doğru bilgileri yazılarınızda kullanacağınızı, gerekli düzeltmeleri yapacağınızı umuyoruz. Bunlar bizim beklentilerimizdir Sayın Bulaç. Çerkes toplumuna özür borçlu olduğunuza inanıyoruz medeni bir kişi olarak yerine getirmenizi bekliyoruz. Bu medeni davranışınızın size birçok Çerkes dostu kazandıracaklarını şimdiden söyleyebilirim. Ama sonuçta beklentilerimizi yerine getirip getirmemek sizin bileceğiniz bir konudur. Takipçisi olacağımızı bilmenizi isteriz.

Saygılarımızla

Cihan CANDEMİR

KAFFED Anadil Komisyonu Ankara'da Toplandı

KAFFED Anadil Komisyonu Üyeleri, YK üyesi Uğur Apiş başkanlığında Ankara'da 30-31 Ekim 2010 tarihlerinde 2 gün süren son derece verimli bir toplantı gerçekleştirdi.

Toplantının açılışına katılan KAFFED Genel Başkanımız sayın Cihan Candemir konuşmasında komisyona "çalışmalarınız tarihe geçecektir, KAFFED olarak sizleri ve çalışmalarınızı sonuna kadar destekliyoruz, her zaman arkanızdayız, başarılar diliyorum" dedi.

Toplantıya,
Sakarya'dan Faruk Ajiba - İrfan Okuyucu,

Bandırma'dan Cevdet Hapı

Ankara'dan İbrahim Alhas, Havva Sayar, Hayri Kazbek

Çorum'dan İlhan Keleş, Hüseyin Ercan

Bursa'dan Emel Bezek

Adana'dan Nilüfer Yağmur

Kayseri'den İlkay Karaduman

Konya'dan Cevdet Soycan

İstanbul'dan Alaattin Bayram

İzmit'ten Gunda Korkut

Tokat'tan Aydın İpek, katıldılar.

İki gün yoğun bir çalışma sonucu önümüzdeki günlerde Milli Eğitim Bakanlığına sunulmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı'nın daha önceki verilen dil müfredatı formatında yaptığı değişiklikten dolayı yeni formata uygun Adıgece ve Abazaca dil müfredatı çalışması gerçekleştirildi.

Ayrıca toplantıda;

- Demeklerimizde anadil kurslarına katılımın özendirilmesi için çalışmaların yapılması (örneğin ödül olarak anadilini en iyi öğrenenin Kafkasya'ya gönderilmesi vs),

- Türkiye'de Anadil eğitimcilerinin sayısının çoğaltılması,

- Tatil dönemlerinde çeşitli bölgelerde Anadil eğitimi ağırlıklı çocuklara ve gençlere yönelik kampların düzenlenmesi,

- Demeklerimizin düzenledikleri faaliyetlerde mümkün olduğunca Türkçenin yanı sıra Anadilde de sunumlarının yapılması,

- Anadilimizin geliştirilmesi için anavatanından her türlü desteğin sağlanması ve Anadil Komisyonu'nun önümüzdeki yıllara aktarabileceği dil öğretimi ile ilgili her türlü yazılı ve görsel materyalleri içeren geniş bir kütüphanesinin, arşivinin oluşturulması, görüşleri benimsendi.



Boğaziçi Üniversitesi Adıge ve Abaza Dillerinde Dil Bilim Uzmanları Yetiştirecek

Federasyon başkanımız Cihan Candemir ile Sosyal işler ve organizasyon koordinatörümüz Handan Demiröz - Adıge / Abaza - dillerinde eğitici yetiştirilmesi konusunda Boğaziçi Üniversitesi Dil Bilim Yüksek Lisans Bölümü Başkanı Prof. Sumru Özsoy ile görüştüler.

Son derece faydalı geçen bu görüşme sonunda Prof. Sumru Özsoy; Kafkas dillerinden Adıge veya Abaza lehçelerinden birini iyi düzeyde bilen, TOFEL ya da Boğaziçi Üniversitesi'nin kendi açtığı İngilizce seviye sınavını geçen her öğrencinin lisansüstü eğitim için açılan sözlü ve yazılı sınava girerek bölümde lisansüstü öğrenci olma hakkı kazanabileceklerini söyledi.

Bu sınava hazırlanmak için çalışılması gereken ders kitapları ile ilgili olarak detaylı bilgi almak isteyenler KAFFED Sosyal işler ve organizasyon

koordinatörümüz Handan Demiröz'e mail atabilirler (handand@groupcsa.com).

Sınavı geçerek lisansüstü programa devam edecek öğrenciler o dilde (Adıge-Abaza) dilbilim uzmanı olacaklar ve üniversitelerin açacağı Kafkas Dilleri Kürsülerinde ders verebilecek, akademik çalışmalarını yürütebilecekler.

Samsun 19 Mayıs Üniversitesi ve Kayseri Erciyes Üniversitesi'nde Adıge ve Abhaz dillerinde bölümlerin açılması ile ilgili çalışmalar devam etmekte olup, 2011 ders yılına, en geç 2012 ders yılına yetiştirilmeye çalışılmaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi Yüksek Lisans Başvuruları için aşağıdaki linki ziyaret edebilirsiniz.

http://www.boun.edu.tr/graduate/organizasyon/admission_grad_tur.html

Nart Akademisi Eğitimlerine Hız Kesmeden Devam Ediyor!

■ HUAJ SERAP KUL

Nart Akademisi Çerkes gençlerini, toplumsal sorunlara daha duyarlı, tutarlı ve doğru bilgiler ışığında kültür ve tarih, politika ve yöneticilik becerileri gibi önemli konularda daha donanımlı hale getirmeyi amaçlayarak kurulmuştur. Koordinatörlüğünü KAFFED Eğitim ve Teşkilatlanma Sekreteri Şamil Jane'nin yaptığı Nart Akademisi'nin temel amacı, Çerkesleri ilgilendiren her konuda gençlerimizi bilinçlendirmektir. Ayrıca eğitim süresince Gençlik Çalışma Grupları oluşturularak "Bölge Nüfus Yapımız", "Asimilasyon nasıl önlenebilir?" ve "Derneklerimizin misyon ve vizyonu ne olmalıdır?" gibi başlıklar çerçevesinde çalışmalar gerçekleştirilecektir. Gençlere verilecek çeşitli görevler ile proje çalışması gerçekleştirilmeyi hedefleyen akademi, Haziran ayında Ankara Gazi Park Otel'de ilk eğitimini tamamladı.

Nart Akademisi, KAFFED bünyesindeki eğitim programları ile Ekim ayında Türkiye'nin değişik illerinden gelen genç Çerkesler ikinci kez bir araya geldiler.

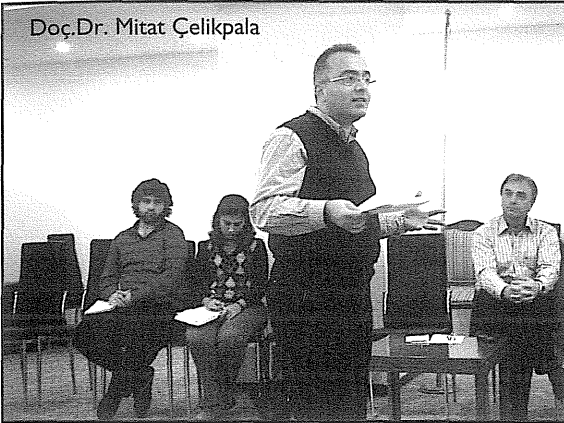
Eğitim programının ilk gününde Yıldız Teknik Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Öğretim Üyesi Sayın Setenay Nil Doğan "Diaspora ve Milliyetçilik" başlığı altında diaspora kavramı ve diasporik olmak, Milliyetçilik ve Çerkesler, diaspora milliyetçiliği gibi konularda önemli bilgiler verdi. İkinci gün ise ilk oturumda Gençlik Çalışma Grubunda yer alan katılımcılar "Nüfusa Erişim Projesi" dahilinde yaz boyunca yaptıkları araştırmaları sunum eşliğinde paylaştılar, konu ile alakalı deneyimlerini aktardılar. İkinci oturumda Dr. Ö. Aytek Kurnel "Diasporada Örgütlenme ve Dönüş Düşüncesi" üzerine ders verdi. Çerkeslerin örgütlenme çalışmalarını 1908-1923 / 1923-1950/1950-1980 olmak üzere üç dönemde anlatan Sayın Kurnel, gençlerin konuya ilişkin sorularını da yanıtladı.

Eğitim boyunca tüm bu kavram ve konular hakkında gençlerle karşılıklı fikir alışverişinde bulunuldu. Gençler merak ettikleri konuları birinci ağızdan dinleme ve öğrenme fırsatı yakaladılar.

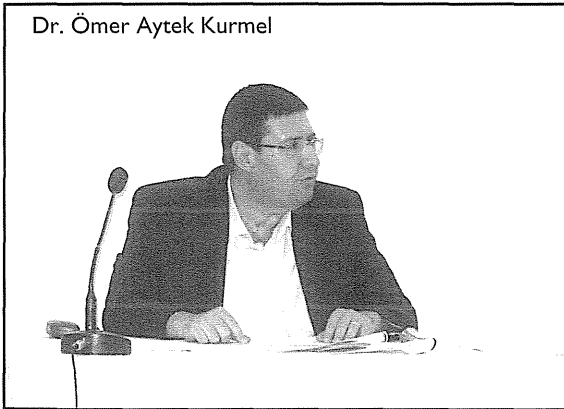




Setenay Nil Doğan



Doç.Dr. Mitat Çelikpala



Dr. Ömer Aytek Kurlmel



Ergün Özgür

Nart Akademisi, 3. eğitim seminerini 30-31 Ekim tarihleri arasında Ankara Alkın Prestige Otel konferans salonunda tamamladı.

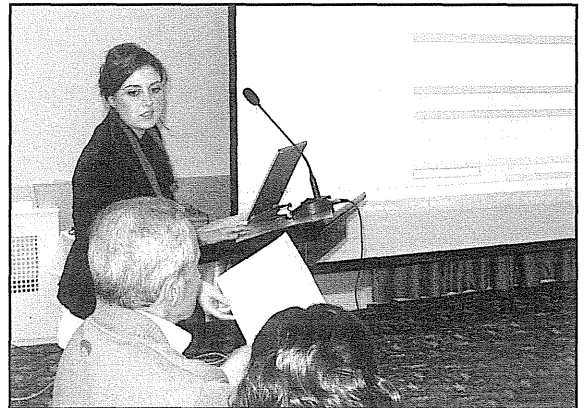
Eğitimin ilk oturumu 31 Ekim 2010 Cumartesi günü gerçekleştirildi. Sabahki oturum geçen seminerlerin kısa bir değerlendirmesi ile başladı. Daha sonra Kadir Has Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Doç.Dr. Mitat Çelikpala tarafından "Uluslararası Gelişmeler Ve Kafkasya" konulu eğitim verildi. Konuya ilişkin gençlerin soruları yanıtladı. İlk günün son oturumunda Çerkes Toplumunun Sorunları ve Çözümleri üzerine tartışıldı, gençlerin fikirleri alındı.

31 Ekim 2010 Pazar günü seminerin ilk bölümünde Şamil Jane koordinatörlüğünde "Çerkes-Adıge Kavramları ve Anlamları" üzerine gençlerin fikirleri alındı, konu üzerine detaylı bir tartışma yapıldı. "Adıge" kelimesinin orijini hakkında detaylı bilgiler eşliğinde Çerkes kavramının varoluş öyküsü anlatıldı. Daha sonra katılımcılardan Hakan Tekin tarafından Excel ve Power Point eğitimi verildi. Sunum teknikleri üzerine konuşuldu.

Aynı gün ikinci oturumda ise Eğitimci Ergün Özgür tarafından "Empatik İletişim" eğitimi verildi. Gençlere iletişim teknikleri üzerine detaylı bilgi aktarımı yapıldı. Eğitim gençlerin interaktif katılımıyla tamamlandı.

Günün sonunda iki seminerin de değerlendirilmesi yapılarak, daha önceki eğitimlerde verilen projeler hakkında bilgi alındı. Tamamlanan üç eğitim programının sunularının, katılımcıların soru ve cevaplarıyla harmanlanması ve deşifre işlemi için gönüllü gençler görevlendirilerek eğitim programına son verildi.

Bir sonraki eğitim programı ise Ocak ayında yine Ankara'da gerçekleştirilecektir.





Nart Akademi Hakkında Bir Parantez

■ HUAJ SERAP KUL

Uzun bir süre İstanbul Kafkas Kültür Derneği Gençlik Komisyonunda ve dernekteki faaliyetlerde aktif olarak yer aldım... Lakin hepimiz biliriz ki dernek içinde gençlere yönelik eğitim programları çoğu zaman düşünülse de hayata sağlıklı olarak geçirilme konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Kimi zaman da büyük umutlarla, heyecanlarla başlanan bazı projeler birtakım olumsuzluklardan ötürü yarım kalmaktadır. Yolu derneklerden sıklıkla geçmiş bir Çerkes genci olarak her koşulda, fikir ve görüşlerin özgürce konuşulduğu, farklı projelerin üretilmesi için uygun şartların sağlandığı, desteklendiği, gençlerin sorunlarının dinlendiği bir yönetim yaklaşımından yana olmuşumdur. Dernek kelimesi her Çerkeste farklı çağrışımlar uyandırır da benim için asıl kilit nokta, o çatı altında insanlarımızı bir arada tutması gereken "Çerkes Kimliği" ve "Çerkeslik Bilincinin" sağlam temellere oturtulmasıdır.

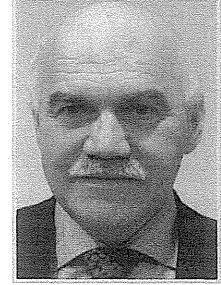
Nart Akademisi ile tanışmaya gelecek olursam;

Geçtiğimiz yaz bir arkadaşımın tesadüfen Nart Akademi hakkında bilgi edindim. İlgimi fazlasıyla çeken bu eğitim programının tamamı ile genç Çerkeslere yönelik olduğunu ve içeriğinde politika, kültür, tarih, dernekler ve yönetim gibi konuların da yer aldığını öğrenince akademinin bir parçası olmaya karar verdim.

Kültürel asimilasyonun giderek daha karmaşık bir hale geldiği, toplumumuzu ilgilendiren konuların da daha yüzeysel konuşulduğu günümüz Türkiye'sinde kimlik bilincini sistematik bilgilerle sağlamlaştırmak en önemli önceliğimiz olmalı. Bu sorunlar beraberinde dernekler ve yönetimleri de sık sık gündeme getirmekle birlikte, "Gençleri nasıl bilinçlendirmeliyiz?" sorusunu da akıllara getiriyor. Çerkes Diasporasında kültürünün ve varlığının devamı için öyle ya da böyle mücadele eden tüm Çerkesler takdiri hak ediyor elbette. Algı ve yöntem farklı olsa da aslında dava aynı dava. Önemli olan bunun farkına varabilmek, hangi bütüne ait olduğunu özümseyebilmek. Birlikte ama Bir olabilmek! İşte tam bu noktada Nart Akademisi bir uyanışın temsilini oluşturma çabasıyla Genç Çerkesleri fazlasıyla heyecanlandıran bir proje. Büyüklerimizin özverili çalışmalarıyla açılan Nart Akademisi, yalnızca uzaktan eleştiri yaparak "Çerkesliği" kurtarmaya çalışmaktan, çok daha fazla yarar sağlayacaktır şüphesiz. Kültürümüz ve geleceğimiz için yapılan en ufak iyi niyetli bir uğraş bile büyük bir takdiri hak ediyor kanımca. Anavatanlarından uzak diasporik halklar özellikle birlik bütünlük içinde olurlar-olmalıdırlar da- ki daha güçlü daha sağlam durabilsinler. Kol kola öyle bir kenetlenmelidirler ki ne olursa olsun devrilmesinler ayakta kalmayı, hayatta kalmayı başarabilsinler. Bizler genç Nartlar olarak bu düşüncelerle bir araya geldik. Nart Akademisi'nde birlikte yürüdüğüm büyüklerimize ve katılımcı genç arkadaşlarıma gönülden başarılar dilerim■



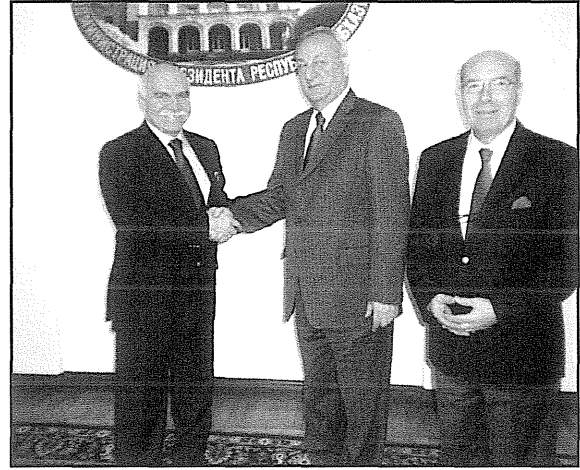
Abhazya Seyahati ve Sayın Sergey Bagapş'tan Önemli Mesajlar



CİHAN CANDEMİR
KAFFED Genel Başkanı

Federasyonumuz açısından geçtiğimiz Eylül ve Ekim aylarının en önemli olayları, 30 Eylül Abhazya zaferinin, 5 Ekim Adıgey Cumhuriyeti'nin kuruluş yıldönümü olması idi. Her iki cumhuriyetimizde de kutlama törenleri coşkuyla yapıldı. Bizler cumhuriyetlerimizin barış ve huzur içinde ilelebet yaşamalarını gönülden diliyoruz. Kardeş cumhuriyetlerin refah içinde yaşamaları ve ekonomik gelişmeleri, diasporada yaşayan akrabalarından soyutlanamaz. Cumhuriyetlerin, diasporada yaşayan insanlara, diasporada yaşayan bizlerin de onlara ihtiyacı vardır. Kültürümüzle, dilimizle gerek Kafkasya'da, gerekse diasporada var oluşumuz ancak bu bütünlük içinde mümkün olacaktır.

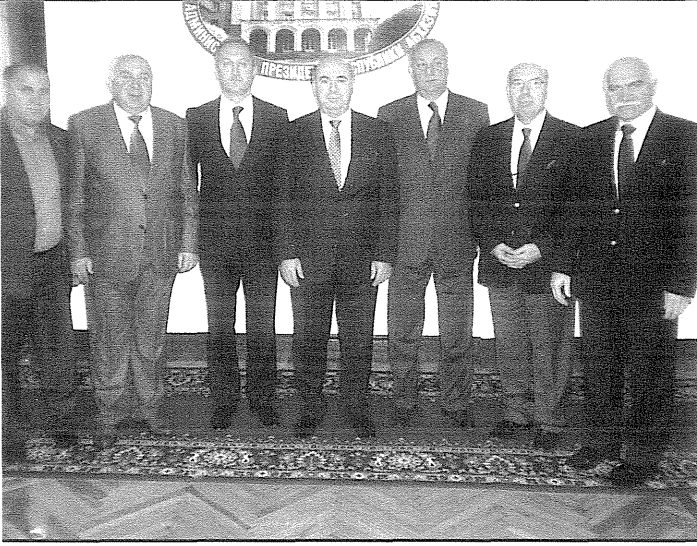
Anavatandaki cumhuriyetlerimiz ile aramızdaki ilişkilerin önemini vurgulayacak önemli bir olayı bu vesile ile sizlerle paylaşmak istiyorum; Normalde NART'ın her sayısındaki haberler ve yazılarımız, dergimizin çıktığı aylardaki önemli olaylarla sınırlıdır. Ancak zaman zaman dergimizin hazırlanıp baskıya verilmesini takip eden ayda gerçekleştiği için, çok önemli olayları bir sonraki dergiye bırakmadan bir önceki sayıya aldığımız durumlar da daha önce yaşanmıştı. Bu defa da



Abhazya Devlet Başkanı Sergey Bagapş ile görüşme

izininizle Kasım ayı başındaki seyahatimizin haberlerini iki ay bekletmeden sizinle paylaşmak istiyorum. Çünkü 5-7 Kasım tarihlerinde Abhazya'ya yaptığımız seyahat, ve Devlet Başkanı Sayın Sergey Bagapş'ın seyahat sırasında verdiği önemli mesajları bir an önce sizinle paylaşmakta yarar görüyorum.

Aslında Abhazya seyahatimiz 27-29 Ekim tarihlerine ayarlanmış idi. Bu tarihlerde KAFİAD Başkanı Sayın Erol Özel ile Abhazya'yı ziyaret etmeyi planlamış ve Abhazya Devlet Başkanı



Abhazya Devlet Başkanı Sergey Bagapş ile görüşme

Sayın Bagapş'tan randevu almıştık. Ancak benim vizem yetişmediği için seyahatimizi bir hafta ertelemek zorunda kaldık. Sayın Bagapş, 5 Kasım Cuma gününe yeniden randevu verdiği için, hafta sonu yapılacak olan Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu toplantılarına katılmayarak Abhazya'ya gittik. Seyahatimizin amacı, bir yandan Sayın Özel'in Sohum'da inşaatını yaptığı Aquafon Telefon şirketi binasının son durumunu görmek ve bu seyahat vesilesi ile uzun zamandır düşündüğümüz yeni projelerin alt yapısını oluşturmaktı. Yeni projelerimiz ise, Abhazya'da örnek tarım yapmak, dönen insanlarımız ve Türkiye'de yaşamakla beraber Abhazya'da 2. konut sahibi olmak isteyenler için konut projeleri geliştirmek idi.

Ben, KAFİAD Başkanı Erol Özel, KAFFED Genel Başkan Yardımcısı Rauf Özel ve ziraat mühendisi hemşerimiz Erdal Gürgen'den oluşan heyetimiz, 4 Kasım Perşembe akşamı Ankara'dan başlayan yolculuğumuz hava muhalefeti nedeniyle yaşadığımız oldukça maceralı bir yolculuktan sonra 5 dakika gecikmeli de olsa saat 10.00'da Cumhurbaşkanlığı konukevindeki randevumuza yetişebildik.

Abhazya Devlet Başkanı Sayın Segey Bagapş ile Görüşme

Saat 10.05'te Sayın Bagapş'ın toplantı salonuna alındık ve kısa bir süre sonra sayın Bagapş içeri girdi. Toplantıda bizimle beraber, Başkan

yardımcısı Sayın Daur Tarba ve Sayın İbrahim Ayüzba da bulundu. Sayın Bagapş tek tek hoş geldiniz dedikten sonra söze Türkiye ile ilişkilerinin ana hatlarını açıklayarak başladı. Bana göre verdiği mesajlar çok önemliydi. Büyük bir dikkatle not aldım. Söyledikleri aynen şu şekilde idi; "Ben Türkiye diasporasına çok önem veriyorum ve buluşmayı çok arzu ediyorum. Tam 4 yıldır bu ziyareti gerçekleştiremedik. En son bildiğiniz üzere eylül ayında bir ziyaretim olacaktı. Türkiye devlet yetkilileri, temsilcimiz Sayın Vladimir Ayüzba'yı çağırıp ziyareti geri çevirdiler. Ben büyük bir basın toplantısı yaparak Türkiye bana nasıl cevap verdiyse öyle cevap verebilirdim. Bir devlet başkanının geri çevrilmesi onur kırıcıdır. Ancak ben olayı büyütmem istemedim. Türkiye'de büyük bir diasporamız var. Onların sıkıntıya girmesini istemedim. Ayrıca Türkiye ile ilişkilerimizi çok önemsiyorum. Türkiye'nin içinde bulunduğu koşulları da iyi biliyoruz. Biz ilişkilerimizi sürdüreceğiz. Kimsenin bizi tanıması için bir talepte bulunmayacağız. Öncelikli ve tek dileğimiz ekonomimizi geliştirmektir. Bizim Türkiye ile ilişkilerimiz iyi olmak zorundadır. Bunun için sükûnet içinde ilişkilerimizi sürdürmemiz en doğrusudur."

Sayın Bagapş'tan sonra yardımcısı Sayın Daur Tarba söz aldı. Bilindiği gibi Sayın Tarba Haziran ayında Türkiye'ye gelmişti. Kendisi ile birlikte Rusya Federasyonu Büyükelçisini ziyaret etmiş ve Federasyonumuz hakkında kendisine bilgi vermiştik. Sayın Erol Özel ile kendisini Ankara'da ağırlamış çok yararlı görüşmeler yapmıştık. Daur Tarba, Türkiye seyahati ve görüşmelerimiz hakkında Sayın Bagapş'ı bilgilendirdi.

Daha sonra sıra ile Erol Özel ve ben söz aldık. Sayın Özel, Sayın Bagapş'a bize ayırdıkları zaman için teşekkür ederek söze başladı ve özetle şunları ifade etti; "Biz sizin kardeşiniz. Sizlerden hiç bir talebimiz yoktur. Sizler dirayetli çabalarla vatanımızı bize geri kazandırdınız. Biz politikacı değiliz ancak hepimizin Türkiye'de belirli bir çevresi var. Bize düşen görev, Abhazya devletinin politikaları ve ekonomik kalkınmasının çerçevesinde, bize vereceğiniz görevleri elimizden geldiğince yapmaktır. Bu görevler Abhazya veya Türkiye'de olabilir. Bizim Türkiye'de hiçbir kişi ve kurum ile sorunumuz yoktur."



Erol Bey'den sonra ben de Federasyonumuza, çalışmalarımızı ve politikalarımızı zaman elverdiğince anlattım. Türkiye'de Adıge ve Abhaz birlikteliğine verdiğimiz önemi, Türkiye'deki özel durumumuzu anlatarak vurguladım. Türkiye'deki demeklerimizde hep birlikte olduğumuzu, akrabalık bağlarıyla güçlenen bir bütünlük oluşturduğumuzu anlattım. Türkiye'deki en büyük diaspora örgütü olarak kimse ile kavgamızın olamayacağını, gelişmeleri ise bir hizmet yarışı olarak değerlendirdiğimizi anlatarak projelerimiz konusunda da bilgi verdim.

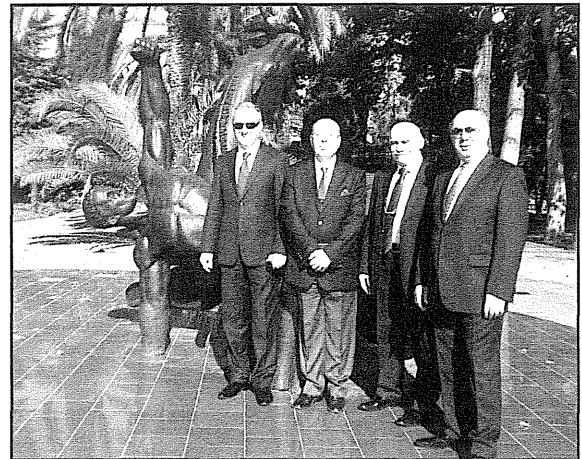
Sayın Bagapş konuşmalarımızdan sonra bize şunları söyledi. Çok özel mesaj niteliğindeki bu sözlerini yine not aldığım şekilde aynen aktarıyorum; "Türkiye'ye gelmeyi çok arzu ediyorum. Ancak geliş amacım politikacılarla görüşmek için değil, kendi kardeşlerimle buluşmak için olacaktır. Oradaki politikacıların sorunlarını çok iyi biliyoruz. Kafkas Demekleri Federasyonu'nu da her şekilde destekliyeceğiz. Ayrılığa müsaade etmeyeceğiz. Burada da biz beraberiz. Abhazya üzerinden Kuzey Kafkasya'ya gidecek kara yolunun açılmasını gerçekleştireceğiz. (Abhazya ile Karaçay Çerkes arasında tünel ile bir bağlantı yapılması projesi mevcut). Karaçay Çerkes'teki bağımsızlık talebi ve Soçi Olimpiyatları konusunda farklı şeyler söyleniyor ve bunlar da rahatsızlık yaratıyor. Bu konularda kuzeydeki yöneticilerle sık sık görüşüp ortak politikalar oluşturmamız. Son dönemde Sayın Erdoğan ile Sayın Putin arasındaki iyi ilişkiler bizi memnun ediyor ve yarar sağlıyor. Geldiğiniz ve ekonomik yarar sağlamak adına gösterdiğiniz çabalar için teşekkür ediyorum. Türkiye'den iş

adamlarının gelerek bir şeyler yapması bizim için çok önemli. Rus iş adamları yanında Türkiyeli firmaları da görmek istiyoruz. Projelerinizi desteklemeye hazırız. Daur Tarba'yı tanıyorsunuz, projelerinizi kendisine anlatın. Ben projeleri destekleyeceğim. En önemli şey diasporanın doğru şekilde dönmesidir. Önce kim dönecek? Biz önce kendi insanlarımızı istiyoruz. Abhazya'da yatırım yapmak isteyen çok."

Sayın Bagapş'ın konuşmasından sonra ben İstanbul'da "Abhazya'nın Dostları" ile birlikte yaptığımız konferansın kitabını takdim ederek konut projemiz hakkında bilgi verdim. Erol Bey'de firmasını tanıtip yaptığı işleri anlattıktan sonra düşündüğü tarım projesi hakkında bilgi aktarmında bulundu. Sayın Başkan da daha önce başka bir gruba verilen ancak yatırım yapılmayan bir araziye önerdi. Ve toplantı sıcak bir hava içinde sona erdi.

Diğer Çalışma ve Görüşmelerimiz

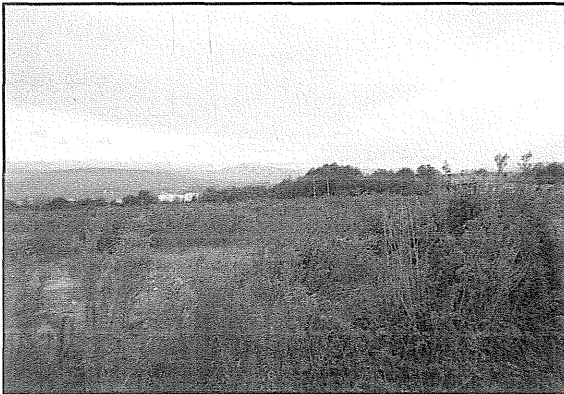
Sayın Başkan'ın ofisinden çıktıktan sonra ilk işimiz güzel havadan yararlanarak biraz yürümek oldu. Önce Başkanlık Sarayı önündeki Sürgün anıtına gittik. Daha önce sadece bir taş ve kısa bir yazının olduğu yerde artık muhteşem bir heykel vardı. Sanki suya girmiş bir at ve üzerindeki kişinin düşüşü simgeleniyordu bu anıt heykelde. Daha sonra parkın içinden geçerken büyük yazar ve tarihçi Bagrat Şinkuba'nın heykelini ziyaret ettik. Bu heykel de yeni yapılmıştı. Heykel'in güzelliği ve sanatsal değeri çok etkileyici idi. Bagrat Şinkuba ile 1994 yılında ilk defa katıldığım Abhaz-Abazin kongresi seyahatimiz de verilen bir ziyafet-



Abhazya Sürgün Anıtı ziyareti



Büyük yazar ve tarihçi Bagrat Şinkuba'nın heykeli



Mayak bölgesindeki araziden bir görünüm



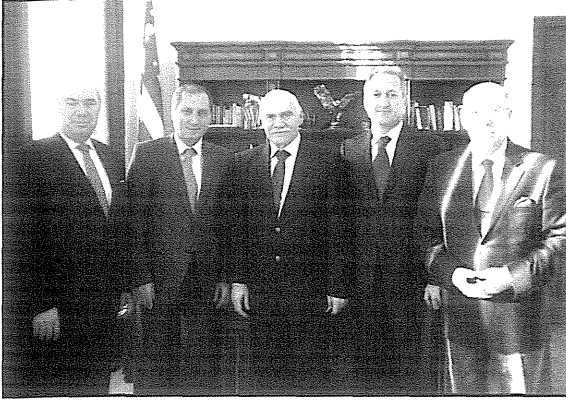
Ardzinba'nın mezarını ziyaret

te karşı karşıya oturma şansım olmuştu. Bu değerli insanın heykeli önünde fotoğraf çektirip NART okuyucuları ile paylaşmayı kendime bir görev addettim.

Öğle yemeğinden sonra Demografyaya yeni başkan seçilen Sayın Zurab Adleyba ile görüşmeye geçtik. Demografya tarafından bize bir yıl kadar önce Gulnps yakınlarında 30 dönüm bir arazi gösterilmiş ve bizde konut projeleri yapmıştık. Arazinin resmi işlemlerini beklerken bu defa arazinin başkalarına verildiğini öğrenmiş ve çok üzülmüştük. Sayın Adleyba, bize Mayak bölgesindeki bir arazinin paftalarını hazırlamıştı. 5 Hektar büyüklüğündeki bu araziye daha önce Rauf Özel ve Cumhur Bal da haziran ayında geldiklerinde görüp beğenmişlerdi. Birlikte tekrar araziye gömmeye gittik. 5 Kat inşaat yapılabilecek arazinin yerini ve durumunu bizde beğendik. Arazinin paftasını yeni projeleri yapmak üzere aldık ve arazinin fotoğraflarını çektik.

Mayak'taki araziye gördükten sonra İbrahim Ayüzba, Abhazya'nın kurucusu ve ilk Devlet Başkanı rahmetli Ardzinba'nın anıt mezarının ziyaret etmek isteyip istemediğimizi sordu. Aslında gelirken en büyük arzum bu mezarı ziyaret etmek idi. Cenaze törenine katıldığım, ancak defin töreninde bulunamadığım bu büyük insanın mezarını elbette ziyaret etmek istiyordum. Eşera köyünde bulunan anıt mezara gittik. Savaş sırasında en kanlı çatışmaların olduğu, çok sayıda şehit verilen demiryolu köprüsü yakınında küçük bir tepelik üzerinde bulunan bu anıt mezar gerçekten çok etkileyiciydi. Çevrede kimse gözükmüyordu ama mezar ve çevresi çok temiz, bakımlıydı. Yapımında mermer, granit gibi hiçbir malzeme kullanılmadan çok doğal bir ortam yaratılmıştı. Çektiğimiz fotoğraflardan görüleceği üzere çakıl taşlarının ortasında toprak mezar yapılmış çevresine bayrak direkleri dikilmişti. Büyük insanın tevezusu mezarında da görülüyordu. Ancak tüm sadeliğine karşın, mezarın ve çevresinin etkileyiciliği gerçekten şaşırtıcı. Rahmetli Ardzinba'nın ruhu için dualarımızı ederek ayrıldık. Bizi Başbakan Sayın Sergey Şamba bekliyordu.

Başbakan Sergey Şamba çok samimi şekilde karşıladı. Dışişleri Bakanlığı döneminden tanıdığımız Sayın Şamba ile bu defa Abhazya ekonomisi ve mevcut projeler hakkında konuştuk. Sayın



Abhazya Başbakanı Sergey Şamba ile görüşme

Şamba'ya projelerimizi anlattık. O da bize mevcut durum ve beklentileri hakkında bilgiler sundu. Kendisine tarım ve konut projelerimizi anlattık. Sayın Şamba, konut konusunda şu bilgiyi verdi: "Sadece Abhazya pasaportu olanlar değil, ev almak isteyen çok insan var. Ama bu konuda bir yasa çıkartılması gerekir. Biz üretime katkı sağlayacak her konuda destek verimiz".

Sayın Şamba'nın yanından ayrıldığımızda hava kararmaya başlamıştı. Erol Bey'in şantiyesine giderek çalışmalarını yakından görme fırsatımız oldu. Oradan da akşam yemeğine katılmak üzere özel bir Abhazya mutfağına geçtik. Akşam yemeğini Sayın Daur Tarba ve bazı milletvekillerinin katılımıyla geleneksel soframızda düzenimiz içinde gerçekleştirdik.

6 Kasım Cumartesi sabahı beklenmedik üzücü bir haberle uyandık. Gece Sayın Daur Tarba'nın babası vefat etmişti. İlk işimiz Oçamçıra'daki cenaze evini ziyaret etmek oldu. Oçamçıra'dan dönüş yolunda tarım arazilerini görme fırsatımız oldu. Abhazya'nın bu verimli topraklarını ot kaplamış vaziyetteydi. Her türlü meyve ve sebzelerin yetiştirilebileceği o güzelim araziler işlenmeden duruyor. Fakat şimdi bazı küçük seralar yapmış, çalıştırıyor. Hâlbuki şu anda ithal edilen domates, salatalık ve diğer sebzelerin en lezzetlilerini Abhazya'nın bu topraklarında üretmek ve satmak mümkün. Soçi, Krasnodar gibi büyük pazarlar çok yakında bulunuyor. Üstelik emek odaklı yoğun bir sektör olan tarım sektörü birçok dönüşçü için potansiyel iş alanı. Tarım alanında yatırım yapmak Abhazya açısından çok önemlidir diye düşünüyorum. Tarım arazilerini gezip Sohum'a döndüğümüzde Futbol Federasyonunda görev yaptığı dönemden tanıdığımız yeni İçişleri

Bakanı Sayın Dzapşba Leonid bizi yemeğe bekliyordu. Bir Abhaz evinde verilen yemekte menü her zaman olduğu gibi inanılmaz zengindi.

Sohum'da gece ve gündüz yol boyunca çok sıkı trafik polisi kontrollerinin yapıldığını gördüğümüzde, şehirde olağanüstü bir durum olduğunu zannedip, İbrahim Ayüzba'ya ne olduğunu sormuştuk. İbrahim bize yeni İç İşleri Bakanının trafik düzenini çok sıkı tuttuğunu anlattı. Her yıl yüzlerce gencimizin kazalarda ölmelerini önlemek amacıyla çok sıkı tedbirler alınmıştı. Aynı şekilde kendisi de sporcu olan bakan, başta narkotik olmak üzere önemli sorunlara karşı ciddi bir savaş açmıştı ve bu savaşını hatır gönül işi yapmadan sürdürmekteydi. Abhazya'da asayiş sağlamaya yönelik giriştiği bu mücadelede Sayın Dzapşba Leonid'e yürekten başarılar diliyoruz.



İçişleri Bakanı Dzapşba Leonid'in verdiği yemekte

Yemek sonrasında Abhazya'daki programımız büyük ölçüde tamamlanmıştı. Günün kalan bölümünü sahil boyunca dolaşarak geçirdik. Kendi aramızda konularımızı görüştük ve ertesi günün programını yaptık.

7 Kasım sabahı ilk işimiz Abhazya'ya dönüş yapmış olan arkadaşlarımızla görüşmek oldu. Pazar olmasına rağmen Behice ve Adnan Özveri ile birlikte dönüş yapmış başka arkadaşlar erkenden ziyaretimize geldiler. Kendileriyle 2 saate yakın görüştük. Düşündüğümüz projeleri, yaptığımız görüşmelerin bilgilerini onlarla paylaştık. Onlar da bize Abhazya hakkında güncel bilgiler verdiler. Çok yararlı bir görüşme oldu. Kendilerini Abhazya şartlarına oldukça adapte olmuş görmekten ötürü oldukça mutlu olduk. Artık dönüş vaktimiz gelmişti. Soçi üzerinden St. Petersburg'a gitmek üzere vedalaştık.



Abhazya'ya dönüş yapmış arkadaşlarla görüşme

Süre olarak çok kısa olan seyahatimiz dolu dolu geçti. En kısa zamanda Abhazya'ya tekrar gelmek üzere St. Petersburg'da değerli bir Abaza işadamı ile görüşerek Türkiye'ye döndük.

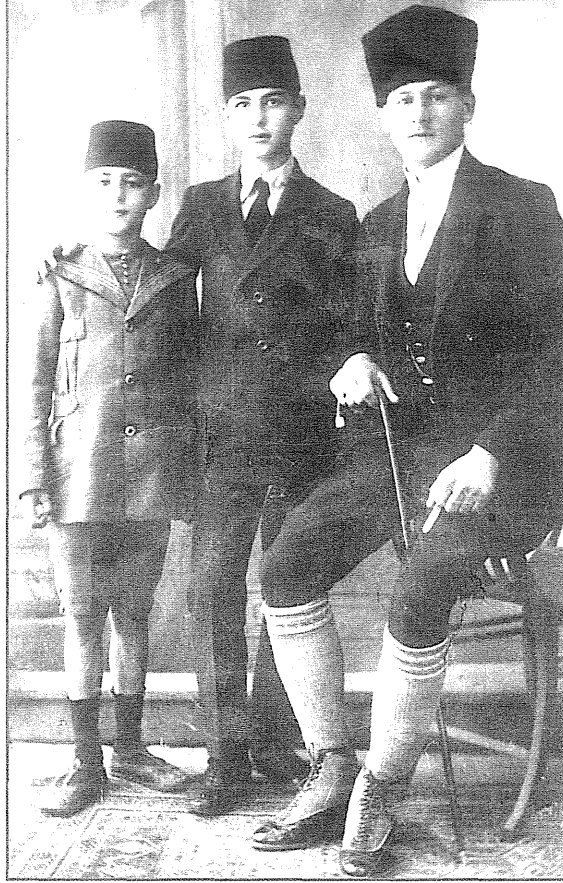
Kafkasya'dan her dönüşümde içimi bir sıkıntı kaplar. Gerçek yaşam, gerçek sorunlar, yapmamız gereken işleri biraz daha kavrarım. Ancak her geri dönüşümde, Türkiye'de sorun diye tartıştığımız konular, yaşadığımız kısır çekişmeler ile yitirdiğimiz zaman içimi acıtır.

Anavatan dışında yaşayanlar olarak en fazla birlikteliğe ve dayanışmaya ihtiyacı olan bizleriz. Zira bu güne kadar uygulanan politikalar yüzünden, toplum olarak güçlü bir diasporik dayanışma örgütlenmesi yapamamış olmamız nedenleriyle, başta dilimiz olmak üzere birçok değerimizi yitirmiş durumdayız. Asimilasyonun öğütücü çarkları bundan sonra toplumumuzu daha hızla öğütecektir. Bu günlerde Türkiye'de yaşanan demokratikleşme ve açılım süreçleri bizler için önemli fırsatlardır. Çerkes toplumu bu güne kadar olduğu gibi, bu günden sonra da yüksek vatan-daşlık bilinciyle yaşarken kendi kültürel kimliğine de sahip çıkmak için bu süreci iyi değerlendirmek zorundadır. Onun için mevcut kurumlarımıza sahip çıkmak, ilişkilerimizi güçlü kılmak, dayanışmamızı daha ileri düzeye götürmek zorundayız. Kavga ve bölünmenin toplumumuza sağlayacağı hiçbir yarar yoktur.

Bu çerçevede son günlerde toplumumuzda yaşanan bazı gelişmelere dikkat çekmek istiyorum. Özellikle "Çerkes" kavramı konusunda toplumumuzda ciddi tartışmalar yaşanmaktadır. Aynı tartışmalar Kafkasya'da başka bir boyutta tartışıl-

maktadır. Rusya'da yapılacak nüfus sayımında daha güçlü bir birliktelik sergilenmek amacıyla oradaki sivil toplum kuruluşlarımız ve aktivist gruplar sayım sırasında ortak bir etnik kimlik ile kaydolunması gerektiği konusunda kampanya başlatmışlardır. Kampanya'ya göre ana fikir, tüm Adıge kabilelerinin, Rusya'da "Çerkes" olarak adlandırıldıkları, dolayısıyla, "Abzeh", "Adıge", "Çerkes", "Kabardey" gibi yerel isimler yerine ortak "Çerkes" adının benimsenmesi halinde daha büyük bir nüfus birliği oluşacağıdır. Yani Kafkasya'da tüm Adıgelerin Rusya'daki ortak adı "Çerkes"tir düşüncesi hakim olurken, Kafkasya dışında farklı bir anlayış oluşmuştur. Bu güne kadar yaşadıkları ülkelerde ortak kaderi paylaşmış olan Kuzey Kafkasyalıların ortak adı "Çerkes" olmuştur. Diasporada yaşayan farklı etnik grupların bir çoğu, ki bunlara Adıgeler, Ubıhlar, Abazalar, Osetler, Çeçen ve hatta Karaçaylar dahil olmak üzere bu ismi benimsemiştir. Bu ayrılmaya rağmen, demeklerimizde bu farklı etnik ve farklı dil gruplarını temsil eden insanlar bir arada yer almışlar, birlikte kültürlerine sahip çıkmışlar, hatta evlenerek kan bağına dönüştürmüşlerdir. Türkiye'de hiç bir etnik grup "Çerkes" olarak tanınmaktan veya adlandırılmaktan gocunmamış, "Çerkeslik" adeta bir üst kimlik olarak benimsenmiştir. SSCB'nin dağılmasının ardından her etnik grup kendi akrabalarını bulmuş ve kısmen ayrılmıştır. Bu arada Düzce ve Adapazarı bölgesinde özellikle Abaza büyüklerimizin, Adıgelerden bahsederken "Adıge" tanımı yerine "Çerkes" tanımını kullandığını biliyoruz. Ancak Türkiye bütününe baktığımız zaman "Çerkes" kelimesinin demekler bünyesinde toplanan insanların tümü için bir "üst kimlik" olarak yadırganmadığı söylenebilir. Şimdi bu kimlik konusu tartışılmaya başlanmış, birleştirici ortak üst kimliği yeniden tanımlama çabaları, yeni bölünme risklerini de doğurmuştur. Kanaatimce çok dikkatli olmak, tartışılan kavramları aceleye getirmemek durumundayız. Ortak kavramların oluşması ancak toplumsal uzlaşıyla mümkündür. Toplumsal uzlaşa ise sabır ve sükûnet içinde yapıcı tartışmalarla zaman içinde oluşur. Bazı konularda aceleci davranmak fayda yerine zarar getirir. Bu gerçeği unutmamalıyız.

Kemal Tahir ve Kayalar Memduhiye



Servet Canay, Kemal Tahir ve Nuri Tahir

■ TLET SERUK NAHİT SERBES

Benim annem Çüşha sülalesinden ve Adapazarı'nın Reşit Bey köyündendir. Büyük ağabeyim de Kayalar Memduhiye köyünde oturur. Aslında yan yana olan bu iki köy, biri birine kanşmış Türkiye'nin en kalabalık nüfusa sahip Abaza köyüdür. Dolayısıyla bu iki köyde yakın akrabalarımız ve dostlarımız bulunmaktadır. Bazı insanlar için "ağzından bal akıyor" derler ya, işte böyle tatlı dilli güler yüzlü bir kişi olan, eski banka müdürlerinden Hikmet Canay adlı bir büyüğümüzün ziyaretine gitmiştik. Oturduğumuz odanın duvarında asılı fotoğraflardan biri dikkatimi çekmişti. Hikmet beye fotoğraftaki kişilerin kimler olduklarını sorunca; "Oturan kişi babam, ortadaki Kemal Tahir, diğeri de Kemal

Tahir'in kardeşi Nuri Tahir demişti. Kemal Tahir çok ünlü bir edebiyatçı olduğu için, yakınlıklarının nereden geldiğini de sordum. Hikmet Bey; Kemal Tahir'in annesi Canseza Hanım, benim halamdır. Halam, Cansezar Hanım genç yaşında verem hastalığına yakalanıp hayata gözlerini yumunca, küçük bir bebek olan Ratip Tahir, lise talebesi olan Kemal Tahir ve Nuri Tahir yetim kalmışlardı. Küçük Ratip annesini kaybettikten sonra uzun bir zaman Kayalar Memduhiye'de bizimle kaldı, Abaza dilini anlıyor ve konuşabiliyordu. Kemal Tahir de dayısı olan babam Servet beyi çok severdi, zaman zaman kardeşlerini yanına alıp köydeki ve Adapazarı'ndaki evimize gelirdi. 1984 yılında 59 yaşında İstanbul'da vefat

eden Ratip Tahir de vasiyeti üzerine Kayalar Memduhiye köyünün mezarlığına, yani bizim aile kabristanlığımıza defnedildi" dedi.

Hikmet Bey delikanlılık döneminde İstanbul Beyazıt'taki Kemal Tahir'in ziyaretine gidince Aziz Nesin, Nazım Hikmet ve Kemal Tahir ile içkili bir sofrada beraber yemek yemiştir. Eski seyyar jandarma komutanlarından olan Kemal Tahir'in dayısı Servet Canay, Kurtuluş Savaşı döneminde İstanbul'dan Ankara'ya giden yolun, Adapazarı'ndan geçen bölümünün güvenliğinden sorumluydu. Onun bir görevi de Ankara'dan İstanbul'a veya İstanbul'dan Ankara'ya giden geleni kayıt altına almakmış. Bir keresinde Halide Edip Adivar ve Albay İsmet Beyin de içinde bulunduğu bir grubu yolcu ederken, İsmet Bey'in atı rahatsızlanınca, Servet Bey kendi atını, İsmet Bey'e vermiş. İsmet Bey de memnuniyetini belli etmek için, cebinden bir kartvizit çıkarıp Servet Bey'e vermiş ve Ankara'ya davet etmiş.

13 Mart 1910 tarihinde, İstanbul'da dünyaya gelen Kemal Tahir'in yaşamı oldukça çileli geçmiştir. Aslında hem gelenekçi hem modern bir görüşe sahip olan Kemal Tahir, Nazım Hikmetin arkadaşı olduğu için, somut hiçbir delil olmadığı halde komünist olduğu gerekçesi ile mahkûm edilmiştir. Nâzım Hikmet'le beraber askeri bir mahkeme'de yargılanıp Çankırı, Çorum, Kırşehir, Malatya ve Nevşehir cezaevlerinde tam 12 yıl yatıp, "27 Mayıs 1950" genel seçimlerinden sonra, Demokrat Parti'nin çıkarmış olduğu genel af kanunu ile özgürlüğüne kavuşabilmiştir.

Kemal Tahir'in en yakın arkadaşları sinema yönetmeni Halit Refiğ ve kendisinden iki yaş küçük olan Sabahattin Selek'tir. Sabahattin Bey de roman yazarı ve Abaza asıllı bir kişidir. Kemal Tahir'in en



Hikmet Canay ve Nahit Serbes

ünlü romanı ise Osmanlı'nın kurtuluş dönemini anlatan, "Devlet Ana"dır. Yorgun Savaşçı, Kurt Kanunu gibi eserlerinde Osmanlı'nın yıkılışını, yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu anlatmıştır.

Kemal Tahir'in "Yorgun Savaşçı" romanında, Anadolu halkının trajedisini konu edinip doğruları yazması resmî tarih söylemine aykırı tezler içeriyordu. Kemal Tahir'e göre, kimilerinin iddia ettiği gibi Kuvayı Milliye bir halk hareketi değildi. Eğer bir halk hareketi olsaydı İstiklâl Mahkemeleri kurulmazdı. Bu itibarla Yorgun Savaşçı romanında, Kuvayı Milliye'yi ve onun umum Komutanı Çerkes Ethem'i gerçekçi bir tavırla kadro hareketi olarak ele aldı. Anadolu'da halkın Kuvayı Milliye'ye karşı tepkilerini de dile getirerek tezini pekiştirme yoluna gitti. Mustafa Kemal'i abartılı bir şekilde yüceltmek yerine, savaşçı bir subay olarak canlandırdı. Yorgun Savaşçı, bu ve benzeri tezleriyle Kemalist aydınları oldukça rahatsız etmişti; bu rahatsızlık TRT adına çekilen Yorgun Savaşçı filmi nedeniyle, sonraki yıllarda sık sık gündeme geldi. Örneğin, "ulusalcı sol" diye anılan akımın baş sözcülerinden biri olan İlhan Selçuk, Yorgun Savaşçı filminin gösterilmesi gündeme geldiğinde Kemal Tahir'i, tarihi çarpıtmakla itham etti. Filmin TRT'de yayınlanmasına da şiddetle karşı çıktı. Hatta Cumhuriyet Gazetesi'nde kaleme aldığı bir yazıyla, Yorgun Savaşçı'nın TRT'de gösterilmesini engelledi. Film uzun tartışmalar sonucunda, 1983 yılında dönemin Başbakanı Bülent Ulusu'nun emriyle yakıldı. Yorgun Savaşçı, böylece ulusalcı ve militer bir rejimin kurbanı olmuştu.

Bu olayda görüldüğü gibi Türkiye'de tarih, özellikle de yakın tarih, kalın örtülerle örtülmek istenmektedir. Fakat bu örtü artık, yavaş yavaş kalkacaktır.



Kayalar Memduhiye Köyünde, Ratip Tahir'in Mezarı



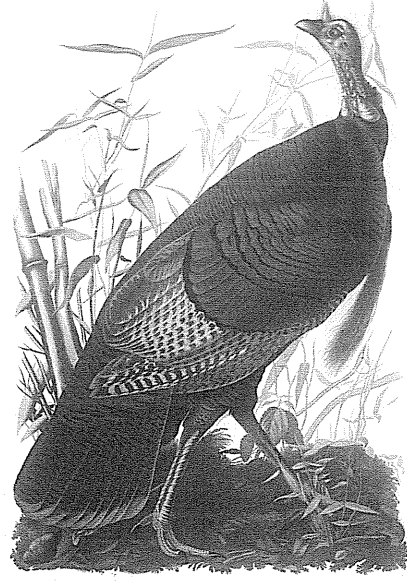
Hindinin Uzun Yolculuğu

■ MURAT PAPŞU

Bir kelimenin farklı dillerde izini sürmek bazen şaşırtıcı bilgiler öğretiyor. Küçükken köyde elimde bir salkım üzümle sürü halinde arkamdan koşturarak eğlendiğim hindinin dilimizdeki karşılığı *goguşt*u. Birçok dilde aptal anlamında da kullanılan hindi, bilindiği gibi eski kıtanın Amerika'nın keşfinden sonra tanıştığı bir kuş. Kolomb Amerika'yı Hindistan sanmış ya, o yüzden bu kuşa hindi dendiğini ve Farsça üzerinden Türkçeye geçtiğini sanıyordum. İranlıların Guguş adlı şarkıcısını duyunca bizim *goguş*un da Farsçadan gelmiş olabileceğini düşünmüştüm. Yolum Tahrana düşüp hindinin Farsçada sadece Hindistan'la ilgili bir sıfat olduğunu, hindiye *bukalemun* dediklerini ve *goguş* diye bir kelime olmadığını öğrenince her şeye baştan başlamak gerekti.

Hindi üzerine farklı tezler var ama en yaygınına göre, zamanında anavatanı Afrika'nın kuzeyi olan ve Gine tavuğu denilen benzer başka bir kuş varmış. Sonra 17. yüzyıl başlarında Amerikalı hindi gelmiş ve dilin genel kuralı işlemiş; hemen her dilde kendilerine ilk nereden geldiği düşünülüyse oranın adıyla anılmış. Hangi dilde Gine tavuğuna verilen adı almış, hangi dilde ilk kez adlandırılmış bugün belirlemek zor. Hindistan'ı esas alanlar az değil; Türkçe *hindi*, Azerice *hindu*, Rusça *indyuk* / *lindyuşka*, Fransızca *dinde* (*cocq de l'Inde* - hint horozu), Hollandaca *kalkoen* (Kalküta'dan) vb. Araplar Habeş horozu, Portekizliler peru demiş. Bazı diller Mısır'dan geldiğini düşünüp Mısır tavuğu/horozu derken, Mısırlılar da Türkiye'den geldiğini düşünüp *dikrum* diye adlandırmış. Milliyetçilerin kendine dert ettiği İngilizcedeki *turkeyin* hikayesi de aynı; İngilizler Gine tavuğuyla Türkler aracılığıyla tanışmış ve *Turkey bird* (Türk kuşu) demişler, daha sonra Amerikalı hindiye de elbette... (Eski Almancada da *Türkische Hahn* (Türk horozu) imiş).

Peki Kafkas dillerine nereden gelmiş? Adıgecede aslında özgün adı var, *thaçet*. Birçok kelimenin başında görülen *than*ın 'tanrı' olduğunu kabul edersek "tanrının tavuğu" ya da "tanrı-tavuk" gibi anlamlar çıkarabiliriz. Neden öyle demişler, o da o diğer kuşun adı mıymış bilemiyoruz. Yabancı kelimelere



daha açık Kabardeyce ise *thaçeti* unutup (olsaydı *thaced* ya da *thaged* olurdu), Şagirov'un etimoloji sözlüğüne göre Nogaycadan *goguş*u almış. Etimolojisi de tanıdık, "gök kuş"tan geliyor. Sözlüğe göre buradaki 'gök'ün tanrısal bir anlamı yok, sadece kuşun rengiyle ilgili. Karacaylar ve Balkarlar da (etimolojisi kendi dillerine uysa da) kelimeyi Kabardeyceden almışlar; ayrıca "Kırım tavuk" da diyorlar. Buna dayanarak hindinin Kafkasya'ya Kırım'dan geldiğini düşünebiliriz, ama adı gelmemiş (Tatarcada *kürke*). Hem kuzeydeki hem de Abhazya'daki Abazaların diline yine *goguş*/ *agoguş* olarak geçmiş. Abazacanın Bzıp ağzında ise *aşüşü* diye ayrı bir kelime var. Osetçeye de *goguz* / *goguj* olarak yerleştikten sonra orada durmuş. Daha ötedeki dillerde hindinin farklı adları var; Çeçence *moskal*, Kumukça *gürgür*, Avarca *gurgur*, Ahvahça *guguri*, Godoberice *maskku*, Tabasaranca *gaştтарhan*, Tindice *maskooça*, Tsezce *indovr*. Laklar ilk Ruslardan görmüş olmalılar, Rus horozu/tavuğu demişler. Dağıstan dilleri farklı etkilere maruz kaldığından çok değişik isimlerle karşılaşmak mümkün.

Adıgecede hindi, herhalde çıkardığı sestten dolayı *gur gur* diye çağırılıyor. Avarcada, Kumukçada ve bazı başka dillerde bu hayvanın adı olmuş ■

*Tarihinin
mutfağından...*

Az Nüfuslu Dağlı Kabilelere Türkiye'ye Göç İzni Verilmesi

■ Çeviren: MURAT PAPŞU

*1861, Temmuz 12 - Kafkas Ordusu Başkomutanı'nın Savaş
Bakanlığı Yöneticisi'ne Mütalası*

Büyük ve Küçük Zelençuk, Urup, Laba ve Hodz nehirlerinin yukarı kesimlerinde yaşayan az nüfuslu Dağlı kabileler, yani Kazılbekler, Başılbaylar, Bağlar, Şagireyler ve Tamlar Türkiye'ye göç etmelerine izin verilmesi ricasıyla Kuban ve Terek oblastları birlikleri komutanına başvurular.

Yırtıcılığı alışkanlık haline getirmiş bize yarı düşman bu kabilelerin komşuluğunun dağlardaki Kazak yerleşimlerimizi sürekli huzursuz ettiğini, onları dağlardaki kartal yuvalarından düzlüğe indirmenin ise ancak silah zoruyla mümkün olabileceğini ve bunun da insan ve zaman kaybına yol açacağını göz önüne alarak, general-adyutant Kont Yevdokimov'a, adı geçen kabilelerden isteyenlerin Tsebelda üzerinden Sohum Kale güzergahını izlemeleri şartıyla Türkiye'ye serbestçe gidişlerine izin vermesine müsaade ettim. Kutais genel vali vekiline de göçmenlerin Türkiye topraklarına nakledilmesi için gerekli bütün tedbirleri almasını emrettim.

Rusya Devlet Askeri Tarih Arşivi (RGVIA), f. 38, op. 30/286, sv. 869, d. 4, l. 69.

Dağlıların Türkiye'ye Göçüyle İlgili Meseleler

1861, 19 Temmuz'dan önce - Rusya Dışişleri Bakanlığı'nın Osmanlı
İmparatorluğu'ndaki Elçisi Lobanov-Rostovski'ye Yazılı Emri*

Ekselanslarınızın Kafkasyalı Müslümanların Türkiye'ye göçüne dair 11 ve 18 Temmuz ve geçen yıl 15 Aralık tarihli, 220, 221 ve 339 no'lu müzekkereleri, Kafkas Ordusu başkomutanı tarafından sağlanan bu konuyla ilgili malumatla birlikte hükümdarımız imparatora takdim edildi.

** Tarih bitişik belgelere göre belirlenmiştir.*

Babialı Size verdiği resmi notada, Dağlılarımızın göçüne ve onların Türk uyruğuna girme niyetine hükümetimizin nasıl baktığını öğrenme isteğini bildirmişti. Bundan başka, Türk bakanlar Sizinle görüşmelerinde sözlü olarak şunları arzetmişlerdi:

1) Göçün durdurulması ve hükümetlerin önceden anlaşması olmadıkça gerçekleşmemesi;

2) Pasaportlarda sahibinin Türkiye'ye kalıcı olarak mı ve hükümetimizin onayıyla mı göç ettiğinin, Rus uyruğunu kaybedip kaybetmediğinin belirtilmesi.

Zatıalileri cevabımızın şu şekilde olacağının bilinmesini emrettiler:

1. Diğer devletlerin hükümetimizin izni olmadan bizden gelenleri kendi tabiyetlerine alma hakkına biz hiçbir zaman itiraz etmedik ve etmeyiz.

2. Bizim Müslümanlarımız Türkiye'ye gitme iznine göç için değil, Muhammed'in kabrini ziyaret için başvuruyorlar. Dini inançlara dayanan bir isteğin yerine getirilmesine karşı çıkamayız ve çıkmak istemeyiz.

3. Göç, hangi devlete olursa olsun, o devletin hükümetinin onayı olmadan gerçekleşemez. Bu konuda uluslar arası hukuku açıklamaya gerek yoktur.

4. Göçe izin her zaman alışlagelen pasaportlarla değil özel yazılı belgeyle verilir. Göç her zaman müebbeden (süresiz) gerçekleşir. İzin verilen, kendiliğinden anlaşılacağı üzere, Rus uyruğundan çıkar. Bu kurallar tasdik gerektirmez. Ekselansları, notaya birinci maddeye uygun olarak notayla, sözlü ricalara da sözlü izahatlarla cevap veriniz. Türk uyruğundan Rus uyruğuna geçen kişilerle ilgili Konstantinopol'deki görüşmelerimizin başarısına zarar verebilecek her şeyden kaçınınız.

Babialı'nın bizzat bizim müzekkeremize dayanarak tekliflerimize karşı çıkmak isteyeceğini düşünmek için gerekçemiz var. Onun tarafından çıkarılan sorunlar bize cevap olacaktır. Göçten çok görüşmelerin konusuna ilgi gösteriyorlar; bunları durdurmak veya teşvik etmek Babialı'ye bağlı.

Hükümdarımız imparator bu talimatlara bir şey daha eklediler: Bizden giden göçmenlerin sınırlarımıza yakın yerlere yerleştirilmemesini arzu ediyoruz. Türk hükümeti buna karar vermişse, Babialı'yle olan dostça ilişkilerimize dayanarak onu bundan vazgeçirmeye gayret ediniz. Fakat hukuki bir mesele ortaya çıkarmamalıyız.

Size Zatıalilerinin talimatlarını yerine getirmenizi bildirirken, daha fazla tafsilata gerek görmüyorum.

Arz ederim.

Rusya Devlet Askeri Tarih Arşivi (RGVIA), f. 38, op. 30/286, sv. 869, d. 4, l. 15-18.

Kaynak: Tragiçeskiye posledstviya Kavkazskoy voynı dlya adıgov, vtoraya polovina XIX-naçalo XX veka (Kafkas Savaşı'nın Adıgeler İçin Trajik Sonuçları; 19. Yüzyıl İkinci Yarısı - 20. Yüzyıl Başı), Haz. R.H. Gugov, H.A. Kasumov, D.V. Şabayev, Nalçik, 2000, No 23 ve 24, s. 40-42.

GÖZYAŞIM TOPRAĞIM

Setenay Baloğlu Cengiz

Yüreklere rastladım,
Toprak koktu ellerim
Ellerim hep toprak yenilgim.
Savaş aldı sevgimi
Sevgilim bir barış bekçisi.

Rüyamda gördüm onu
Bir avuç toprak yolu,
Dargın gidenlerine
Gidenler hep unuttu diye.
Sürgündür efsanesi
Efsanedir küçük cenneti.

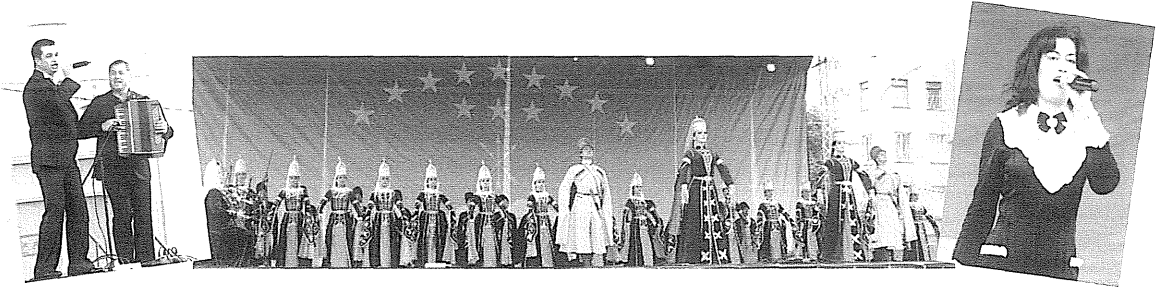
Çaresiz kaldığında
Tükendiğinde umut,
Soyun büyür memleket
Memleketim uzak asalet.
Korkma, salla bayrağı
Bayrağım bir gidiş sancısı.

Sınır koyduk nedensiz
Karadeniz sevgisiz,
Döndüm hasretim yere
O yerlerim hep sancı bin kere.
Sustum, kuş oldum uçtum
Uçarken ülkemle buluştum,
Düştüm, uyandım cana
Sen ağlama, borcumuz var sana...

Fotoğraf: Müge Tokmak



Adıgey Cumhuriyeti Kuruluş Yıldönümü Törenlerle Kutlandı

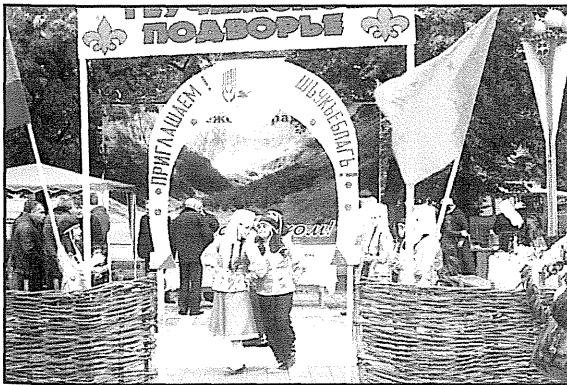


Adıgey Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 19. yıldönümü 5 Ekim'de başkent Maykop'ta düzenlenen çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Adıgey Cumhuriyeti'nin kuruluş yıldönümünde Adıgey Cumhurbaşkanı Takhuşine Aslan, bakanlar ve devletin çeşitli kademelerinde görev yapan bürokratlar katıldı. Adıgey Cumhurbaşkanı Takhuşine meydana kurulan stantları tek tek ziyaret etti. Kültür Bakanlığı Kültür Şube Başkanı Svetlana Şalahova, Cumhuriyet günü öncesinde 5. Adıge Kültür Festivali'nin açılışını yaptı. Festivale Ürdün, Suriye, Türkiye, Almanya ve diasporada yaşayan Adıgeler katılarak, Cumhuriyet günü kutlamaları da dahil olmak üzere bu önemli haftayı soluksuz izlediler.

Cumhuriyet günü kutlamaları dünyanın dört bir yanından gelen Adıgelerin yoğun ilgisi eşliğinde geç saatlere kadar devam etti. Standlar kuruldu,

havai fişek gösterileri düzenlendi. Çeşitli ülkelerden gelen folklor ekipleri, tiyatro grupları sahne aldılar. Daha önce Türkiye'de de sahne alan Zori Maykop ekibinin folklor gösterileri ilgiyle izlendi. Kutlamalar kapsamında 'Adıgey'in Yıldızları' adlı çocuk ve gençlik festivali ve Adıgey Peyniri Festivali yapıldı. Peynir festivaline çok sayıda yarışmacı katıldı. Yarışmacılar geleneklere bağlı kalarak yaptıkları peynirlere çeşitli figür ve tablolar işlediler. Kutlamalarda 'Modern Dekoratif-Uygulamalı Sanat Sergisi' ve 'Milli Adıge Kıyafeti Sergisi'nin yanı sıra altı belediye müzelerinden getirilen çeşitli eserler Milli Müze'de sunuldu. Her yıl olduğu gibi bu yılda şehrin caddelerinde farklı kıyafetlerle yürüyüş yapıldı. Yapımına yaklaşık 25 yıl önce başlanan 'Doğu Halkları Devlet Müzesi Kuzey Kafkasya Şubesi Müze Kompleksi' inşaatının tamamlanması, Adıgey Cumhuriyeti'nin 19. yıl kutlamalarında yerini aldı.





Abhazya Zafer Bayramı Törenlerle Kutlandı

Abhazya Cumhuriyeti Bağımsızlık ve Zafer Günü 30 Eylül'de Abhazya'nın bütün şehir ve bölgelerinde yapılan törenler ile kutlandı.

Kutlamalar Sohum şehri Şanlı Zafer Parkı ya-nındaki Birlik caddesinde yapılan resmi geçit töreni ile başladı.

600 askerin katıldığı resmi geçit yürüyüşünde, Abhazya silahlı kuvvetlerine bağlı 7. Topçu Alayı, değişik askeri tabur birlikleri, dağ komanda taburu, askeri savunma teknik, malzeme ve araçları, deniz piyadesi, tank ve motorlu askeri birlikler, kadın asker taburu, Sohum askeri okulu öğrencileri, Sohum polis okulu öğrencileri acil müdahale bir-likleri ve sınır koruma muhafızları birliği askerleri yer aldı.

Törende ayrıca Savunma Bakanlığı Orkestrası da bir konser verdi. Törene katılan Abhazya Sa-vunma Bakanı Mirab Kishmaria bir konuşma yapıp

rak zafer bayramı nedeniyle Abhazya halkını kutla-dı. Abhazya'nın Gürcistan işgalinden kurtulmasının 17. yılı nedeniyle yapılan kutlama törenlerinin yanı sıra ülkede bir çok kültürel etkinlik ve konserler de düzenlendi.

Abhazya Devlet Başkanı Sergey BAGAPŞ Zafer Bayramı nedeni ile kutlama mesajı yayınladı.

Bu önemli günde Abhazya'nın kurucu devlet başkanı Viladislav Ardzinba da unutulmadı. İlk kez onun olmadığı zafer bayramı kutlama törenleri düzenleniyordu. Zafer gününde Ardzinba'nın me-zarını gaziler, öğrenciler, Kuzey Kafkasya, Güney Osetya ve diasporadan gelen binlerce insan ziyaret etti.

Her yıl olduğu gibi zafer gününde savaşın ve zaferin simgesi haline gelen eski parlamento binası-na bayrak çekildi.



GÖKAY

ECZA DEPOSU SAN. VE TİC. A.Ş.

Göktuğ GÜRLER

Yönetim Kurulu Başkanı

Oğuzlar Mahallesi
2. Cadde No:37/A-B
Balgat - ANKARA / TURKEY

Tel: 0 312 287 13 00 pbx
Faks: 0 312 287 02 08
goktuğ.gurler@gokayecza.com.tr

AYDOĞAN ECZA DEPOSU

Emrah Erden

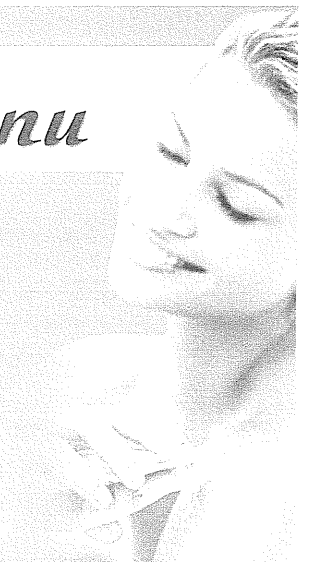
Ayvalı Cad. No: 33/7-8 Etlik ANKARA / Tel: (0312) 323 11 44 (phx) - Faks: (0312) 323 33 54
e-mail: aydoganecza@yahoo.com - 0 541 323 11 44

Femi Güzellik Salonu

- ✓ BÖLGESEL İNCELME
LPG - KAVİTASYON - POWERRİDE - ELEKTROTHERAPİ
- ✓ AROMATERAPİ Vücut Bakım ve Masajları
- ✓ CİLT BAKIMI / KİMYASAL PEELING
- ✓ MAYALA MANİKÜR - PEDİKÜR
- ✓ EL - AYAK BAKIMI / TIRNAK SÜSLEME
- ✓ KAŞ ALMA / KIRPIK PERMASI
- ✓ EPİLASYON / IPL - İĞNELİ EPİLASYON
- ✓ SİR AÇDA

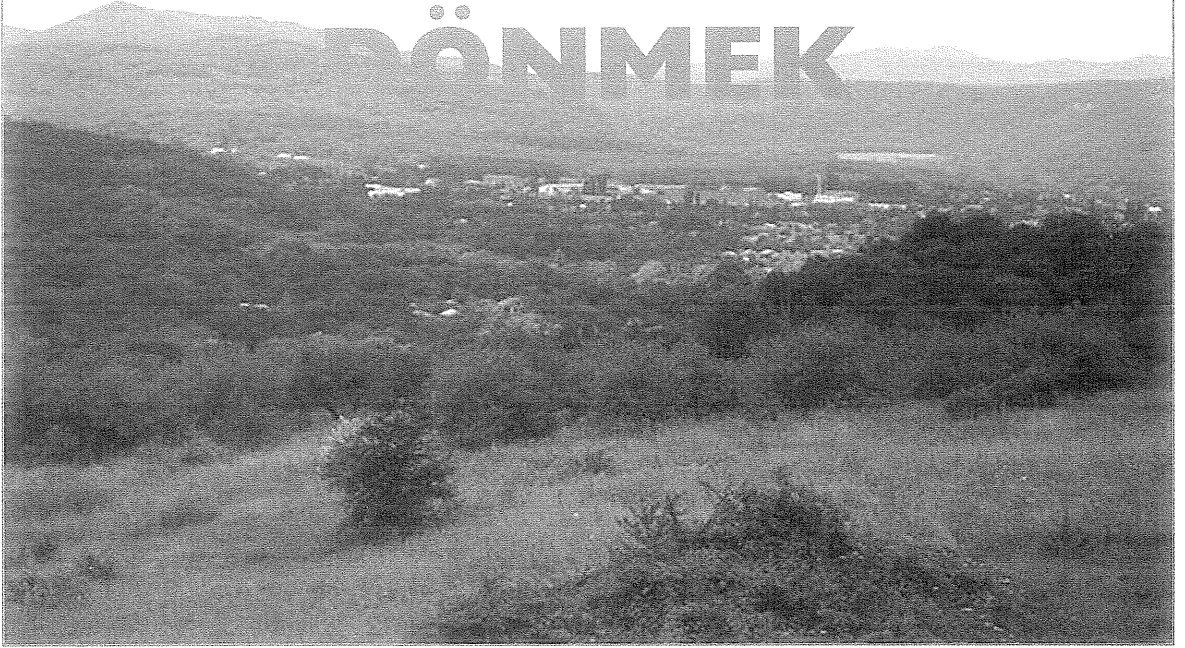
411 12 09
www.femi.biz

Adres: Tüttüncü Mehmet Efendi Cd. 58/6 Gaztepe İSTANBUL





KÖKLERİMİZE DÖNMEK



■ ÇETAO NADİR YAĞAN

"Köklerini bulma ihtiyacı, en çok o köklerden zorla koparılıp parçalanmış başka topraklarda farklı çiçekler açmak zorunda kalmış bizim gibiler için önemli olmalı ki atalarımızın doğduğu toprakları ziyaret ediyor, oralara geri dönüyoruz. En azından gayret göstermek için sığıyoruz yüreğimizin iklimine..."

Hemen her insan önce ailesinin sonra da halkının köklerini merak eder derler ya, vatana döndüğünüzde bir dedektif gibi tarihin peşinden gitmek istiyor ve kendinizi anyorsunuz.

Köklerimi arama yolculuğuna çıkmıştım. Bateko Harun tarafından 1941 yılında Suriye'de derlenmiş bir halk şarkısının sözlerinde rastladım, Hıdij'a. (Şimdiki adı Hadijensk). Çetaolarn 1864'e kadar ki yurdunun Hıdij olduğuna işaret ediyordu.

O yürek çarpıntısını azımsayamıyorum.

Unutuş ırmağından bir yudum içebilseydim hepimizin bildiği savaşlarla yaşanmış bütün acılarımızdan, sömürgeci güçlerin muaazzam becerisiyle parçalanmış geçmişimizle ilgili tartışmalarımızdan kurtulup dünyaya yeniden gelmiş gibi hissedecektim kendimi. Hatta elimden gelse orada zamanı donduracak ve o zamanın içinde sonsuza kadar

mutlu yaşayacaktım. Hıdij'ın uzaktan seyrettiğim şu görünen dağlarına çıkmak, dağ başlarından gökyüzüne dokunmak, gözlerimi kapatıp savaşların olmadığı günlerin uğultusuna karışacaktım. Orası hala bir Adıge köyü olsaydı muhtemelen orada doğmuş olacaktım. Böyle fotoğraflarına bakıp düşünmeyecektim. Evlerin baktığı dağların arasından başını çıkaran güneşin, köyümüzün sırtını verdiği dağların ardında kayboluncaya kadarki geçen sürede kimbilir neler yaşıyor olurdum. Yamaçlarındaki çiçeklerin kokusunu soluyabilir, uçsuz bucaksız omanlarında ağaçlarla söyleşir, bir ihtiyarın yanağına konup orada bir tebessüm olabilirdim.

Hıdij fotoğraflarına baktığımda duygular bazen bir volkan gibi patlarken içimde, bazen de bir yangından arta kalan küller gibi sessiz.

Ben kırılmış bir dala tutunurken, dünya bir yandan gittikçe küreselleşiyor.

Dünyaya inat bazı insanlar da bir yandan savaşları, kültür karmaşasını sorguluyor ve ayrı kaldıkları vatan toprağını arıyorlar. Yılların baskısıyla bir çok millet sıkıştığı yerden çıkıp kendi kökünü hatırlamak için uğraşıyor. Bildik olanı, kulağın çok eskiden beri duymaya alışık olduğunu arayıp bunlara sarılarak güven bulma ihtiyacı dayanılmaz biçimde artıyor dünyada. Hiç görülmemiş memlekete duyulan dayanılmaz özleme, gönüllü sürgüne, köklere dönmeye dair "Exils" gibi harikulade filmler çekiliyor.

Umutumu yitirmemeye çalışıyorum.

Filmlerde esas olanı bulmak ya da bulmamak değil köklerini aramak tabi. Savaş ve politik manevralarla parçalanmış kültürün ya da toprağın derdine düşüyorlar.

Köklerini bulma ihtiyacı, en çok o köklerden zorla koparılıp parçalanmış başka topraklarda farklı çiçekler açmak zorunda kalmış bizim gibiler için önemli olmalı ki atalarımızın doğduğu toprakları ziyaret ediyor, oralara geri dönüyoruz. En azından gayret göstermek için sığınıyoruz yüreğimizin iklimine. Evlerini, köylerini kurdukları yerleri buluyor daha doğrusu onların hatıralarıyla buluşuyoruz. Sarılmaya çalışıyoruz hayata, bu toprağa yeniden kök salmaya, güneşin panlıtlarına uzanmaya, sularına karışmaya.

Birçoğumuz farklı düşüncelerle ayak basıyor Adıge topraklarına ve bu topraklarda düşler kurmaya başlıyor. Kimilerini bu toprakların her adımına

sinmiş olan düşsel Çerkes yaşantısı ve tarihin o bitmek tükenmek bilmeyen savaşlarının mistizmi çekiyor, kimi düşsel bir hazinenin peşinde kimi ise geri dönüş temelinde yükselecek toplumun.

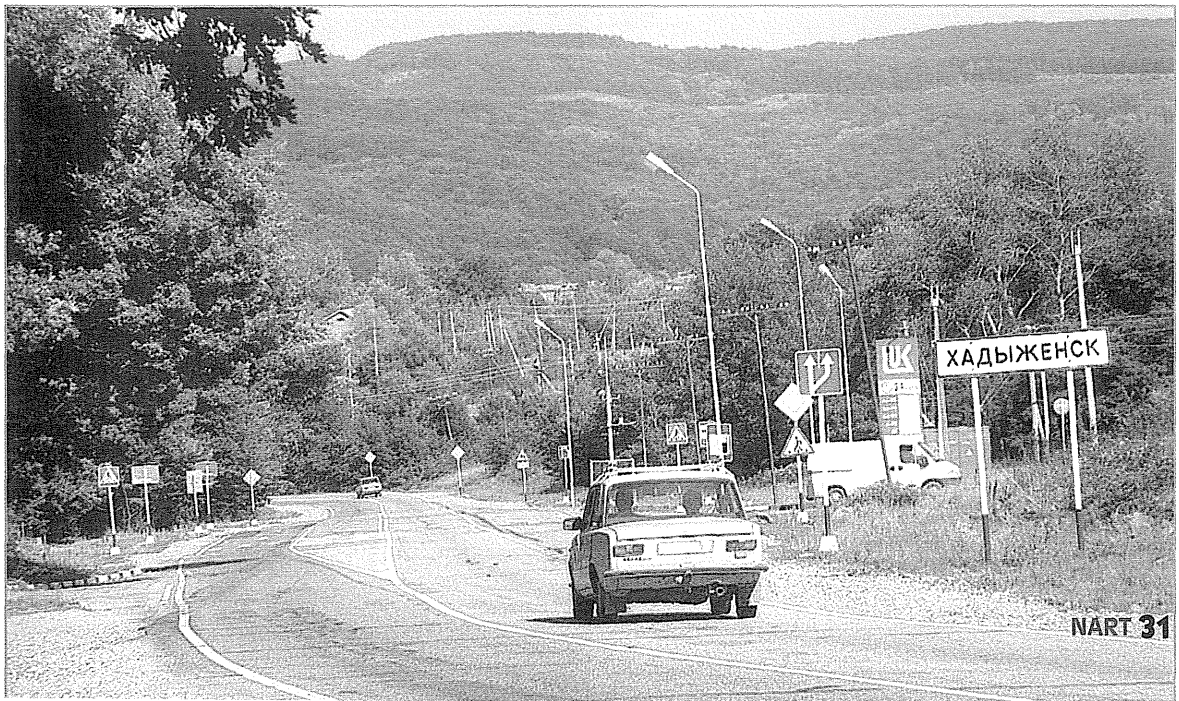
İster halkın ölüm kalım meselesi görüp görev, sorumluluk, ulus olma bilincinin olmazsa olmaz şartıyla kayıtsız şartsız sahiplenerek olsun, ister geçmişin ve dedelerin sahibi olduğu nostaljik anavatanı bulmak hayaliyle gelmiş olsun, çoğunun bilinçaltında köklerini aramak yatar açık açık söylemese de. Geçmişimizdeki o direngen atalarımızı arar, okuduğumuz kitaplardaki mekânlara ulaşmaya çalışırız. Öykülerdeki olayların peşindeyizdir kimi zaman.

Aradıklarımızla değil bulabildiklerimizle yetiniriz çoğunlukla. Bulabildiklerimiz yutması zor bir ekmek parçası gibi düğümленir durur boğazımızda. Orda takılır her daim hatırlatır geçmişin acısını.

Böylesine bir sürgün ve imhayla karşı karşıya gelmiş olan bir halkın çocukları kendi köklerini aramaya çıkarlarken elbette kuyuları iğneyle bile olsa mutlaka kazacaklardır. Çünkü bunun olmaması durumunda yaşanacak olan yitirilme olacaktır.

Tarihimizin ve toprağın içinden kopup gelen o köklerdeki koku çekiyor bizi ayaklarımızdan!

"Sanki arkamda bıraktığım kökler benim için ağlıyor, ve çocukluğumla birlikte kaybettığım toprak. duruyorum ve aniden yaralanıyorum rüzgarın getirdiği kokuyla." (P. Neruda) ■



Hayata 1-0 yenik Başlamak ! Hem Çerkes, Hem de Kadın Olmak...



*Hem Çerkes hem de kadın olmak,
köy kültürüyle yoğrulup şehir havası
solunmak,
zor ama keyifli bir ayrıcalık...*

■ KIP GUPSE ALTINIŞIK

Kocaman çuvalın sürükleyen, saatlerce kal-kış saati bir muamma olan uçağını sorgu-suz sualsiz bekleyen, bin bir sıkıntıyla bindiği uçakta üstüne başına çeki düzen verip makyajını yapan ve uçağa bindiği yerden daha beter bir ezi-yetle memleketinin havaalanında cebelleşerek gümrükten geçen ve ertesi gün pazara mal yetiştir-mek zorunda olan pek çok kadın... Bavul ticaretinin yeni başladığı yıllardı, (neden bavul denmiş onu da anlayabilmiş değilim, belki de çuval kelimesi

biraz kaba kaçıyor diye mi acaba!). Anavatan ka-dınlının tüccar kimliği ile 1992 yılında ilk Nalçık seyahatimde, Atatürk Havalimanında, diğer ülke seferlerinden tecrit edilmiş meşhur "C Termina-li"nde tanışmıştım.

Çerkes kadınlarının dillerini, düzenlerini hiç bilmedikleri başka ülkelere giderek üstelikte fiziksel güç gerektiren boyutlarda ticaret yapmaları bizlerin hiçte alışık olmadığımız bir durumdu (hele ki er-

kekleri bile ticaretten anlamayan bir topluma mensup iken!). Ancak Nalçık'te yaşamaya başladıktan sonra gerçeği daha iyi algılamaya başladım.

Her biri eğitilmiş olan ve Sovyetler Birliği zamanında muhtemelen mesleklerini icra eden Çerkes kadınları, birkaç yılın içerisinde ters yüz olan yaşamlarının, eski dingin halini sanki hiç hatırlamıyor gibi yeni, aktif ve eziyetli yaşamlarına iyi uyum sağlamış izlenimini veriyorlardı.

Sergiledikleri fiziki gücün ötesinde daha başka pek çok konuda, ekonomik, sosyal, kültürel, eğitsel pek çok işi başaran, bürokrat, şair, yazar, gazeteci, sanatçı, işletme sahibi, memur, pazarcı, öğretmen, akademisyen, işçi vs. her iş kolunda çok sayıda kadın tanıdım ve gözlemledim. Hemen hepsi eğitilmiş olan bu kadınların pek çoğu aynı zamanda birer anne oldukları için, ailesini bir arada tutmaya çalışan, iflah olmaz bir rehavete sahip çalışmayan kocaların aile fertlerinin gelir-gider durumlarını denkleme, okullu çocukların durumlarını halle yola koyan kişilerdir. Eğitim aldığı konuda çalışıyor olsa da olmasa da yine hemen hepsinin bir işte çalışıyor olmaları haliyle sosyalleşmelerini gerektirdiği için toplumda bir yer edinmişlerdir genellemesini de rahatlıkla yapabiliriz diye düşünüyorum.

Nüfus yapısı olarak çok uzun yıllar süren savaşlar nedeniyle ve daha başka faktörlerle de olsa erkek nüfusunun kadın nüfusa oranla daha az olması kadınları sayıları itibarıyla daha fark edilir kılıyor ancak, sadece sayıca fazla olduğu yaklaşımla kadının oluşturduğu artı değerleri ve topluma katkılarını görmezden gelemeyiz.

Türkiye'de de anavatanda da herkes gibi ben de çok duydum "kadının yeri Çerkeslerde çok önemlidir, değerlidir" vs. söylemlerini. Ancak, bizim toplumumuzda bu değere mazhar olabilmemiş, "erkeklerin ardından gelme" önkoşulu dayatılmamış pek Çerkes kadın örneği yoktur. Buna rağmen sahip olduğumuz manevi değerlere kadınlar açısından baktığımızda fazla sayıda örneği olmasa da aslında oldukça uygar çizgiler taşıdığını görürüz. Tıpkı kadın ve erkeğin aynı ortamları beraberce paylaşabilme özgürlüğü ve olgunluğuna sahip olmaları gibi. Buna karşılık hem diasporadaki hem de anavatandaki Çerkes kadınların yazgısının acıklı

haline de tanık oluruz. Çerkeslerin yumuşak başlılığı, mülayimliği beraber yaşamak zorunda kaldıkları toplumlara, kültürlere kolaylıkla entegre olabilmelerini sağlamıştır. Bununla beraber dini ve ahlaki değerlere koşulsuz bağlılıkları ile namus ve ahlakları çok iyi korunmuş Çerkes kızlarının, kadınlarının eğitimsizliği ve asosyallığı beslenmiştir. Özellikle de diasporada "çaresizlik öğretilmiş"tir. Ailesinin dışındaki dünyada bir yeri olmadığını düşünen, iradesi ipotek altına alınabilen kadınlara sahip bir toplum haline geldik zamanla. Yani seçim yapma hakkı verilmediği için başkalarının kendisi için yapmış olduğu seçimleri yaşamak ve katlanmak zorunda kalmıştır Çerkes kadınları. Hadi eskiden böyleydi diyelim. Az da olsa kendimizi iyi hissetmek için.

Evin tek ve kıymetli kız evladı olmama rağmen, üç erkek kardeşimin tek kale maç yapabilmesi için "ya kaleci olursun ya da kaleci" adil seçeneğini bana sunarak oyuncu eksikliğini nasıl giderdikleri geldi aklıma. Erkek kardeşlerim maç yaparken tüm gollerini ben yemek zorundaydım. Gülümseyerek hatırlıyorum ancak artık çok şey değişti demek istiyorum bir yandan.

Tabi ki daha vahim durumda olan toplumlarla, halklarla kıyaslanınca gene de her şeye rağmen iyi gibi görünüyor halimiz. Bilgi çağında yetişen gençlerimiz bizlerden çok daha farklılar öyle de olmalılar. Gençlerimizin nasıl yetişeceği ise yine bizlerin elinde bunu da unutmamalıyız.

Nalçıge ilk geldiğim yıllarda SSCB yeni dağılmış ve tam geçiş dönemi yaşıyordu. Üretim birimleri durmuş ya da çok düşük kapasitelerle çalıştıkları için mal sıkıntısı vardı. Ev eşyasından mutfak gereçlerine kadar aklınıza ne gelirse bulmakta zorlanıyorduk. Bizden önce buraya gelip yerleşmiş olan ailelerin hanımları adeta birer eşya avcısı gibi nerede ne satılmakta biliyorlardı. Kendi ihtiyaçlarını ararken mağazalarda ne var ise hafızalarına kazıyarak birbirlerini haberdar ediyorlardı. Bu kadınlar Türkiye'de yaşarken tüm temel ihtiyaçlarını giderecek donanımlara evlerinde sahiptiler tabi ki. Öyle olmasına rağmen yeniden inşa etmeye çalıştıkları düzenlerinde zorlukla bulabildikleri her şey onları mutlu ediyor ve haz veriyordu. Açıkçası bu durumdan pek şikayetlendiklerini de duymadım. Demek ki insan



isterse her ortamda yetinmeyi ve mutlu olmayı ya da tam tersi doyumsuzluğu ve mutsuzluğu kendi iradesi ile yaşayabiliyordu. Biraz şaşkınlıkla da olsa ben de aynı koşuşturmanın bir parçası oldum kısa zamanda. (15 yıl öncesinin koşullarından söz ediyorum. Artık çok şey değişti).

Anavatanın, konusunda üretken, uzman olan yani yaşamda maddi-manevi söz sahibi olan kadınları özel yaşamlarında da oldukça aktif, iş bitirici ve tutarlılar. Neye göre? sorusu doğuyor burada. Tabi ki karşı cinse, erkeklere göre ve başka milliyetlerden olan hemcinslerine göre. Çünkü yapmakta olduğu iş ne olursa olsun tüm yoğunluğuna rağmen şefkat, sevgi, saygı, gelecek kaygısı gibi duygular erkeklere oranla kadınlarda daha yoğunudur ve çocuk eğiten insan olma özellikleri onlara daha da ayrıcalık kazandırmaktadır.

Sayıcı çok olmak, ekonomik özgürlük, eğitilmiş olmak, aile içi otoriteye sahip olmak bile ne yazık ki hala toplumda "erkekten sonra gelme" kompleksinden kurtulmalarına yetmiyor. Şeklen de olsa "2. sınıf vatandaş" elbisesini giymeyi kendilerine reva görüyorlar halen. Habze böyle gerektiriyor diye bilmem kaç asır önce düşünülmüş (belki de düşünülmeyen) uygulanmış, topluma teşmil edilmiş davranışlar sanki değiştirilemez birer tabu gibi sırtımızda kambur hala. Hala ata binmiyorsak, yemeklerimizi elle yemiyorsak eğer zamanın koşulları değiştiği, zaman koşulları değiştirdiği içindir. Burada çok sıradan bir örnek geldi aklıma; bir yakını ölen evin gelini (sosyal-maddi durumu ne olursa olsun) günlerce lokum pişirip komşularına dağıtmak zordur (Nalçık'e ilk geldiğimde her gün lokum getiren komşunun bize hoş geldin mesajı verdiğini düşünmüştüm!). Ekonomik üstünlüğün bile halen pek çok yerde bozmadığı toplumsal eşitliği habze öyle gerektiriyor aldatmacasıyla sırtlanmış taşıyor olmak kadınlar için gerçekten eziyet verici.

Geçmişimizdeki sahip çıkmamız gereken değerlerimiz ile tamamen sıyrılmamız, kurtulmamız gereken şeyleri doğru seçmeliyiz. Fiziksel gücün bizlere adalet sunmasına fırsat vermemeliyiz. Thrasymachuz'un dediği gibi: "Adalet dediğimiz şey, güçlü olanın çıkarından başka bir şey değildir".

Dünyanın pek çok ülkesinde de kadınlar erkeklere nazaran hayata dair konuların bir çoğunda

daha kararlı, daha üretkendirler mutlaka. Ancak Çerkes kadınları diğer milliyetlerden olan hemcinsleriyle kıyaslanınca sanırım bir adım öne çıkmayı hak ediyorlardır. Yıllar önce "Önce Kadınları Vurun!" adında Eileen Macdonald'ın yazmış olduğu bir kitap okumuştum. Bu emir veya tavsiye diyebileceğimiz vurgu, Alman polis güçlerince eylemlerde görev alan polisler nasihat olarak kullanılmış. Eylemcilerle güvenlik güçleri arasında meydana gelebilecek bir çatışma esnasında "eylemcilerin aralarında bir kadın var ise önce onu yok etmelisiniz!" çağrısı yapılmış. Çünkü canlı yakalanan bir kadın eylemcinin direncini kıramazsınız, sağ kurtulan bir kadının ise sonradan meydana getirebileceği hasar şuankinden çok daha büyük bir motivasyonla organize edilmiş ve yıkıcı olacaktır endişesidir. Kadınların gücünün asla küçümsenmemesi gerektiği anlatılmak istenmektedir. Bizim milletin sıradan kadınları, tıpkı bu kitapta vurgulanan sıra dışı ve güçlü eylem kadınları kadar güçlüler bence, hedeflerindeki eylemler kitaptaki örneklerle örtüşmese de. Bu kadar güce rağmen önlerindeki "erkeğe endeksli habze engeli" onları yaşamlarında bazı konularda oldukça yavaşlatıyor. Bu da anlaşılabilir bir durum değil haliyle.

Kadınlardan oluşan bir toplulukta sadece bir erkek dahi bulunsa yaşı, eğitimi, sosyal statüsü ne olursa olsun baş köşe ona aittir. Bu durumu değiştirmeyi bırakın, tartışılmaz bile. Erkeklerden oluşan bir topluluğun karşısında konuşması gereken bir kadın hepsinden daha eğitilmiş ve kariyer sahibi ise de "Onlar erkek! Öyle karşılarında ağzı dolu dolu nasıl konuşurum, ayıp değil mi?" mantalitesini taşır. Yani şunu demek ister: "Bu erkek topluluğuna tabi ki hitap edebilirim ancak ben bir Çerkes kadınıyım ve bu nedenle de onlara kendilerini benden daha üstün hissetmeleri için elimden geleni yapmakla mükellefim. Onlara olan saygımı, karşılarında özgürce konuşmayarak, hareket etmeyerek gösteririm." Tabi ki bana çok aykırı gelen bu düşünceye sahip tanıdığım her kadını sabırla ikna etmeye çalışıyorum. Çünkü hemcinslerimin hak etmedikleri bir ezilmeyi, mağduriyeti, hor görülmeyi yaşamalarını ve bunu evlat yetiştiren insanlar olarak diğer nesillere aktarmalarını istemiyorum. Kimseyi egemen kılmalarını, hayata 1-0 yenik başlamayı kendilerine reva görmelerini istemiyorum.

Hayata eşit şartlarda başladığımızı önce kendimiz benimser isek kimseyi de egemen kılmaya derdimiz ve arayışımız olmaz.

Anavatan hastaneleriyle çok fazla olmasa da tanışıklığım olmuştur. İlk deneyimimde 10 gün içinde birkaç yıla bedel şeyler gözlemiş ve öğrenmişim. Bu insanların etleri, kemikleri, sinirleri farklı mı acaba diye düşündüğümü hatırlıyorum. Acıya bu kadar dayanıklı, sinirleri bu kadar güçlü, bu kadar sabırlı olamazdı insanoğlunun "kadın"ları. İğne batırılan yer acır ama bizimkilerin acımıyordu, ameliyat için işlem gören organizmanın bir yerleri acımaz mı, hayır. Mutlaka acıyordur da bu duyguları dile getirmeyi, nazlanmayı bilmedikleri için dışardan çok çetin görünüyorlardı. Belki de nazlandıracak kimseleri olmadığı için bu gerçekle yaşamaya alışmışlardır, biz diasporada yetişenler ise ne kadar narınız diye düşünmüştüm kendimce.

Bazen de tüm bu ezilmişliklerine rağmen hayatın içinde her nerede iseler sergiledikleri özverili performanslar ile edindikleri yer, onlara olan saygıyı ve takdirimi biraz daha arttırmakta. Sadece manevi değerlere biraz daha sahip çıktıklarında aktif yaşamlarında zaten başardıkları "kendi ayakları üzerinde durabilme yetileri" ile çok daha muhteşem sonuçlara ulaşabileceklerdir diye düşünüyorum.

Sahnede komedi oynarken, sınıfta ders verirken, şirket yönetirken, hastanede çalışırken, restoranlarda yemek yaparken, taksi şoförlüğü yaparken, duvar boyarken veya aklınıza gelebilecek her türlü işte ve hatta pazarda kavga ederken bile. Yani her yerde çok başarılılar. Adıge kadınları gerçekten doğru anlatmak aslında çok fazla detaya girmekle mümkün olabilir. Ben sadece genel olarak, biraz da kadınsı gözlemlerimle anlatmak istedim. Bir de diasporayı bilerek karşılaştırmak ve bazı değerlendirmelerde bulunmak çok daha kolay olsa da "farkındalık" boyutu üzücü oluyor.

Diasporamızda, Çerkes kadınların çoğunluğu, mesleği ve sosyal konumu ne olursa olsun bence fazla evcimenler. Evlerine, düzenlerine sıkı sıkıya bağlılar. Çok çeşitli ve lezzetli yemek yapabilmek, evin düzenli temiz olması, kumaşın hasından, eşyanın klasından iyi anlıyor olmak çok önemli onlar için. Bunlar iyi şeyler belki ama bu ve benzeri bir-

çok nedenden dolayı bulundukları ortama kök salmaları kolaylaşıyor. Bulundukları ortama öylesine güzel uyum sağlıyorlar ki içgüdüsel sahiplenme duyguları sonuna kadar onları sabitliyor bulundukları yere. Herhangi bir sıra dışı durumu ve yaşamlarına renk katabilecek şeyleri yaşamaktan uzaklaşıyorlar. Gündemin dışında ya da kıyısında gezmeyi tercih ediyorlar. Hele ki almış oldukları aile terbiyesi ve yetiştirilme tarzları nedeniyle, başka milletlere mensup hemcinslerine nazaran kabukları çok daha derin ve kalın şekillenmiş oluyor. Kır kırabilirsen... Ancak kız çocuklarının eğitim alma özgürlüğü, artık eskiden olduğu gibi ailenin erkekleri tarafından kısıtlanmadığı için, eğitilmiş kadınlar arttıkça, evinin duvarlarının ötesine bakabilen kadın sayısı da artacak demektir.

Örneğin diasporamızın kadınları, anayurt kadınlarını az çok tanımış iseler "sofra düzenini bilmiyorlar, çay servisi bile yapamıyorlar vs. vs.." şeklinde derin anlam içeren! eleştirilerini yaparken, kendi davranış kalıplarını ya da alışkanlıklarını farklı bir ülkede, kültürde yetişmiş insanlarda görmeyi ummaktalar. Oysa, çay servisini tepsile yapan bir mutfak kültürüne sahip olmayan o kadınlar en az bir üniversite bitirmiş, ekonomik özgürlüğü olan dünyanın her yerine kendi iradesi ile gidebilecek, çocuklarının geleceğini planlayabilecek yapıdadırlar. Varsın çayı da yapamayı versinler.

Keşke sihirli bir değneğim olsaydı diyorum, diaspora ve anavatan kadınlarını şöyle bir yoğurabilseydim; diasporanın terbiyesi, çekingen, eğitimsiz kadınları ile anavatanın becerikli, cesaretli, hırçın, kurnaz, ketum kadınları ile harmanlayabilseydim eğer sonuçta; eğitilmiş, kültürlü, becerikli, cesaretli, harika nesiller yetiştirebilecek, ulusal kaygıları olan ve üstelikte çay demlemesini bilen! kadınlar olurduk (ortak paydamız olan 'köylülüğümüz' gene peşimizden gelir miydi acaba? Bilemiyorum...)

Çerkes kadınlarının hepsi övgüyü hak eden yaşamlara ve kişiliklere sahipler mutlaka. Ancak ulusal kimliğine sahip çıkamayan bir milletin kadınları olarak anılmak istemiyorsak eğer çok işimiz var. Her birimizin üzerine çok fazla sorumluluk düşmekte. Kadın olmakla pasif olmayı eşdeğer görmekten sıynılmak zorundayız. Bir arada olabilseydik keşke, ne kadar güçlü olurduk diye düşünüyorum..

Wunafe

"Karar Toplantısı"

■ RAHMI TUNA

Habze toplumunda çıkan sorunların çözülmesi için, yargı mekanizmasına gidilmeden önce çıkan sorunun görevlendirilmiş, yani seçilmiş Thamaderler aracılığıyla çözümüne önem verilmiştir. Pozitif anlamda mahkemelerin var olduğu devlet ve toplum şekillerinde bile Habze toplumu sorunları öncelikle Wunafe ile çözmüştür. Bu anlamda olmak üzere:

1. Bir soyun bireyleri arasında olan sorunların çözümü,
2. Soyların birbirlerine karşı yaşadıkları sorunların çözümü,
3. Köyler, mahalleler arasındaki sorunların çözümü,
4. Kısaca çözülmesi gerekli bir sorunun çıkması durumunda, bu sorun bir Wunafe ile çözümlenirdi.



Bu Wunafe'de alınan kararlara da ilgili tarafların ve bireylerinin uyma zorunlulukları vardı. Bu anlamda Wunafe, sorunların yargılamasız olarak çözüldüğü bir kurum idi, diye tanımlayabiliriz.

Kısaca olumlu ya da olumsuz bir sorunun varlığı halinde, bu soruna toplumsal dengeyi bozmadan bir çözümün bulunması için toplantılar düzenlenirdi. Bu toplantılarda görevli olarak toplantıya katılanlar, tamamen tarafsızlık içerisinde kalarak, sorunu kendi aralarında tartışır, sorunun taraflarını dinlerler, ilgili tanık ve diğer kimseleri huzura alarak dinlerler ve böylece sorunun çözümünü gösteren sonucuna ulaşıldı. Bu sorunlar çok çeşitli olabilirdi: Bir barışın sağlanması için toplantı yapılabilirdi gibi, bir gelin getirme olayının kurallara uygun olarak gerçekleştirilmesi için de yapılabilirdi. Bütün bu sorunların çözümüyle ilgili olarak veya bir görevin, bir hizmetin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla kısa süreli ve bir defada çözüm getirmek üzere icra edilen toplantılara Wunafe adı verilmektedir. Bu anlamda Wunafe, bir bakıma, Habze kurallarını koyacak olan Hase toplantılarına benziyorsa da arada fark vardır. Her şeyden önce Wunafe bir Habze kuralını üretmez; ancak var olan bir kurala aykırı bir hareketin engellenmesini veya kurala uyulmasını sağlar.

Diğer taraftan Wunafe toplantısı özeldir, genel değildir, tek konulu olarak yapılır. Yalnız şunu açıkça belirtmek gerekir ki Wunafe toplantıları Habze toplumunun vazgeçilmez sorun çözümleyici bir yoldur. Hatta bu toplantılar, tarihsel süreç içerisinde o denli yaygındı ki Habze toplumunun bireylerinin yargıya gitmiş olmaları aykırı ve ayıp sayılırdı.

Adıge Habze uygulamasında Wunafe toplantıları, çok önemli sorun çözümleyici bir işlevi daima yerine getirmiştir ■

* Bu yazı Rahmi Tuna'nın - Adige Khabze "Adige Etiği ve Etiketi" - kitabından alınmıştır.



NEVZAT TOK

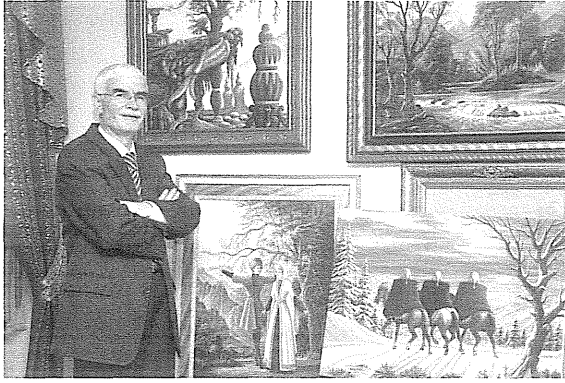
GAZİANTEP KAFKAS KÜLTÜR DERNEĞİ

Hakan Aydemir, Şeyma P. Alapınar, Şeyma Demirci

Gaziantep'te yaşayan değerli sanatçımız Nevzat Tok, Çerkesler arasında iyi bilinen ve 3000 kopyası ülkenin dört bir yanına dağıtılan 1973 tarihli ünlü mızıkacı kız tablosunun yanısıra, sanat hayatı boyunca yaklaşık 200'ün üzerinde esere imza atmıştır.

Sanatçımızın, hali hazırda kendi koleksiyonunda 50'ye yakın eseri bulunmaktadır. Herhangi bir eğitim almamasına rağmen, yeteneği sayesinde kısa sürede kendine has teknikler geliştiren, akabinde de kendine has üslubu ile Çerkes temalarını tuvallerine aksettiren değerli sanatçımızla bir söyleşi yapmak istedik.

Evinde bizi konuk eden Nevzat Bey ile keyifli bir sohbet yapma imkanı bulduk;



Nevzat Tok

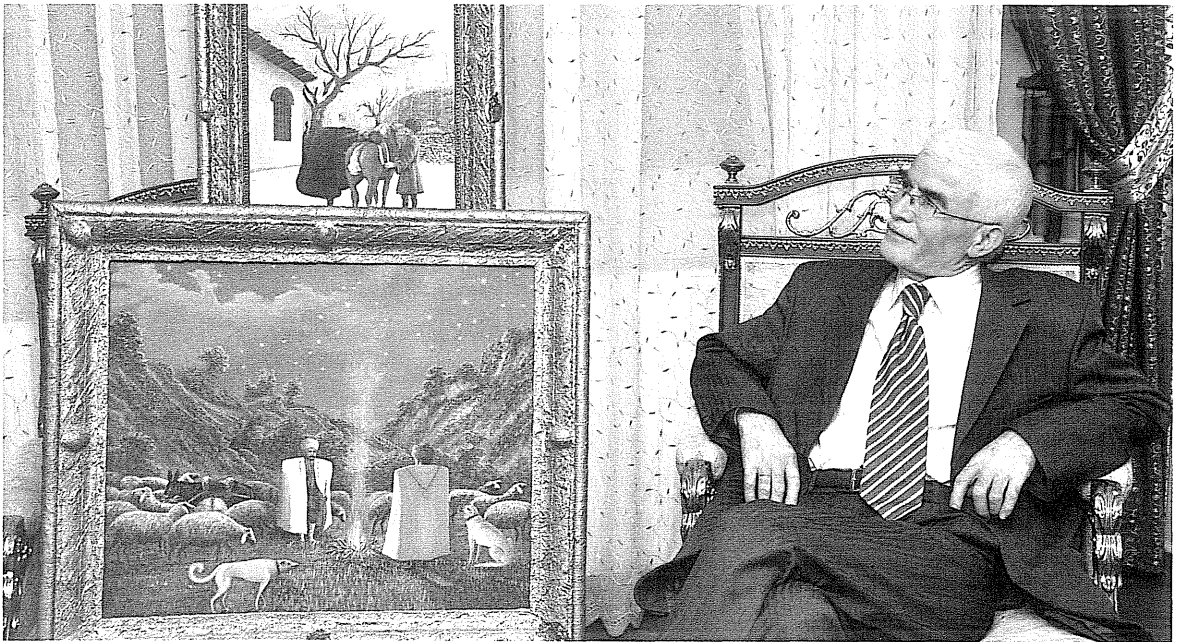
Nevzat Tok 1954 yılında Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesine bağlı Kaftangiyen köyünde doğmuştur. 9 çocuğun en büyüğü olan Nevzat Tok, eğitimi Kayseri'de tamamladıktan sonra, Kıbrıs çıkartması döneminde Kıbrıs'ta askerlik hizmetini tamamlamış ve Kayseri'ye döndükten sonra, El halısı tasarımcısı olarak iş hayatına atılmıştır.

Yaklaşık 15 yıl boyunca mesleğin inceliklerini öğrenip ustalaşmış ve 1982 yılında Kayseri'de dönemin en büyük halı fabrikası tarafından keşif edilmiştir. 11 yıl boyunca renk desen müdürü olarak hizmette bulunduktan sonra, Gaziantep'te yeni atılıma geçen bir şirket ile anlaşır, ailesi ile birlikte Gaziantep'e taşınmıştır. Bu şirkette desen tasarım atölyesini kurup, 9 yıl boyunca yöneticiliğini üstlenen sanatçımız, yaklaşık 35 yıl halı sektörüne hizmet etmiştir.

Resme olan ilgisi sebebiyle, sanatçımız çocuk yaşlarında köyde kısıtlı imkanlarla karakalem çizim yapmaya başlamıştır. Ailesi ile birlikte Kayseri merkeze taşındıktan sonra yağlı boyayı keşfeden Nevzat Tok, yoğun geçen iş hayatından artakalan zamanlarında hobi olarak yağlı boya resim çizmeye devam etmiştir. Herhangi bir eğitim almamasına rağmen, yeteneği sayesinde kısa sürede kendine has teknikler geliştirmiş, akabinde kendine has üslubu ile Çerkes temalarını tuvallerine aksettirmiştir.

Çerkes topluluğu arasında iyi bilinen ve 3000 kopyası ülkenin dört bir yanına dağıtılan 1973 tarihli ünlü mızıkacı kız tablosu, başyapıtlarından biridir. Sanat hayatı boyunca yaklaşık 200'ün üzerinde esere imza atan sanatçımızın, hali hazırda kendi koleksiyonunda 50'ye yakın eseri bulunmaktadır.

Nevzat Tok evli ve 3 çocuk babasıdır ve hala ikametini Gaziantep'te sürdürmektedir.





Nevzat bey, resimlerinizde sadece Çerkes temalarını mı işliyorsunuz, yoksa başka tarz çalışmalarınızda mevcut mu?

Kafkasya kökenli olmamız münasebetiyle, zengin kültürümüzü yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla, çalışmalarında Çerkes motiflerini sıkça kullandım. Fakat içinde yaşadığımız bu güzel ülkenin sayısız doğa güzellikleri olması münasebetiyle bu güzellikleri de tuvallerime taşımaya çalıştım.

Resimlerinizi hobi amaçlı yaptığınızı biliyoruz. Bundan ticari bir gelir elde etmeyi düşündünüz mü?

Gençlik dönemlerimde bazı çalışmalarımı satmıştım, fakat genellikle yakın aile çevrelerime hediye ediyordum. Emekli olduktan sonra, koleksiyonumdaki eserlerimin reproduksiyon ve baskı kopyalarını satışa sundum.

Şimdi ise hem bir katkı amaçlı hem de Gaziantep'te yaşıyor olmam münasebeti ile Gaziantep Kuzey Kafkas Kültür Derneği'ne sponsor olarak tüm çalışmalarımın imkanı tanıdım.

Çalışmalarınızın genellikle klasik tarzda olduğunu gördük fakat içlerindeki birkaç modern çalışma dikkatimizi çekti. Bu tarza da ilginiz var mı?

Çoğu insanın özellikle sanatçıların karmaşık bir iç dünyaları vardır. Bir çok insanın tersine res-

samlar bu düşünceleri tuvaler sayesinde pozitif yönde dışa vurma kabiliyetine sahiptirler. Bu sebeple koleksiyonumda bu tarz sürrealist eserler bulunmaktadır.

Bir çok kişinin merak ettiği bir konuyu sizin için özel değil ise öğrenmek istiyoruz. Mızıkacı kız tablosunu yapmanızda ilham kaynağı olan biri var mıydı yoksa hayal ürünü bir karakter mi?

Mızıkacı kız tamamen hayal ürünü bir karakterdir. Ancak gelinlerimizden birinin yıllar önce başına gelen ilginç bir anıyı paylaşmak istiyordum. Kayseri'de girdiği bir kuaförün kartvizitinde mızıkacı kızın resmini gören gelinimiz, "bu resim kime ait" diye sorunca, kuaför "fakir bir ressam varmış, düğünde mızıka çalan bir kıza aşık olmuş, fakat kızın ailesi zengin olduğu için kıza vermemiş. Oda kızın remini yapmış" demiş. Bizim gelinde tebesüm ederek oradan ayrılmış. Kısacası mızıkacı kız resmi bir şehir efsanesine dönüşmüştü.

Son olarak, bu sanata gönül vermiş genç sanatçılara neler önerirsiniz.

Kopya çalışmalardan ziyade tuvalere kendi karakterlerini yansıtmalarını öneririm, bu şekilde ortaya sıra dışı ve harikulade yapıtların çıkacağını düşünüyorum.

Bize zaman ayırdığınız için ve bu keyifli sohbetten dolayı teşekkür ederiz.



İDEALLER ULAŞILMAK İÇİNDİR



HATKO HÜLYA

■ ÇETAO NADİR YAĞAN

Hatho Hülya, Konya'nın Ilgın ilçesine bağlı bir Şapsıg köyü olan Ormanözü köyünden. Liseyi bitirip Huvaj İbrahim ile evlendikten sonra dönüş heyecanının en yüksek olduğu yıllarda (1994) Adıgey'e yerleşti. Halen Maykop'ta yaşıyor. 20 yaşında Yerstem adında bir oğlu ve 13 yaşında Reyyan adında bir kızı var.

Kendisiyle o yılların vatana dönüş planını bireysel planlarının önüne koyan bir grup diaspora Çerkes gençliğinin çalışmaları üzerine söyleştik.

Vatana dönmeden önceki yaşamınızdan, İzmir'deki Adıge gençlerin kurduğu dönüş dayanışma evinden biraz bahseder misiniz?

İzmir'de yaşadığımız dönemde, içlerinde eşimin de olduğu bir grup, Çerkeslerin vatanlarına dönüşünün halklarının yararına, gerekliliğine inanıyor ve savunuyordu. Aynı fikirdeki bu Adıge

gençler dönüşün imkansızlığını kanıtlayacak söylemler geliştirmek yerine etkili kılacak eylemler için çalışıyorlardı. Gelecek için üretilmiş somut fikirler etrafında birleşip pratik adımlar atmanın zamanının geldiğini söylüyorlardı.

Örneğin dönecekleri güne kadar tasarrufta bulunup maddi güçlerini birleştirerek buraya



toplucu gelmeyi planlıyorlardı. Dayanışma evi fikri böyle bir zamanda ortaya çıktı. İzmir'in Bornova semtinde altı üstü iki daire ve bir dükkan tutuldu. Bu dairelerde, vatana dönmeyi isteyen on kişi kadar insan topluca yaşamaya başladık. Dükkan çalıştırılacak, dönüş için gerekli para kazanılacaktı. Amacımız vatana dönene kadar ekonomik imkanlarımızı birleştirmek, dayanışma ve yardımlaşma sağlamaktı.

Hangi yaşlarda ve kaç kişiydiniz? Kiraları nasıl ödüyor, ev işlerini nasıl yürütüyordunuz? Dayanışma evlerinde nasıl bir yaşam vardı?

20-30 yaşlarında yaklaşık on kişiydik. Aramızda bizden başka bir evli çift daha vardı. Yemek, temizlik dahil ev işlerine evli-bekar herkes yardım ediyordu. İlk etapta maddi imkanı daha yüksek olanlar evlerin kirasını karşıladılar. Zaten herkes iş gücü sahibiydi, çalışıyordu. Sonraki zamanlarda kira paylaşıldı.

Ben Adıgebzeyi anlıyordum ama konuşamıyordum. Dil bilenlerin evde Adıgece konuşma zorunluluğu vardı. Yeme içme, misafir ağırlama törenlerini tam Adıge Habzeye göre yapmaya çalışıyorduk. Akşamları sofrada toplanıyor, huaholar eşliğinde yemek yiyorduk. Gündüz Adıge şarkıları ezberliyor akşam sohbetlerimizde söylüyorduk. O evin içinde gece gündüz Adıgelik, Kafkasya, vatan konuları hakimdi. Tabii ki oğlum Yerstem de vardı yanımızda ve daha bir yaşında bile değildi. Bekar arkadaşlar biz yemek yaparken Yerstem'e çok baktılar.

İzmir Demeği'nden, başka şehirlerdeki derneklerden bizi merak edip ziyaretimize gelenler oluyordu. Bir yıldan fazla zaman böyle yaşandı çok güzeldi.

Peki çevrede nasıl karşılandınız? Destek ya da tepki aldınız mı?

Eşim ve benim her ikimizin de ailesi de vatanimıza döneceğimiz fikrine daha önceden alışmıştı o yüzden kimse karşı çıkmadı.

Çerkes camiasından da destek ve ilgi gördük. Grubumuz kulaktan kulağa yayıldı. Başka şehirlerdeki derneklerden merak edip gelen giden hiç eksik olmazdı. Haftasonları kendimiz de topluca derneğe gidiyorduk ama dernek eve uzaktı. Bazen paramız bitiyordu topluca gidemezdik. Bu

hafta filanca gitsin öbür hafta falanca gibi tedbirler alıyorduk. Yalnız başka yerlerden tepki geldi, örgüt evi zannedildi ve polis baskınları oldu.

Grup amacını gerçekleştirebildi mi? Herkes vatana döndü mü?

Evet hepsi vatana döndüler. Halen de Kafkasya'da çeşitli şehirlerde yaşamaya devam ediyorlar. O yıllarda Abhazya savaşı çıkmıştı. Çoğu Abhazya savaşına gittiler. Hatta içimizden biri savaş haberini duyunca yol parasını çıkartabilmek için çok değerli deri montunu bir gecede satıp ertesi gün yola çıkmıştı.

Kafkasya'ya gelip de sonradan Türkiye'ye geri dönen de oldu.

Döndükten sonra da aranızdaki dayanışma devam etti mi?

Artık kardeş gibi olduğumuz için aynı şehre dönen herkes kendi düzenini kurup ayakları üstünde durana kadar yardımlaşmaya devam ettiler.

Geldiğinizde ne hissettiniz? Hayalinizdeki gibi miydi vatan? Nasıl karşılandınız? Ne tür zorluklarla karşılaştınız?

İbrahim bir yıl önceden geldi. Yerstem ve ben sonradan geldik. "Burada yaşayabilir miyim, rahat eder miyim" gibi herhangi bir tereddüt yaşamadım. Aklıma bile gelmedi. Olası bütün sorunlarla pes etmeden peşinen mücadele edeceğimizi zaten gruptayken kararlaştırmıştık.

Maykop'a ilk girdiğim, gördüğüm zaman çok seveceğimi hissetmişim ama bu kadar seveceğimi, bağlanacağımı tahmin edememişim. Ulusal kıyafetler, at gibi Adıgeleri, Adıgeliliği hatırlatan görüntüleri daha fazla göreceğimi, dilimizi daha çok duyacağımı sanıyordum. Biraz şaşırdım tabi.

Bir de bu kadar çok güvercin olması, yerlerde dolaşıp durmaları, insanlardan kaçmamaları ilgimi çekmişti.

Yerli Adıgelerin kimi milliyetçi ve bilinçlilerdi. Onlar çok sevindiler. Sevincini bize gösteren muhteşem, can-cığer insanlarca karşılandık. Ama güzel karşılamayanlar da vardı. Geldiğimin üçüncü günü pazarda elma alacaktım. Rusça bilmiyordum. Adıge bir kadından yardım istemiştim. "Sana niye yardım edeceğim? Niye geldin cehennemin dibindeki Türkiye'den? Sizi kim çağırdı?" diye öyle bir söylendi ki neye uğradığımı şaşırmış, kalakalmıştım.

Türkiye'den alışkın olduğumuz yaşam tarzını, ihtiyaç maddelerini bulamamak zordu. Kim Türkiye'ye gidiyorsa deterjan, şampuan, sabun, dişmacunu vs. siparişi veriyor, kendimiz gidip geldikçe bir yıl yetecek kadar yanımızda getiriyorduk. Bir dükkanda sıvı yağ var diye bir haber geliyordu herkes oraya koşuyordu. O gün onun mutluluğu sürüyordu. Ama bu şekilde Türkiye'den ihtiyaç malzemesi getirerek yaşamın sonu yoktu. Zamanla alışkanlıklarımızı buranın koşullarına uydurduk mecburen.

En önemli zorluk, ticari konulardaki girişimlerimizin gerek ülke koşullarından gerekse kendi gençliğimizden ve deneyimsizliğimizden kaynaklanan başarısızlığıydı.

Benzer zorluklardan yılıp geldikleri ülkelere geri dönenler oldu. Geriye dönüp hayatınıza orada devam etme imkanınız vardı. Siz neden döndünüz? Sizi burada tutan sebep neydi?

Buraya geldiğimizde ekonomik durumumuz çok iyiydi. Şartlar bizi zorladı, başlattığımız işleri yürütemedik, maddi olarak zor durumlara düştük. İşsiz ve aç kaldığımız, eve ekmek alamadığımız çok günler oldu. Böyle günlerde bizi arkadaşlarımız desteklediler. Onların evinde kaldık. Arkadaşlarımız olmasaydı dayanamazdık. Zamanı geldiğinde biz de onlara yardım ettik.

Türkiye'ye geri dönme ihtimalini hiç düşünmedik ki. Olursa kalınız, olmazsa gideriz diye gelmemiştik buraya. Öyle bir şık yoktu bizim için.

Adıgebzeyi kolay öğrendiniz mi? Çocuklarınız dilimizi konuşabiliyorlar mı?

Kolay öğrendim. Zaten anlıyordum. Adıgebbe konuşacağımı hayal ederek gelmişim o yüzden Rusçaya tepki duydum. Hala da Rusçayı iyi bilmiyorum. Sıkıntı çekmiyor muyum? çekiyorum. Bazen resmi dairelerde Adıgabze bilen biri olmayınca sorun oluyor.

Çocuklarımin ikisi de konuşabiliyorlar tabi ki. Özellikle Yerstem çok iyi biliyor.

Türkiye'ye gidip geliyor musunuz? Gittiğiniz zaman ne hissediyorsunuz?

Kardeşlerimi görmek için birkaç yılda bir gidip geliyorum. Herkes el üstünde tutuyor, buna rağmen gittiğim zaman daraldığımı, bunaldığımı söylesem yalan olmaz. Sebebini bilmediğim bir

şekilde Türkiye'de huzursuzum. Oradaki Çerkeslerin konuştuğları, sevindikleri, üzüldükleri temalar da bana çok yabancı geliyor. Sanki orası Matrix. Orası ya da burası ikisinden birisi matrix mi desem. Ya biz çok farklılaşmışız, ya da hep faklıydık.

Mesela geçmişte vatana dönüşü savunanların şimdi öyle bir derdi kalmamış. İkinci, üçüncü evi almak, arabasını yenilemek daha önemli. Hala demeklerdeler, hala Nalmes'i konuşuyorlar hala dil kurslarından bahsediyorlar. Bunları görünce içim soğuyor.

On gün orada kalmak yetiyor da artıyor bile. Biran önce Maykop'a geri dönmek istiyorum. Uçaktan bu toprakları gördüğüm zaman neredeyse aşağı atlayacağım. Kirada yaşıyorum hayat şartlarım da süper değil belki ama dolmuşunda, sokağında, pazarında rahat ettiğim yer Maykop. Vatan olması, doğal güzellikleri ya da ikisi birden. Burayı ne şekilde sevdiğimi de tam tarif edemem.

Bu yazıyı okuyan diaspora Adıgeblerine başka ne söylemek istersiniz?

Burayı herşeyiyle kayıtsız şartsız vatan kabulleyip sevmeyecek olanlar, orada kalsınlar. Onlardan buraya yar olmaz. Bunu özellikle yazmanı istiyorum gelmeye niyet etmesinler.

Dönerek bu ülkeye ne gibi bir faydamız olmuş olabilir diye düşünüyorum da sanırım vatan dışında bir yerlerde de Adıgeblerin var olduğunu, halkımızın parçalanmışlığını buradakilerin akıllarına getirdik. Adıge haklarının savunucularına moral gücü verdik. Diaspora Adıge halkının geleceğiyle ilgili ilk adımları da bizim attığımızı düşünüyorum.

İdealleri için çalışanların dünya nüfusuna oranları küçüktür. İnsanlık tarihi boyunca da hep küçük olmuştur ama insana dair bahsetmeye değer olan ne varsa korunmasında ve gelişmesinde payı olan insanlardır.

Sevgili Hülya sohbet için teşekkür eder, vatan-daki yaşamından duyduğunuz memnuniyetin artarak devam etmesini dilerim.



YENİ
ALBÜM ÇIKTI

Halit Nart

Ateş ve Su

MERT MÜZİK YAPIM
TİCARET LTD. ŞTİ

İMÇ 6. Blok No:6308 Unkapanı, İstanbul/Türkiye
Telefon: +90 (212) 526 00 85 Faks : +90 (212) 513 24 30
E-Mail: info@mertmuzik.com



El Sanatlarımız

Çerkes El İşi ve
Nakışları

PŞIĞOTIJ
ŞEHRİZE
ALTINIŞIK



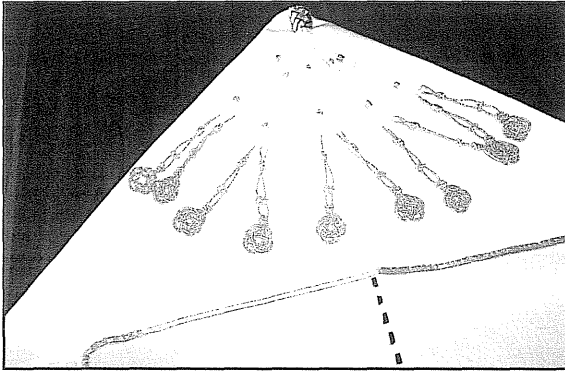
Pşıgotij Şehrize'nin sağlığı pek iyi olmamasına rağmen sorduklarımızı ayrıntılı olarak anlatması, bildiklerini öğretmek için canla başla çırpınması, yaptığı el işlerini ayrı ayrı açıklaması Adıge nakış ve el sanatlarına olan tutkusunu gösteriyor.

BİDANUKO MELEKHAN ATALAY

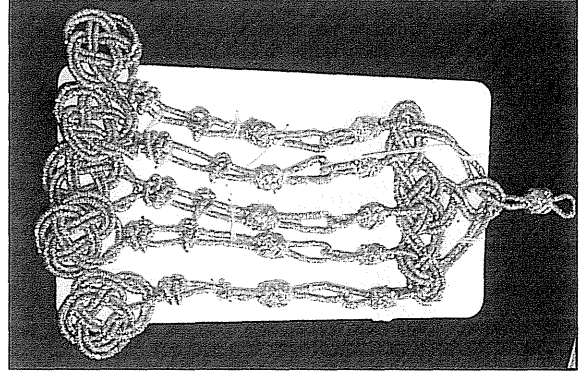
Adıge kadını yaşamı anlamlı hale getirmek, güzelleştirmek için doğayı gözlemiş ve gördüğü güzellikleri stilize ederek evini ve giysilerini süslemiştir. Nart Destanı'nın kadın kahramanı Seteney Guaşe akıyla olduğu kadar el becerileriyle de ünlüdür.

öğrenmesi gereken ilk şeylerden biri, belki de en önemlisi el becerisini geliştirmektir. Kızlar daha dört beş yaşlarındayken ellerine iğne alırlar, çeşitli süslemeleri öğrenirlerdi. Öyle ki ölçü almadan, yolda gördüğü birine elbise dikebilirlerdi.

Teknolojinin gelişmesi ve kızlarımızın aldıkları eğitim alanlarının çeşitlenmesi gibi nedenlerle günümüzde bu değerli el sanatları ve nakışlar artık eskisi kadar rağbet görmüyor. Az da olsa bu değerlerimizi yaşatmak ve yaymak için çaba gösteren insanlarımızın olması sevindirici. Bu değerlerden biriyle sizleri tanıştırmak istiyoruz.



Başlık (şarhon) süslemelerinden bir örnek



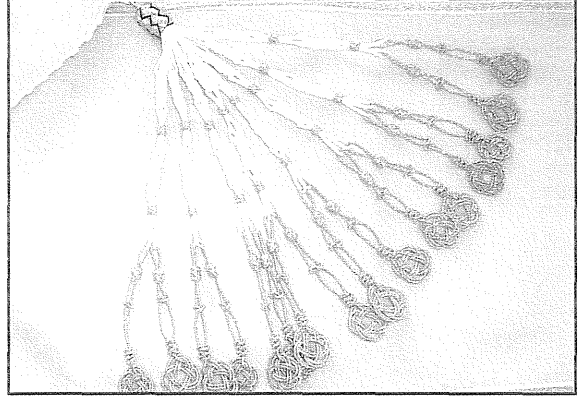
Başlık (şarhon) süslemelerinden bir örnek

"Geldiniz, sizleri gördüm. Benim için dünyadaki en güzel şeylerden biri. Sağ olun. Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesine bağlı Jambotey (Olukkaya / Pöhrenk) köyünde doğdum. Doğduğum tarihi bilmiyorum. Pşığotijların kızıyım, Şıkların geliniyim. Ben bildim bileli köyümüzde Çerkes el işi ve nakışı (Adiğe aş'ağa) yapıyordu. Annem dışeyidağa (altın sırma) yapıyordu. Ben de evde yalnız kalınca Adiğe aş'ağa ile uğraşıyorum. Kızlarıma öğretmek istedim, "Anne, sen de böyle zor işlerle uğraşma" dediler. Bir elbiseyi süsleyecek kadar bohça içinde annemden kalan dışeyidağalarım vardı. Kızıma bunları al, elbisenin üzerine dik dedim, istemedi. Ben de köyümüzden başka bir kıza verdim. Moda olunca kızım "Anne, dışeyidağalar nerede?" demeye başladı. Akrabalarıma hediyeler yapıyorum, kamışı, şarhon, yumurta ve tespih süsleri... Bir akrabamın kızına tespih tepeliği (namazşığa pılhha) yapmıştım, o da "Bu güzel şeyi boynuma takarım" dedi, boynuna taktı."

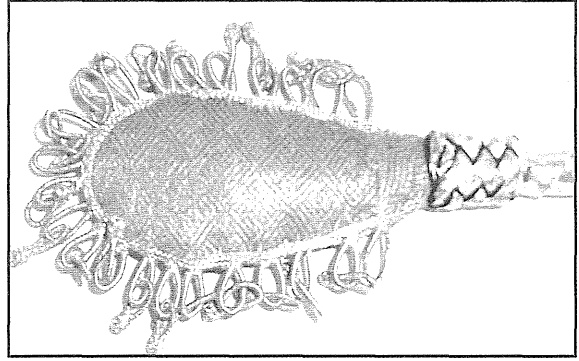
Pşığotij Şehrize'nin sağlığı pek iyi olmamasına rağmen sorduklarımızı ayrıntılı olarak anlatması, bildiklerini öğretmek için canla başla çırpınması, yaptığı el işlerini ayrı ayrı açıklaması, Adiğe nakış ve el sanatlarına olan tutkusunu gösteriyor. El sanatçılarımızdan Dışek Elmas ve Ayşe kardeşler bazı teknik bilgileri Pşığotij Şehrize'den öğrenmişler.

Pşığotij Şehrize'nin gelini Gupse ile Nalçık'te tanıştığımda, eşinin annesinin el işlerindeki becerisinden ve öğretme isteğinin bahsetmişti. İki yıl sonra tanışma imkanım oldu.

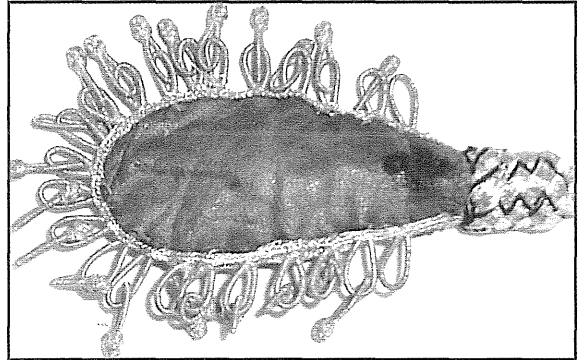
Pşığotij Şehrize Nalçık'e yerleşen Şık Hüsnü Altınışik'in annesi. Oğlu, kızı ve torunlarıyla birlikte İstanbul'da yaşıyor. Pşığotij Şehrize'ye uzun ve sağlıklı bir yaşam diliyoruz.



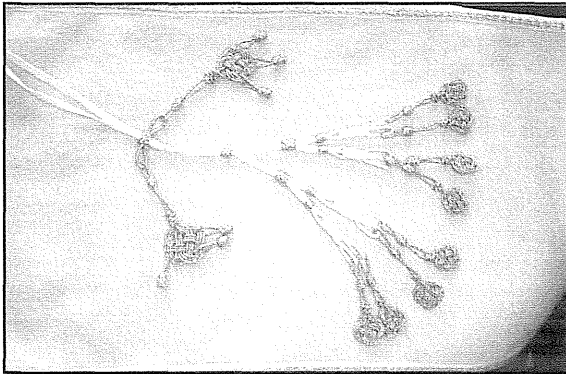
Başlık (şarhon) süslemelerinden bir örnek



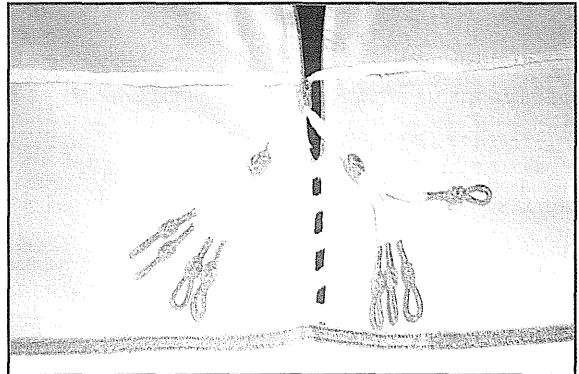
Kamçı süslemelerinden bir örnek
(Dışeyidağası Pşığotij Şehrize'nin annesi tarafından yapılmıştır)

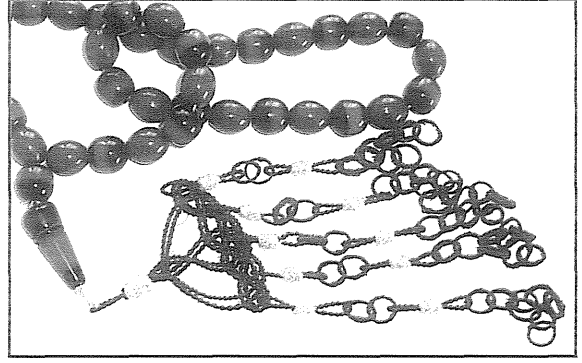


Kamçının diğer yüzü

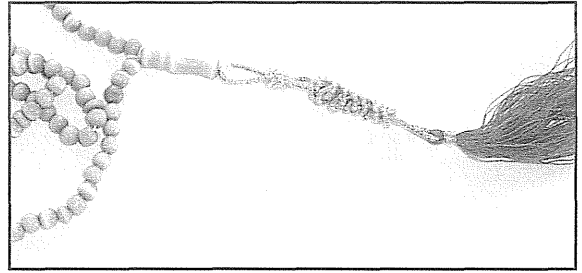


Başlık (şarhon) ön bağlama tasarımından örnekler





Namazşığa pılhha (at kılından yapılmıştır)



Namazşığa pılhhadan bir örnek

Terimler:

Dışeyidağa (Дышэидагъэ)

Dışeyide olarak da bilinir. Gümüş, altın sim ya da sırma ile ip yürütme tekniği. Blonya iğnesi kullanılarak yapılan nakış türüdür. Üç ayrı tarzda yapılır. Elde edilen desenler *guhanşho* (büyük guhar), *guhar ts'uk* (küçük guhar), *guhar k'ih* (uzun guhar), *pl'ime* (dörtgen) olarak adlandırılır.

Bezer yide (Бэзэр идэ)

Gümüş, altın sim ya da sırma ile ip yürütme tekniğiyle kraft kağıdından oluşturulan desenlerin sarılmasıdır. Türk nakış tekniğinde Maraş işi olarak adlandırılır.

Denlhek (Дэнтхэк)

At kuyruğu ve kazaz ip denilen, üzerine altın gümüş sim-sırma sarılarak özel bir ip elde edildikten sonra örülerek çeşitli formlarda üretilen bir düğüm ve dokuma çeşididir.

Kamış (Камышы)

Çerkes kamçısı. Kızılıcak dalı üzerine sim sırma, sırm, deri ve şağa kullanılarak süslenir. Erkek aksesuarıdır. *Kamışın*ın ata değmemiş olanı makbuldür.

Başlık şuk (Башлыкъ шыкъу)

Başlığın tepesindeki örgü püskülleri toplamak için yapılan denlhek çeşidi.

Namazşığa pılhha (Нэмазшыгъэ пылъхъэ)

Tespah tepeliği. Sim kullanılarak *udane* teşe tekniğiyle elde edilen form. At kılı kullanılarak da aynı form elde edilmektedir. Genç kızlar düğünlerde *kaşen*lerine hediye (Іэужъ) olarak verilemiştir.

Çikukups

Vuağa yaye örüldükten sonra dört iplikle yapılan düğüm çeşidi. Başlık (şarhon) süslemelerinde kullanılır.

Şik'e P'aş'e Hurey (Шык'э паш'э хъуреј)

Udane teşe tekniğiyle at kılı üzerine sim ipek iplik sarılarak yapılan yuvarlak düğüm çeşidi. Türk nakışındaki "aşk düğümü" tekniğine benzemektedir.

Şağa (Шагъэ)

Ahşap kartlarla yapılan el dokuması türü. Kartlar özel bir ahşaptan elde edilir. Üzerinde, yanlarda üçer delik bulunmaktadır. Sim, ipek ya da pamuk iplik kullanılarak bu dokuma tekniğiyle çeşitli desenler elde etmek de mümkündür.

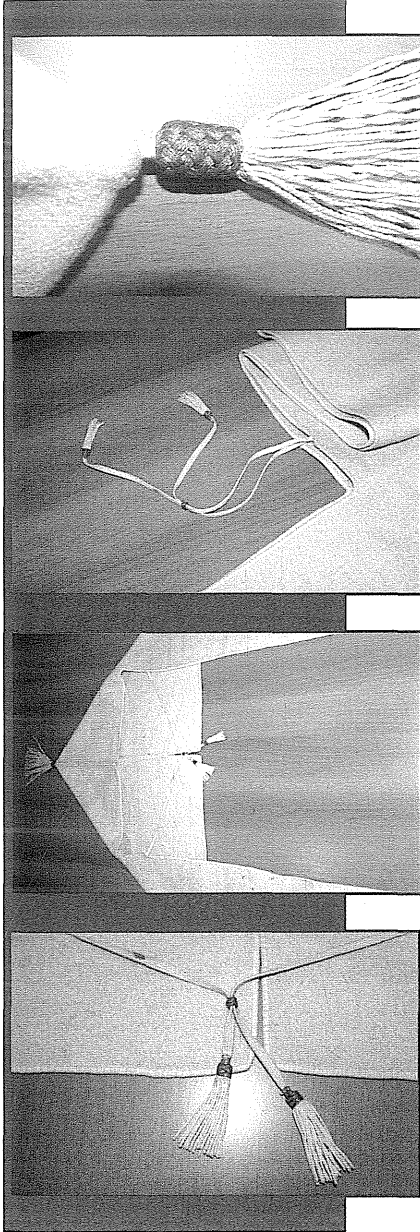
Vuağa (Уагъэ)

Eşit uzunlukta sim, sırma, pamuklu ve ipek ipliklerle elle yapılan bir dokuma türüdür. *Vuağa p'aş'e* (ince), *vuağa yaye* (yuvarlak kesim) türleri vardır. Kullanılan iplik adedine göre *vuağalar* beşli, yedili, sekizli diye de adlandırılır. Türk nakış tekniğinde beşli, yedili, sekizli Çerkes düğümü olarak bilinmektedir.



BAŞLIK (ŞHARHON)

■ BİDANUKO MELEKHAN ATALAY



Geleneksel Çerkes erkek giysi aksesuarıdır. Batı Çerkesleri tarafından şharhon, Kabardeyler tarafından *başlık* olarak adlandırılır. Başı soğuktan korumak amacıyla kullanılır. Kuzu yünü eğrildikten sonra el tezgâhlarında dokunan kumaştan üretilir. Kullanılış amacına göre *başlık*ın çeşitli bağlama şekilleri vardır.

Teknik Özellikleri:

Üç parçadan oluşan *başlık*ın başa geçirilen kısmı dörtgen biçimindedir. Diğer iki parçası dörtgen biçime eklenerek kaşkol görevi görür. *Başlık*ın kenarları 0,5 cm.lik koton biye ile temizlenmiştir. *Başlık*ın başa sarılmadığı zamanlarda omuz üzerinde durabilmesi, başa geçirildiğinde boyun kısmının kapanmasını sağlamak için şimsir ağacından yapılmış kartlarla dokunan, *şağa* adı verilen ince uzun bağcıklar birleştirilir. Sağa ve sola tutturulan bu bağcıkların uçları püsküllerle temizlenmiştir. Püsküllerin tepe kısmı *denlhek* denilen, altın ya da gümüş sim sırmayla yapılan geleneksel Çerkes düğüm şekillerinden biriyle süslenmiştir. Bu *denlhek*ler dördü, altı, sekizli ve katlarıyla yapılan bir düğüm ve dokuma çeşididir. Başa geçirilen dörtgen biçimin tepesinde de yaklaşık 18 cm.lik büyük püskül yer almaktadır. Püskülün tepesi altın gümüş sim sırmayla yapılan büyük *denlhek*le kendine has bir teknikle dokunmuştur.

Kısaca *başlık* (*şharhon*) kuzu yününden eğilerek dokunan, kenarları 0,5 cm. koton biye ile temizlenen, *şağa*, *vuağa*, *denlhek* ve püsküllerle süslenen Çerkes erkek giysilerinin tamamlayıcı bir aksesuardır.

Günümüzde *başlık*ın geleneksel formu bozulmadan, bugünkü dikiş teknikleriyle, biye, *şağa*, *vuağa*, *denlhek* ve püskül aynen kullanılarak *başlık* tasarımları oluşturulmaktadır.

1- ŞHARHON: Çerkes erkek Giysi Aksesuarı.

2- ŞAĞA: Şimsir ağacından yapılan kartlarla dokunan geleneksel bir dokuma türü. Çerkes el sanatıdır. Türk nakış sanatında kolan diye adlandırılan dokuma türüne teknik olarak benzemektedir.

3- VUAĞA: Türk nakış sanatında Çerkes düğümü diye adlandırılan sağ-sol el parmaklarının bir birinin içinden geçirilerek dokunan bir dokuma türüdür. Çerkes el sanatıdır.

4- DENLHEK: At kuyruğu ve kazaz ip (halk sanatçılarına göre) denilen üzerine altın gümüş sim-sırma ile sarılarak özel bir ip elde edildikten sonra örülerek çeşitli formlarda üretilen bir düğüm ve dokuma çeşididir.

Çerkes el sanatıdır.



Saraycık



JİLEHİJ ERDOĞAN YAŞAR

Tarihçesi:

1859-1860'lı yıllarda, uzun süre devam eden Kafkas-Rus savaşının yönü de değişmiştir. Savaşın Doğu Kafkasya'da kaybedilerek yönünün Batı Kafkasya'ya doğru kaymasıyla birlikte, bugünkü Kabardey-Balkar Cumhuriyeti'nin Gilağisteney (Terk) bölgesi köylerinden (Kancuvey, Yinerkoy, Murtazey, Astemirey v.b.) birçok Çerkes sürgün edilmiştir. Gruplar halinde karayolu ile yanlarına alabilecekleri pahada değerli yükte hafif eşyaları koyarak, Kağrı arabaları ile Tiflis-Kars-Erzurum-Sivas hattını takip

ederek, Kahramanmaraş Göksun Bölgesi'nin Temurağa (Kancuvey) köyüne toplu olarak yerleşmişlerdir. Bu bölgelere de geldikleri bölgenin adı olan Gilağisteney adını takmışlardır.

Gilağisteney Bölgesi, toplam 20 Adıge köyünden (15 Kabardey, 4 Abzeh, 1 Ubih) oluşmaktadır. Ayrıca, 2 Çeçen ve 2 Avar köyü de mevcuttur. (Avar köyleri 1992 den sonra kendilerine Lezgi denmesini onaylamamaktadırlar.)

Yaklaşık 15-20 yıl Kancuvey Köyü'nde beraber yaşayan atalarımız bölgedeki toprak ve su sıkıntısı

nedeni ile yeni arayışlara başlamıştır. Buraya yerleşenlerin bir kısmı daha da güneye inerek Suriye-Şam-Günetere Bölgesi'ne yerleşmiş, kalanların bir kısmı da Karaahmet. Saraycık, Kaleköy, Fındık gibi yerlere yerleşmişlerdir.

Saraycık Köyü, Kançuwey Köyü'nden ayrılan Jilehij Şamil, Geteğaj, Basite, Bolat kardeşler tarafından kurulmuştur. Köy bugünkü adını yaylamızda bulunan eski bir yapıtta kesme bir taşla işlenmiş "Saraycık" ibaresinden almıştır.

Konumu ve İklimi:

Doğu Akdeniz Bölgesi'nde yer alan köyümüzün rakımı 1.400 m olup yazları serin, kışları ise çok soğuktur. Kahramanmaraş'a 100, Göksun İlçesi'ne 8 km uzaklıkta olup eski Elbistan-Göksun-Maraş yol kavşağında bulunmaktadır. Güneyinde Kaman Dağı, batısında Karaahmet, Kuzeyinde Temurağa ve Hacıömer (Kancuwey, Yinerkoy), Doğusunda Kaleköy ve Salyan köyleri bulunmaktadır.

K. Maraş'ı, Göksun-Afşin-Elbistan ve Kayseri'ye bağlayan yol güzergahı da 1974 yılına kadar köyümüzden geçmekte idi. Köyün güneyinde kalan Kaman Dağı geçidinde rakımı 2.150 metreyi bulan, Saraycık Beli denilen bir geçit noktası vardı, eski sürücüler bu geçidin özellikle kış aylarında ne kadar zorluklarla geçildiğini iyi bilirler.

Yaşayan Sülaleler, Eğitim ve Nüfus Yapısı:

"Çocuklarınızı okutup gavur mu yapacaksınız?" zihniyeti köyümüzde uzun süre hakim olmuştur.

1967'li yıllarda, ilk defa köyden eğitim amaçlı ve iş imkanları nedeniyle göçler başlamış, 1976'da "Şantiyecilik" kavramıyla beraber şehirlere göçler hız kazanmıştır. Kış aylarında köyümüzün nüfusu 50'lerde seyrederken, yaz aylarında bu nüfus yaklaşık 700 civarındadır. 1970'li yıllardan sonra köyümüzün eğitim düzeyinde de ciddi bir artış sağlanmıştır.

Sülale İsimleri:

Köyümüzde nüfus kütüğüne kayıtlı olanlar da dahil; Jilehij (Yaşar), Gubır (Gümüş), Astemir (Özdemir), Kancaşu (Aslan), Jankazı (Keskin), Hakeş (Yılmaz), Hoca-kuşha (Kuşlar), Pşivuk (Altun), Yılal-kose (Kuş-Özcan) Juk (Özcan-Toka), Şogen (Saygılı), Merze (Doğan), Hatij (Teker), Jıloka-hatuka (Eser), Memreş (Atalar), Şereg (Kuyuncu), Bağtır (Yıldırım), Yemuz (Özcan) sülaleleri yaşamaktadır.

Köyümüzde, içme suyu şebekesi, elektrik, telefon ve camii mevcut olup, İlköğretim okulu, sağlık ocağı, selektör bulunmasına rağmen, faal değildir. 1950'li yılların başında açılan okulumuz, öğrenci yetersizliğinden 1986 yılında eğitimine ara vermiş ve taşınmalı eğitim sistemine geçilmiştir. Elektrik ve telefon 1979 - 1980'li yıllarda gelmiş olup, şebeke suyuna 1985'de kavuşulmuştur. Köyümüzde 1956 yılında kurulan Tarım Kredi Kooperatifi yaklaşık 2006 yılına kadar bölge köylerine hizmet vermiştir.

Geçim Kaynakları:

1960'lı yıllara kadar genellikle buğday, arpa, nohut, fasulye, mısır gibi kuru bakliyatlar yetiştirilirken daha sonraki yıllarda elma, armut, erik, kiraz gibi meyve ağaçları da yetiştirilerek bahçeciliğin önem kazanması sağlanmıştır. Ayrıca anayol güzergahının o dönemlerde köyümüzden geçiyor olması da halkımızın daha erken ticari hayata atılmasına vesile olmuştur.

1975'li yıllara kadar köyümüzde 2 petrol ofisi, 2 kahve ve 3 bakkaliye mevcut idi. Bu vesile ile köy halkının yetiştirdiği elma, armut, kiraz gibi meyveler çocuklar tarafından petrol ofisinde mola veren otobüs yolcularına satılırdı.

Bugün geldiğimiz noktada ise ana yol güzergahının değiştirilmesi ve şehirlere hızla göç verilmesine rağmen, 1970'li yılların başında çalışmak için köyden ayrılmış emekli olan orta yaşın üstü insanlarımız tekrar dönüş yapmışlardır. Köydeki evlerinde tadilat yaparak veya yeni evler inşa ederek yerleşim sağlamışlardır. Yaz aylarından başlayarak en az 6 ay kadar köyde kalmaktadırlar.

Saraycık köyü, özellikle elma bahçeleri ile ünlüdür. Konuya şu şekilde bir anımdan bahsederek açıklık getirmek isterim;

1971 yılında Ortatepe (Lezgi) köyünden babamın bir asker arkadaşı köyümüze geldi ve bana babamı sordu. Tabi ben de buyur ettikten sonra kendisine babamın bahçede olduğunu söyledim. Babamın yanına gitmek istediğini belirtince beraberce bahçemize doğru yürümeye başladık. Geçtiğimiz yol güzergahında başkalarına ait meyve bahçeleri vardı. Elma ve armut ağaçlarının dalları yola kadar sarkmaktaydı, bana bakarak "Yavrum bu köyde çocuk yok mu?" dedi, ben de "Var amca." dedim. "Peki bu elma ve armutları niye yolmuyorlar?" dedi, ben de "Niye yolsunlar amca herkesin var, ayrıca bu köyde geçtiğiniz yerlerden canınız çektiğinde

göz hakkı olarak koparıp yiyebilirsiniz helaldir. Çünkü bu köyün kuruluşunda dedelerimiz bu konuda bir birlerine helallik vermiştir, siz de benim misafirim olduğunuz için size de helaldir." dedikten sonra bir tane armut kopararak kendisine uzattım. "Yavrum ben gece-gündüz bahçeyi beklediğim halde çocuklar yoluyor." diyerek dert yandı. Bahçemize ulaştıktan sonra yolda aramızda geçen konuyu misafirimiz babama iletti, babam da "Evet doğru söylemiş helaldir." dedi.

Ulaşım:

Köyümüz, Göksun-K.Maraş-Kayseri yolu üzerinde, Afşin-Elbistan-Malatya yol ayrımındadır. Saraycık Köyü'ne, Göksun'dan Çardak üstü Afşin ve Elbistan'a giden minibüslere binildiği takdirde 8 km sonra ulaşmak mümkündür. Ulaşım gayet kolay olmakla birlikte yolları asfalttır.

Genel Kültür, Düğün ve Cenazelerimiz:

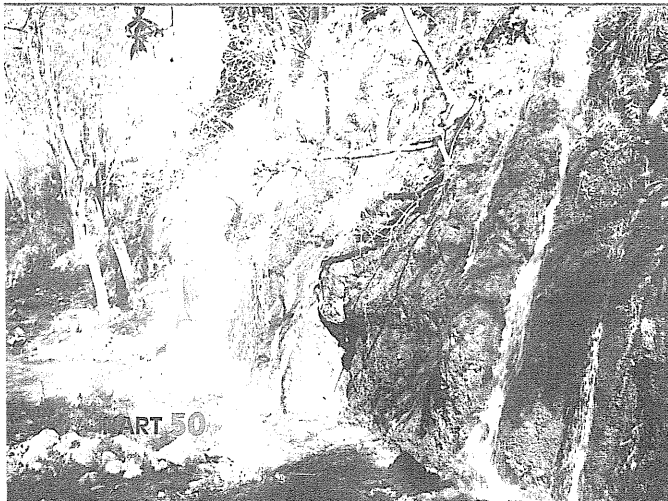
Bölge insanımız Kafkasya'dan gelip bu bölgeye yerleştiğinden beri kendi Habze ve kültüründen hiç kopmamıştır. Toplumumuzda din eğitimi almış bazı büyüklerimizin öncülüğünde yabancıların da kışkırtmasıyla 1950 ve 1982 yıllarında toplantı düzenlenerek Adıge düğünlerinin dine uygun olmadığı şeklinde beyanatlar verilse de muvaffak olamamışlardır.

1980 yılları öncesinde bir kız isteneceği zaman veya bir kızı, bir genç istediği zaman kimlerin kızı, kimlerin oğlu diyerek sorgulanırdı. 1980-2000'li yıllar arasında ise bu tutum değişerek, her iki taraf için Adıge olması yeterli duruma gelmiştir. 2000'li yıllardan sonra, büyük nenesi Adıge imiş diyerek teselli noktaları arar duruma gelinmiştir.

Kız İsteme: Köyümüzde kız istemek için genelde hatın sayılır amca veya dayılardan biri gönderilir, kız drek anne ve babadan istenmez. Sülalenin büyüğü veya amcasından istenir. İsteme faslı bittiğinde nikah için gün verilir.

Nekihıty (Nikah): Erkek tarafı nikah için ahabap, akraba ve komşularını çağırır. Nikah öncesi vunafe yaptırır, ne şekilde ve kimlerin nikaha (nekihıty) gideceği belirlenir yaklaşık 10 kişi. Nikahta gelin ve damat bulunmaz bunların vekilleri bulunur, mehir veya vase olarak bölgemizde bir cumhuriyet altını götürülür. Nikaha gidenler döndüğünde ise ufak çaplı da olsa düğün yapılır.

Adıge Ceug: Düğünlerimiz eski dönemlerde bir hafta sürerken, yakın dönemlerde iki veya üç günle sınırlı kalmaktadır. Genellikle düğünler hafta sonuna denk getirilir. Cuma günü Ceug vunafesi için köylüye haber verilir, yemekten sonra; Thamadeler (nısaşe, ceug gibi) seçilir, "Nısaple" geleceklerin kimlerde konaklayacakları ve Nısaşe'ye gidecekler belirlenir. "Nısaşe" yaklaşık 50 kişiden oluşabilir. Cumartesi günü erkek tarafının akrabaları "Nısaple" olarak gelirler yaklaşık 10 ile 20 arası değişebilir. Cumartesi akşamı tüm bölge köylerinden gelen gençlerimizin katılımıyla geç saatlere kadar düğün yapılır. Düğünlerin tertip ve düzen içinde yürümesi için düğünün başında sürekli Thamade dediğimiz büyükler yer alır, düğün esnasında evlenen gencin halası veya ablası tarafından düğünümüze katılan, şenlendiren gençlere ve büyüklere teşekkür mahiyetinde, "Bje" (çok eskilerde keçi boynuzu içinde maksıma (ıçkı), yeni dönemde suyla şekerin karıştırılmasından elde edilen şerbet ve bir tabak dolusu lekum-halive) gönderilir. Düğünde bulunan büyüklerden biri bu görevi üstlenir. Bjeyi gönderen kişinin ismi ve gönderiliş amacı beyan edildikten sonra günün anlam ve önemine yönelik iyi dilek ve temennilerde bulunulur, bu arada gençlere verilmek istenen kısa ve öz mesajlar da dile getirilir. Yaz aylarında yapılan köy düğünlerinde katılım sayısı iki bin kişiyi bulabilmektedir. Pazar sabahı gidilecek mesafeye göre belirlenen saatte nısaşeye (gelin alayı) gidecekler hazır bulunur ve verilen kahvaltıdan sonra yola çıkarlar, gelinin alınacağı köye girmeden önce uygun bir yerde mola verilir, bu arada gelin evine haber vermek için nısaşe thamadesi gruptan iki kişiyi görevlendirir (habaryeğşe). Thamadenin ve yardımcısının ismi ile beraber kaç bayan ve erkekten oluştuğu bilgisi kız tarafının thamadesine iletilerek nısaşenin köye girmesi konusunda müsaade istenir. Kız tarafının thamadesi yanlarına bir kişi vererek nısaşenin köye girmesi için müsaade eder. Kız tarafı, nısaşeye giden gruptan damadın arkadaşı veya yakın akrabalarına bazı şakalar yapar ve akabinde "şale hak" dediğimiz (isteğe göre içki veya meyve suyu, haşlanmış tavuk, halgane ve kqplij) paket





olarak gençlere verilir. Bu arada kız tarafı Cumartesi günü "pğante delha" (sandık-cehiz düzme) yapar.

Cenazelerimiz: Bölge köylerinin herhangi birinde cenaze olduğunda, bütün köylere ve yakın şehir merkezlerine haber verilir. Gruplar halinde cenaze evine gelinir, gruplar halinde başsağlığı ve dua yapılır.

Bütün diğer Adıge toplumları gibi, K.Maraş bölgesi Adıgelerinin de zaman içerisinde kendi adetlerinden uzaklaştığı gözlemlenebilmektedir. Bu vesile ile K.Maraş Kafkas Kültür Derneği'nin öncülüğünde habze toplantıları düzenlenmekte ve kalıcı kararlar alınmaktadır.

Kafkasya Ata Yurt İle İlişkiler

Bölge halkımız çoğunlukla Kabardey olduğundan, Kabardey Balkar Cumhuriyeti ile ilişkileri daha yoğundur. Bölgemizde her yıl yapılan Doğu Akdeniz Kafkas Festivali'ne Kabardey'den misafirler çağrılmakta, ve sık sık gidilmektedir. Kendi köyümüzden ise iki gencimiz oradan evlenerek Kabardey'e yerleşmiştir. Ayrıca Türkiye'ye gelen bir de gelinimiz mevcuttur.

Saraycık Jilehij Kafkas Festivali: 2004 yılından bu yana köyümüzde her yılın Ağustos ayında düzenlenmekte olan bu festivale, bölge Adıgelerinden yoğun katılımlar olmaktadır. Kafkasya ve Suriye'de yaşayan Jilehij sülalesine mensup kişilerle de bu sayede irtibat sağlanmaktadır.

Çerkes kültür ve geleneklerinin en iyi düzeyde korunabildiği Adıge köylerinden biri olmasına rağmen, Saraycık Köyü'nde 20 yaş altı çocuklarımızın çoğu kendi anadillerini kullanamamaktadır. Eskiden çocuklarımızı köye gönderelim anadillerini öğrensinler diye düşünürken, artık bu düşünce lafta kalmıştır maalesef. Eğer asimilasyon hızına bir çözüm üretilemez ise gelecek 20 yılda Türkiye'de anadilini konuşan genç nüfus hemen hemen kalmayacaktır. Tek sevineceğimiz nokta gençlerimizin birbirlerine sıkıca bağlı olmaları ve her yaz döneminde köyde buluşmak için tatili ipe çekmeleridir. Köy gençleri o gün için hangi evde hangi yöresel yemeğin yapılacağını çok iyi takip ederler ve her evde kendi evleri gibi davranırlar. Fakat hepimizin ortak dileği, anadilini bilen, habzeye bağlı, yönü Kafkasya'ya dönük yeni nesillerin çoğalmasındır.

Anılar . . .

Biraz da köyde yaşanmış bazı anılardan bahsetmek isterim;

Zaten yemkuxenu

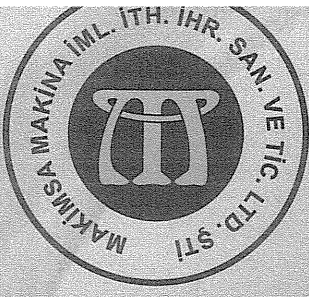
(Hikmet ağabeyimizin affına sığınarak anlatıyorum)

Emekli başkomiser olan Yılal Hikmet Kuş, gençlik yıllarında tarım işlerinde kullanmak üzere babasıyla beraber kasabadan bir çift öküz alır. Ancak öküzler bir türlü koşuya gelmez, yüke koşulunca çekmez veya otururlar. Bir gün köye bir tüccar gelir ve öküzlerine müşteri olur. Sıkı pazarlıklar yapılır. Bu esnada köyün meraklıları da etrafı sarmış pazarlığı izler. Hikmet Kuş, tüccara öküzlerini methederken "İstersen camızla koş" dedikten sonra ahaliye döner Adıgece "Zaten yemkuxenu vellihi yaner ham y...s" der. Tüccar bu sefer Adıgece "Yemkunume lo zerışşınur se mı vihar" der. Bu karşılıktan sonra, gelen tüccarın Mahmutbey köyümüzden bir Abzeh olduğu anlaşılır.

Cami Cemaatine Kartopu: Eskiden bizim çocukluk yıllarımızda köyümüzde, iki metre civarında kar yağardı, hatta babalarımız bizim okula gidebilmemiz için bir insanın geçebileceği genişlikte yol yaparlardı ve biz de bu yollardan okula giderdik.

1983 yılı kışında geceler çok uzun olduğu için, gençler kendi aralarında grup oluşturmuş kartopu oynarlardı. Bu sırada köyün yaşlıları da yatsı namazını kıldıktan sonra camiden çıkmış topluca babamla beraber bize oturmaya gelmişlerdi, kapı çaldığında kapıyı bir açtım ki yaşlılarımızın üstleri başları baştan aşağı kar olmuş perişan bir şekildeler. "Hayırdır bu haliniz nedir?" dememe kalmadan imam hemen söylenmeye başladı "Bizi artık camiye de göndermeyecekler" dedi.

Misafirleri sıcak odaya alıp oturturduktan sonra durumu anlamak için doğruca gençlerin yanına gittim. Meğer gençler kendi rakip arkadaş grubunu pusuya düşürmeyi hesaplarken, yaşlılarımız yanlışlıkla pusuya düşmüş. Hemen eve dönerek yaşlılarımıza durumu izah ettikten sonra, gençler adına cemaatten özür diledim ve konu kapandı.



MAKİMSA

MAKİMSA MAKİNA İML. İTH. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

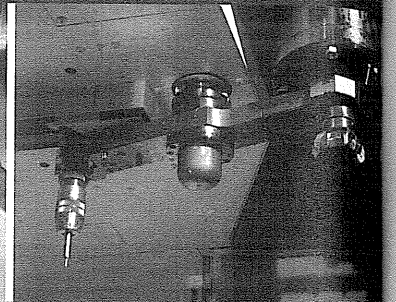
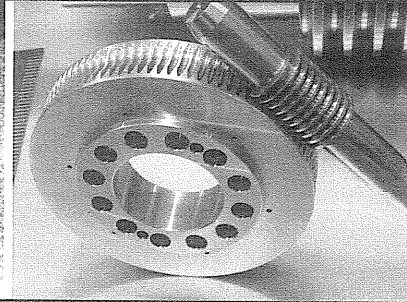
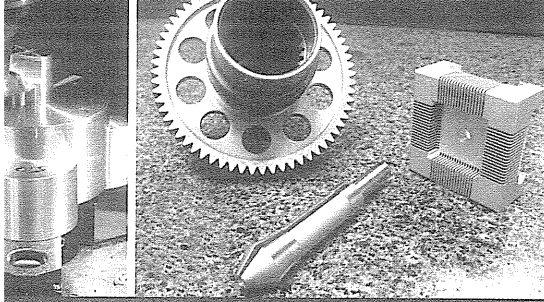
makimsa.com.tr

www.makimsa.com.tr

www.makimsa.com.tr

www.makimsa.com.tr

www.makimsa.com.tr



makimsa.com.tr

www.makimsa.com.tr

www.makimsa.com.tr

www.makimsa.com.tr

www.makimsa.com.tr

Üye'nin genç nesil büyüyen şirketi

EMİNEL SANAYİ SİTESİ 692. SOKAK NO:37 OSTİM/ANKARA.
90-312-3956680 90-312 394 02 11 FAX : 90-312-3956046



www.makimsa.com.tr

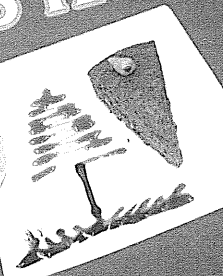
Kocatepe
1949 Kahve Evi



En tatlı kahve keyfine
DAVETLİSİNİZ!..



**Kahve & Pasta
8,5 TL**



www.kahveevikocatepe.com

Optimum Outlet Ankara Zemin Kat Tel: 0312 281 34 88



Adıgey Kültür Festivali...

Adıgey Cumhuriyeti Maykop kentinde düzenlenen festivalde dünyanın çeşitli yerlerinden gelen müzik gruplarının yanı sıra Ankara Kafkas Derneği'nin Elbruz müzik grubu da sahne aldı.

Festivale katılan Kafkas Derneği Müzik Grubu üyeleri: Hayri Kazbek, Ercan Yavuz, Onur Tuna, Seda Barslan, Ezgi Güleken, Laçın Güney, Özgür Şahin, Ümit Sayiner, Nesren Şırayder. Elbruz müzik grubu üyelerinin izlenimlerini sizlerle paylaşıyoruz...

Yogjokho Onur Tuna

Çocukluğumda hep Kafkasya hikâyeleri dinlerdim büyüklerimden. Belki onlar da bir kez bile anavatana gidip görmemişlerdi. Babalarından, dedelerinden dinlediklerini bizlere aktarırlardı. Onların anlattığı hikâyelerle, hayalimde Kafkasya kurmuştum kendime. Cennet gibi güzel olmalıydı, yeşilin bin bir tonu olmalıydı... Çok güzel olmalıydı çünkü anavatandı orası.

27 yıl sonra hayalimdeki Kafkasya'yı görecektim artık. Uçak Soçi havaalanına inerken gökyüzünden

büyülenmiş gibi etrafıma bakıyordum. Hiç de şaşırmadım. Çünkü hayalini kurduğum anavatanım Kafkasya ile aynıydı, hatta daha da güzeldi. Soçi'de inip Maykop'a karayoluyla gitmek bizim için belki de şanstı. Karış karış geçecektik o topraklardan Kıyboyu'ndan, Tuapse'den Maykop'a kadar. Dedelerimin yaşadığı yerleri görecektim. Binlerce çeşit ağacın olduğu ormanlardan geçtik. Sol tarafımızda ağaçların arasından yer yer deniz gözüktüyordu ve tam bu sırada ağaçların arasında boşluk bulduğu an güneş tepeden bize selam veriyordu; ülkenize hoş geldiniz!

Gece Maykop'a ulaştık. Anavatandaydık artık. Bizim topraklarımızda, bizim ülkemizde...

Bizim bir görevimiz vardı ve görevimizi yerine getirmeye gelmişti sıra. Adıgey Kültür Festivali'nde Türkiye'deki Çerkesleri temsil etmekle görevlendirilmişti. Türkiye'den gidenlerin ayrı bir önemi, değeri vardı orada yaşayan insanlarımız için ve bizde bu önemliliği korumak adına elimizden geldiğince dikkatli, kusursuz davranmaya çalışıyorduk.

Festivalde birçok ülkeden katılım vardı. Onlarda bizler gibi Adıge kültürünü korumak ve yaşatmak adına görevlendirilmişlerdi. Bu kültür, dünyanın dört bir yanına dağılmış ama asla anavatanını unutmayan bizler sayesinde müzik, folklor, tiyatro, resim ve sanatsal her alanda yapacağımız çalışmalarla korunarak devam edecek ve ardımızdan gelen nesillere miras olarak bırakılacaktı. O yüzden bu festivale gerektiğinden çok daha fazla önem verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Diasporadaki kardeşlerimizin de bu duyarlılığı beni çok duygulandırmıştı. Müzikler çalındı, şarkılar söylendi ve bu kültürün devam edeceğine dair sözler verilmiş oldu. Bütün konuklar birbirinden sıcak ve müzikal anlamda da hepsi birbirinden güzel eserler ortaya koydular. Herkes elinden geleni yaptı ve sonunda Adıge kültürü ve Adıge müziği kazandı.

Çok duygulu ve güzel anılarla artık Türkiye'ye dönüyorduk. Artık hayallerdeki Kafkasya gerçek olmuştu. Önceden duyulan özlem şimdi daha da artmıştı. Artık aklımızdan çıkmayacaktı.

Bize bu güzellikleri yaşattıran Ankara Kafkas Demeği'ne, başta Ercan Yavuz olmak üzere emeği geçen tüm ekip arkadaşlarıma, orda kaldığımız sürece çok kahnmızı çeken Larisa'ya ve ismini sayamadığım herkese sonsuz teşekkür ederim.

Ümran Ezgi Güleken

Vatana gitmek, görmek, yaşananları hissetmek, soydaşlarımızla tanışmak, dilimizi bilmesek, anlamasak da bakışlardaki anlamı çözmek... Hayaldi...

Gideceğimizi aylar öncesinden bilmemize rağmen hayal sanıyorduk belki de... Kendi adıma öyle geliyordu bana. Provalar başladı, sıklaştı, biletler alındı, hala inanamadım. Ne zaman ki o gün geldi çattı, işte hayalim gerçek oldu dedim kendi kendime. Biraz sıkıntılı bir yolculuk geçirsek de zor gelmedi. Çünkü belki de hayatımızda bir kez erişilirdik böyle bir şeye. Maykop'a gitme şansı verilmişti bize, bu çok önemliydi, değerliydi. Önce İstanbul, sonra Soçi ve oradan da otobüsle Maykop'a gittik. Otobüs yolculuğu sarsıcıydı ama Kültür bakanlığı yanımıza bir melek vermeyi uygun görmüştü ki Larissa'yla tanıştık. Hiç konuşamadık ama ne zaman ihtiyacımız olsa ve Larissa desek, yanımızdaydı. Otelimiz mükemmeldi, doğa mükemmeldi, odalarımız tertemizdi. Diğer ülkelerden gelen soydaşlarımızla hayatımız boyunca beraberdik sanki uzun zamandır görüşemediğimiz, karşılaşmamız da özlemle kucaklaştığımız sevdiklerimizdi. Zamanımızın çoğu Filarmoni binasında geçti. Provalar, konser, İslamey... Her şey mükemmeldi. İslamey'in başarısı, büyüledi hepimizi. Canlı izlemek ve dinlemek çok başka, çok farklı oluyormuş. Derken, oraya Türkiye'den yerleşmiş olan büyüklelerimizle karşılaştık. İşte o ailelerden biri benim anne tarafından akrabam çıktı ve nasıl bir mutluluk, nasıl bir tesadüf, hala inanamıyorum ve hala içime tarifsiz mutluluk doluyor. Her şey gittikçe güzelleşiyordu. Konser günü geldi sonunda. Sabahın erken saatlerindeki prova daha da heyecanlandırdı bizi, motive etti ama motivasyon anlamında en büyük güç bizi hiç bırakmayan, hep yanımızda olan, bu





grubun kurulmasını sağlayan Ercan ağabeyimizden geldi. Sonsuz özgüvenle çıktık biz o sahneye ve elimizden gelenin en iyisini yaptık. Bütün arkadaşlarımızın adına bunu söyleyebilirim sanırım... Aynı şey Lenin meydanındaki konserde de oldu. İnsanların ilgisi inanılmaz olumluydu, çok beğendiklerini söylediler, gururlandık...

Gezdik, sokaklarda leperuj oynadık, mükemmel ağırlandık. Dönmek zor geldi, çok zor geldi... Ve son günümüz çok hüzünlü geçti. Dönüleceğini bilmenin üzüntüsü, yaşananların mutluluğuyla birleşti. Tarif edilemez bir duygu kapladı içimizi... Yine kucaklaştık, sanki tatile gidiyormuşçasına, birkaç gün sonra geri dönecekmişçesine... Veda değildi, geçiciydi sanki...

Vatan, ne doğduğunuz yerdir ne de doyduğunuz yer. Bana göre vatan kendinizi ait hissettiğiniz yerdir. Biz oraya aittik...

Seda Özdemir

Kafkasya'm; efsanelerin beşiği, masallar diyarı, gözümün nuru Kafkasya'm. Çocukluğumdan beri gitmenin hayalini kurduğum vatana Adigey Kültür

Festivali vasıtasıyla gidiyordum. Heyecanımı satırlara dökmenin mümkünatı yoktu.

Yoğun bir prova sürecinden sonra gitme zamanı gelip çatmıştı. Güzergâhımız; Ankara, İstanbul, Soçi, Maykop olucaktı. Soçi'ye indiğimizde her yer olabildiğince yeşildi. Kültür Bakanlığının bize tahsis ettiği minibüsle rehberimiz Larisa eşliğinde Maykop yolculuğumuz başlamıştı. Yolculuğun bir kısmı sahil boyu sürdü. Yer, gök, deniz sanki bizi coşkuyla karşılıyordu. Böyle nezih bir manzarayı daha önce hiç görmemiştim. Sevincim bir anda hüzne dönüşüverdi. Çünkü dedelerimizin sürgüne giderken geçtikleri kıyılardan geçiyorduk. Dalgaların boyu o kadar büyüktü ki tüylerim diken diken olmuştu. Hava soğuk, yol virajlıydı ve yavaş yavaş denizden uzaklaşmaya başlamıştık. Bu zorlu yolculukta dedelerimiz daha zorlu şartlarda bulunmuşlardı bu da bizim için teselli olmuştu. Bu ürkütücü ormanda alacakaranlıkta sürgüne giderken buralardan geçmişlerdi.

Sonunda Maykop'a gelmiştik ve çok yorulmuştuk. Ertesi gün prova ve gösteri yapacağımız Flarmoni binasına gelmiştik. Heyecanımız kat kat artıyordu. İslamey bize o gün muhteşem bir konser vermişti. Orda kaldığımız anlarda gözümüzü bile kırpma istemiyorduk. O güzel günleri uykuda geçirmek istemiyorduk.

Festival günü gelip çatmıştı. Türkiye anons edildiğinde insanlar coşkuyla karşıladılar. Belli ki bizden çok şey bekliyorlardı. Konserden sonra insanlar bizleri kollarımızdan tutup fotoğraf çekirmek için yarışıyorlardı. Her şey çok güzeldi.

Çok iyi ağırlandık ve bizim gibi her anavatan özlemi çeken bir kere de olsa orayı görebilmelerini diledim. Çok güzel anılarla Türkiye'ye döndük.





Çüşha Özgür Şahin

Giderken anlatılan hikayeler güzellikler ve manzaralar vardı hep aklımda. Büyüklerimizin ballandıra ballandıra anlattığı doğa. Ama aklımda bir şüphe. Acaba hala öyle mi?

Hiç bu kadar ilgi ile karşılanacağımızı tahmin etmezdim. Hava soğuk ve yağmurluydu fakat bizi karşılayanların ilgi ve alakası içimizi ısıttı. Yolculuk uzun ve yorucu geçmesine rağmen, gittiğimiz an büyüttüğüm göz bebeklerimle etrafı izlemeye, her köşesini aklıma kazımaya çalıştım. Çok güzel ama çok güzel Maykop. Sadece doğal manzarası değil, insanları da çok güzel ve sıcak.

Festival, Adıgey Cumhuriyeti'nin çok önem verdiği ilginin ve alanın hiç kesilmesini istemediği, tüm diaspora Çerkeslerinin katılımının mutlaka olması gerektiği bir organizasyon. Böyle bir organizasyonun bir parçası olmak beni çok gururlandırdı. Açıkçası oraya gitmeden önce bu önemin farkında değildim.

Kısa kısa cümlelerle Maykop mükemmeldi, kaldığımız otel muhteşemdi, festival fevkalade güzeldi. İnsanları çok sıcaktı ve misafirperverdi. Keşke bir kaç gün daha kalabilseydik fakat olmadı. Ama kendi adıma daha Maykop'ta iken acaba bir daha nasıl gelirimin planlarımı yapmıştım bile. Otel, mekân bilgileri vs. Tüm bilgileri edinmiştim çoktan...

Nesren Şırayder

Bu yaz ikinci gidişim olmasına ve daha kısa sürmesine rağmen Maykop seyahati benim için mükemmeldi. Adıgey Kültür Festivali'nde katılımcı olmak da çok heyecan vericiydi. Özellikle önceki anavatan gezi ve seyahatlerindeki gibi Türkiye'den

gidip oraya yerleşmiş hemşerilerimiz bize karşı çok ilgilidiler. Çok eski aile dostları, yeni tanışılanlar. Hepsi çok iyi insanlardı. Ve tabi ki festivale dünyanın her yerinden gelen Adıgeler. Onlarla aynı otelde kalmak, her gece sabaha kadar düğün yapmak mükemmel duygular yaşattı bize. Kurduğumuz arkadaşlıklar, abla-ağabey ilişkileri değişilmezdi. Yolculuk her ne kadar zor olursa olsun sonunda Maykop'a yetişecek olmamız bizleri daha da sabırsızlandırmakla beraber, müzik sohbetlerimiz olumsuzlukları bastırarak kadar güzeldi.

Maykop'a vardığımızda otelin önünde bizi sabırsızlıkla bekleyen tanıdıklarımızla buluştuk. Hemen oda dağılımı yapıldı ve yemeğe inildi. Önceki Nalçık gezisinden dolayı o yemeklere aşındım. Ertesi gün kahvaltıda yavaş yavaş herkesle tanışmaya başladık. Tanıdıklarımız elbette vardı. Hem katılımcı olarak hem de misafir olarak.

Oradaki provalarımız kesinlikle buradakine göre çok daha azimli ve hırslı geçti. Herkes kendini görevine adanmıştı. Ve festival günü geldi. Sahneye ilk biz, Elbruz müzik topluluğu olarak çıktık. Fakat ben bir büyüğümün ricası üzerine başka bir grupta da 2. defa sahneye çıktım. Grubumuz çok beğenilmişti. Maykop biraz küçük olduğu için bizi meydanlarda görenler gelip tebrik ediyorlardı. Yağmur nedeniyle bir konserimizin iptal olmasından sonra Türkiye'ye gelmeden 1 gün önce Lenin Meydanı'nda bir konser verdik. Bu konser açık hava konseri olduğu için festival ortamından biraz farklı olsa da yine çok eğlenceliydi. Ve bu konserde de başka bir büyüğümün ricası üzerine onlarla birlikte sahneye çıktım. Alış-verişler yapıldı, hazırlıklar tamamlandı. Gideceğimiz gün ufak tefek aksilikler yaşanmış olsa da Adıgey Kültür Festivali kesinlikle görülmeye değerdi. Buradan bu organizasyonda emeği geçen (ağırlamak olsun, yolculuk olsun) herkese çok teşekkür ediyorum.



DERNEKLERİMİZDEN...

Kayseri Kafkas Derneği Kültür Gecesi Düzenledi

Kayseri Kafkas Derneği, 4 Eylül Cumartesi akşamı, İl Kültür Müdürlüğü tesislerinde 'Kültür Gecesi' düzenledi. Sezonun ilk gecesi olan bu etkinliğe katılımın oldukça yoğun olduğu gözlemlendi.

Gecede Kayseri derneğinin folklor ekibi, müzik grubu ve tiyatro grubu sahne aldılar. Tiyatro grubunun anadilde mizahi bir yaklaşımla sergiledikleri ölümü ve öldükten sonraki zamanı anlatan Ahret adlı oyunları, izleyenleri oldukça güldürmüş ve genel bir beğeni kazanmıştır. Eyüp Ataş'ın Adigece şarkıları ile renklenen gecede, babalar&anneler ve kızları&oğulları ile kısa süreli de olsa karşılıklı oynadıkları kafe dansı ile seyirciden büyük alkış

topladılar. Program, fuayede düzenlenen mahalli düğün ile son buldu.



Düzce Derneği Genel Kurul Yaptı

Düzce Kuzey Kafkas Kültür Derneği 2010 Olağan Genel Kurulunu yaparak yeni yönetimini seçti.

Göreve gelen arkadaşlara başanlar diliyoruz.

Yönetim Kurulu:

Hikmet Neğuç, Ahmet Bilgin, Cengiz Coşkun, Nebahat Tekin, Cengiz Yıldız, Ayşenur Yıldırım Rüştü Yavuz



Kafdağı'nın Rüzgarı Nalmes, Ankaralı Çerkeslerle Buluştu

Adigey Cumhuriyeti Devlet Akademik Halk Dansları Topluluğu Nalmes, 25 Eylül Cumartesi akşamı Saat: 20.00'da Anadolu Gösteri Merkezi'nde sahne aldı. Sunuculuğunu Mesut Zorlu'nun yaptığı geceye katılım oldukça yoğun. Savaşların, acıların, mutlulukların anlatıldığı gerçek hikâyelerden

yola çıkılarak hazırlanan kareografilerle sahne alan Nalmes, seyirciye nefes kesen anlar yaşattı. Nalmes'in final dansı, tüm izleyiciler tarafından tezahüratlarla dakikalarca ayakta alkışlandı. Rüya gibi geçen bu muhteşem gösteri, saat 23.00 sularında sona erdi.





Tokat'ta Adıge Rüzgarı

Adıgey Cumhuriyeti Devlet Halk Dansları Topluluğu Nalmes Tokatlıları büyüledi.

Adıgey Cumhuriyeti Devlet Akademik Halk Dansları Topluluğu Nalmes, Tokat Hüseyin Akbaş Spor Salonunda gösterileri ile Tokat halkının büyük beğenisini topladı. Yaklaşık 2 bin kişinin izlediği gösteriyi Tokat valisi Şerif Yılmaz, Eski devlet bakanları Cevdet Aykan ve Metin Gürdere'de izledi. Nalmes ekibi Tokat'ta 15 ayrı oyun sergiledi. Özellikle kama gösterisi büyük alkış aldı. Büyük dikkat ve ilgiyle izlenen gösteriler sonrasında Tokatlılar Nalmes ekibini ayakta alkışladılar.

Haber & Fotoğraf: Merter Uçgunoğlu



Kocaeli Kafkas Derneği Abhazya Zafer Bayramı'nı Kutladı

14 Ağustos 1992 yılında Gürcistan'ın işgaline uğrayan Abhazya, 1 yıl süren işgalin ardından diğer Kafkas halklarının yardım ve desteğiyle 30 Eylül 1993 yılında düşman işgalinden kurtuldu.

O günden beri her 30 Eylül günü Abhazya'da Zafer Bayramı olarak kutlanıyor. Kocaeli Kafkas Kültür Derneği'nde 30 Eylül Perşembe akşamı demek binasında düzenledikleri etkinlikle Abhazya

30 Eylül Zafer Bayramını üyeleri ile beraber kutladılar. Demek Başkanı Sami Korkut 1 yıl süren savaş boyunca, 3 bin vatandaşımızın hayatını kaybettiğini, Türkiye'de ikamet eden yaklaşık 7 milyon Kafkasyalının her yıl, 30 Eylül gününü, Zafer Bayramı olarak kutladığını söyledi. Korkut "Savaşlar yaşanmasın, dünyada barış ve huzurun egemen olmasını istiyoruz" dilekleriyle sözlerine son verdi.



Epe'as (Hünerli Eller) Fotoğraf Kulübü İkinci Fotoğraf Sergisini Açtı

Düzce Kuzey Kafkas Kültür Derneği Epe'as (Hünerli Eller) Fotoğraf Kulübü Düzce Belediyesi Sergi Salonu'nda ikinci fotoğraf sergisini açtı. Açılış kurdelesini Düzce Belediye Başkanı İsmail Bayram'ın kestiği sergiye Düzce Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) Meclis Başkanı Nusret Özsoy ile çok sayıda davetli katıldı. Epe'as Fotoğraf Kulübü-

'nün 13 üyesi tarafından Düzce ve Sakarya'daki Çerkes köylerinde çekilen Kafkas kültürünü yansıtan fotoğraflar büyük beğeni topladı.

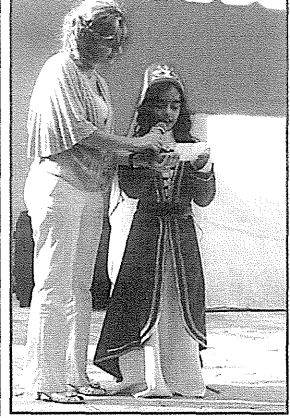
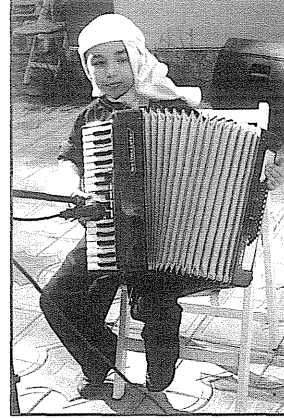
Düzce Kuzey Kafkas Kültür Derneği Başkanı Hikmet Neğüç, amaçlarının Çerkes kültürünü tanıtmak olduğunu ifade ederek, katılımcılara teşekkür etti.

Bursa Kafkas Derneği'nde Sezonun İlk Etkinliği

Yazın sona ermesiyle birlikte Bursa Kafkas Derneği birinci etkinliğini gerçekleştirdi.

3 Ekim Pazar günü yapılan etkinlikte Blane halk dansları topluluğu birbirinden güzel danslarıyla, miniklerden Sırvoy Beris, akordeonu ile son derece

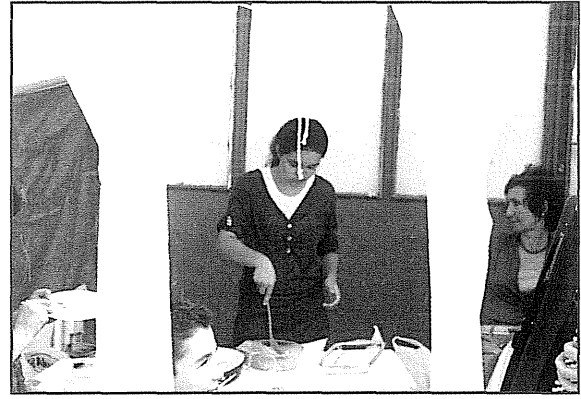
başarılı bir müzik ziyafeti sunarak, Çetav Albina kendi yazdığı bir şiirini, Yemtilh Neris, Çetin Öner'in Anadil şiirini okuyarak sahne aldılar. Programı gerçekleştiren gençlerimiz ve miniklerimiz katılımcıların alkışları ile takdir topladılar.



Bursa Kafkas Derneği "Misi Yerel Lezzetler Şenliği"ne Katıldı

Nilüfer Belediyesi tarafından geleneksel hale getirilen ve bu yıl 5.si gerçekleştirilen "Misi Yerel Lezzetler Şenliği" binlerce Bursalının katılımıyla yapıldı. Her yıl olduğu gibi, bu yıl da Bursa Kafkas Derneği olarak şenlikteki yerimizi aldık ve Bursalıla-

ra geleneksel yemeklerimizi tanıttık. Bu yıl yapılan şenlikte demekler yarışmacı olarak yer almadılar, sadece yemek sunumlarını yaptılar. Geçen yıllarda Bursa Kafkas Derneği'nin birincilik ve ikincilik ödülü bulunuyor.



KAFFED'e Üye 59. Dernek Hamamözü Kafkas Derneği Oldu



Hamamözü Kafkas Derneği 13 Haziran 2010 tarihinde yaptığı olağanüstü genel kurulda Kafkas Demekleri Federasyonu'na katılma kararı aldı.

Yönetim Kurulu, kararın gereğini yerine getirmek üzere gerekli evrakları hazırlayarak, 28 Eylül 2010 tarihinde üyelik için resmen Kafkas Demekleri Federasyonu'na başvurmuştur. Bu başvuru ile birlikte KAFFED'e üye demek sayısı 59'a yükselmiştir.

Gaziantep Kafkas Derneği de KAFFED'e Katılma Kararı Aldı



Gaziantep Kuzey Kafkas Kültür Derneği 1. Olağan Genel Kurul Toplantısı 10 Ekim 2010 tarihinde pazar günü saat: 10.00'da demek binasında gerçekleşmiştir. Toplantıda KAFFED üyeliği konusunda oy birliği ile ka-

tilma kararı alınmış ve bu konuda yeni yönetim yetkilendirilmiştir. Yeni seçilen yönetim kurulu listesi ekteki gibidir.

Yönetim Kurulu

Başkan: Hakan Aydemir, Başkan Yardımcısı: Nevzat Özdemir, Sayman: Fatih Mehmet Koç, Sekreter: Ceyda Efe, Üye: Caner Karataş

Doğu Akdeniz Bölge Dernekleri Toplantısı Gaziantep Derneğinde Yapıldı

Doğu Akdeniz Bölge Dernekleri Toplantısı'nın 4. Dönem, 2. Sezon ilk toplantısı 16 Ekim Cumartesi günü Gaziantep Kafkas Kültür Derneği'nin ev sahipliğinde yapıldı.

Toplantıya bölge derneklerimizin başkanları ve yönetimkurulu üyeleri ile birlikte katıldılar. Toplantıya katılan derneklerimiz: Adana Derneği: Muharrem Bilgici, Mersin Derneği: İbrahim Burcu, İskenderun Derneği: Servet Apış, Reyhanlı Derneği:

S. Nejat Altay, K.Maraş Derneği: Aytural Eğerci, Göksun Derneği: Bedri Tokuç, Afşin Derneği: Adnan Özdemir, Gaziantep Derneği: Hakan Aydemir.

Toplantı Gündemi

- 1-Geçen bir yılın değerlendirilmesi,
- 2-Nart dergisi (abonelik ve reklam) alınması,
- 3-Anadil çalışmaları (Kurslar ve Eğitimcilerin yetiştirilmesi)
- 4-Adıgey'den tiyatro guruplarının getirilmesi;
- 5-Yeni yılda derneklerimizin ortak çalışmaları (Takvim, hediyelik eşya vs.)
- 6-Derneklerimizden isim değişikliği ile ilgili görüşler
- 7-Dilek ve temenniler

Genel konular açık şekilde görüşüldü ve tartışıldı. Bir sonraki toplantı tarihi daha sonra belirlenmek üzere Mersin Kafkas Kültür Derneğimizin ev sahipliğinde yapılacaktır.



Dönüş Grubu Maykop'ta Çocuk Parkı Yaptırdı



Bilindiği üzere dilimizin ve kültürümüzün hızla asimilasyona yenik düştüğü şu son yıllarda, anavatan dönüşün asimilasyonun önüne geçebilecek en büyük etken olduğu düşüncesi ile Düzce'de gönüllü hemşerilerimizin katılımıyla Dönüş Grubu kuruldu. Dönüş Grubu, Türkiye ve dünyanın çeşitli ülkelerinde yaşayan hemşerilerimizin anavatan dönüş yapıp orada kendi düzenlerini kurana kadar geçici olarak ikamet edebilecekleri konutlar yaptırmak için çalışmalar yapmaktadır. Geri dönüş çalışmalarını desteklemek adına Adıgey Cumhuriyeti

yönetimi, başkent Maykop'a 3 km uzaklıkta Mefehable'de geri dönmek isteyen hemşerilerimiz için yapımına başlanacak olan konutlar için bir arsa tahsis etmiştir. Dönüş Grubu üyeleri 4-11 Temmuz 2010 tarihlerinde Kabardey Balkar Cumhuriyeti'ne 14 kişilik bir gezi düzenledi. Düzenlenen bu gezi-

den elde edilen gelirle Mefehable'de çocuk oyun parkı yaptırarak faaliyete geçirdi. Dönüş Grubu Sijaje Mehmet İnandır'a Mafehable'de çocuk parkının yapımında emeklerinin olduğunu, özellikle de düşük maliyetle yapımında en büyük katkının kendisine ait olduğunu belirterek teşekkür ettiler.

Bursa Çerkes Kültür Derneği

Bursa Kafkas Demeği Yönetim Kurulu Başkanı Filiz Çelik tarafından yapılan bildiride, Bursa Kafkas Demeği'nin 17 Ekim 2010 Pazar günü gerçekleştiren-

diği olağanüstü kongre ile "Çerkes Kültür Demeği" adını aldığı kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Haber: Adıgey Çalışma Grubu

Genel Kurulu Sonuç Bildirimi

Bursa Kafkas Demeği Genel Kurulu, Yönetim Kurulu'nun çağrısı ile 17.10.2010 Pazar günü olağanüstü olarak toplanmıştır. Sait Çapar'ın başkanlığındaki divan tarafından yönetilen Genel Kurul toplantısı, derneğin isminin yer aldığı 1. ve 2. maddelerin değişmesini içeren tek gündemle yapılmıştır. Yönetim Kurulu Başkanı Filiz Çelik tarafından sunulan isim önerisi üyeler tarafından tartışmaya açılmıştır.

Genel Kurul, mutabakatla kabul ettiği aşağıdaki gerekçelerle adını Çerkes Kültür Demeği olarak değiştirmiştir.

1. Kimlik ve dil mücadelesi, coğrafi bölge isimleri ile verilemez. Kendimizi tanımladığımız isim, örgütümüzün de ismi olmalıdır.

2. Anadolu'ya geldiğimizde kurduğumuz ilk örgütün adı Çerkes Teavün Cemiyeti idi. Türkiye Cumhuriyeti'nin ulus-devlet olma sürecinde halkımızın yaşadığı acılar ve yasal zorunluluklar nedeniyle aldığımız Kafkas coğrafi-bölge ismi bizi ifade etmemektedir.

3. Çerkes isminin hem anavatanda hem Türkiye'de birleştirici ve toparlayıcı bir özelliği bulunmaktadır.

4. Yıllarca resmi tarihin hain Çerkes tanımlaması ile baskı altına aldığı kimliğimizi geri almanın ve bize yaklaşık bir buçuk asırdır vatanlık yapmış bu ülkenin tarihiyle yüzleşmenin ve barışmanın vakti gelmiştir.

5. Anayurtta yapılan seçimlerde, vatandaşlarımızın kendilerini 'Çerkes' olarak tanımlayacak olmaları önemlidir.

6. Biz derneğimizin Adıge, Abaza, Vubih üyeleri olarak Çerkes ismini benimsiyoruz. Yüzyıllarca Çerkes halkı ile birlikte yaşamış, gelenek ve kültürleri birlikte şekillenmiş kendilerini Çerkes olarak ifade edenler derneğimizin bileşeni olmaya devam edecektir.

Bu gerekçeler ışığında derneğimizin adının 'Çerkes Kültür Demeği' olmasına oy birliği ile karar verilmiştir. Bu kararımızın halkımızın geleceği için yararlı olmasını diliyoruz.

Çerkes Kültür Demeği

KAFFED Güney Marmara Bölge Toplantısı Bursa'da Yapıldı

Kafkas Dernekleri Federasyonu Güney Marmara Bölge Toplantısı, Bursa'da yapıldı. 24 Ekim 2010 Pazar günü gerçekleşen toplantıya, Kafkas Dernekleri Federasyonu (KAFFED) Yönetim Kurulu üyesi Şamil Jane, KAFFED Adıgey Çalışma Grubu ve Anadil Komisyonu üyesi Emel Bezek, Balıkesir, Bandırma, Biga, Bursa, Gönen, İnegöl, Karacabey, Mustafakemalpaşa, İnegöl, Yalova dernek başkan ve yönetim kurulu üyeleri katıldı.

Toplantıda ayrıca Adıgey Cumhurbaşkanı'nın bölge toplantısına göndermiş olduğu mektubu iletmek üzere Sohta Asker ve Dünya Çerkes

Birliği Yönetim Kurulu üyesi Çemişo Hazret hazır bulundu. Adıgey Cumhurbaşkanı sayın Aslan Thakuşine gönderdiği mektupta;

"Anadilini ve geleneklerinin korunması, halkımızın 'Adıge Habze' temelini taşıyan manevi-ahlak





değerlerinin sürdürülmesi, yeniden hakiki doğuşun çerçevesinden halkımızın birliğini yenilenmesi, bugünümüzün tüm dünyadaki yeni nesil Çerkeslerin önünde olan görevidir." dedi. Türkiye ve Rusya Federasyonu'nun ekonomik ve kültürel işbirliği içerisinde olduğunu belirten Sayın Thakuşine; "Biz Kafkasya ve diaspora Çerkesleri üzerimize düşen yüce görevimizi yerine getirerek birlik ve beraberlik içinde olumlu ve yaratıcı çalışmalarımızla ülkelerimizin arasındaki ekonomik, kültürel ve siyasal yakınlaşmalarını sağlamalıyız. Ancak barışçıl ve işbirlikçi, güvenlik ve istikrarlılık atmosferinde milli emellerimizi gerçekleştirebiliriz." sözlerine yer verdi. Ayrıca Türkiye'deki Çerkes gençliğine önemli sorumlulukları ve görevleri olduğunu hatırlattı.

Sohta Asker, mektubun okunmasından sonra yaptığı konuşmada, diasporadaki örgütlenmenin Çerkes ismi ile yapılmasının Adıgey ve diaspora arasında sağlayacağı yasal olanakları anlattı.

Bursa Çerkes Kültür Demneği tarafından, Sohta Asker'e, sayın Aslan Thakuşine'nin mektubundan duyulan memnuniyet ve iyi dilekleri içeren bir yanıt verildi. Toplantıda ayrıca Adıgey Cumhuriyeti "Adıge Hase" Başkanı Arambiy Hapay'ın gönderdiği mesaja da yer verildi.

Şamil Jane, diasporanın kendi tartışma sürecini tamamlayarak karar vereceğini, bunu yaparken politikayı çok iyi bilmemiz gerektiğini söyledi. Aynı zamanda Adıgey Cumhurbaşkanı'na, üniversitede öğrenci kontenjanı tanınması yönünde taleplerini iletti.

Toplantının, genel gündem değerlendirmesi bölümünde, demeklerin alacağı isimler konusu görüşüldü. Filiz Çelik, Genel Kurul Sonuç Bildirisini bir kez daha okudu ve Çerkes Kültür Demneği ismini almasının gerekçesini, toplantı katılımcılarına aşağıdaki gerekçelerle açıkladı;

-Bursa, bölgemizde bu ismi alan üçüncü dernektir. Yalova Çerkes Birliği, İnegöl Çerkes Adıge Kültür Demneği'nden sonra Bursa Demneği de bu kararı almıştır. Demek Genel Kurulları özgür iradeye sahip, kendi içlerinde özgün birer tüzel kişiliktir. Bursa Demneği bu kararı tamamen kendi iç dinamikleriyle, üyelerinin özgür iradesiyle almıştır ve kararının arkasındadır.

-İsim değişikliği konusundaki tartışmalarımız, Türkiye'de demokratik açılım sürecinde başlamıştır. Bu konuda geçen dönem demneğimizde değerlendirme toplantısı yapılmış ve bölge demeklerine konu iletilmiştir. Dolayısı ile bu durum yeni başlayan bir tartışma değildir.

-Kimlik meselesine bakış ve değerlendirme anayurtta ve diasporada farklılıklar gösterebilir. Bu durum bizim dışımızdaki diasporik halklar içinde geçerlidir. Anayurtlarından birlikte sürülmüş, yakın köyler kurarak birbirine tutunmaya ve ayakta kalmaya çalışmış, Türkiye'de ulus-devlet yaratma sürecinde aynı baskılara maruz kalmış, örgütlerinde asimilasyona karşı birlikte direnmiş, aynı düşünlere aynı oyunları oynamış halkların tek kimlik çatısında bir araya gelmeleri son derece doğaldır.

-Bursa'da isminde Kafkas adı geçen 36 adet demek bulunmaktadır. Demneğimiz yerel yönetimlerde, Azeri, Özbek, Kırım, Tatar, Karapapak, Ahıska vb. demeklerin de yer aldığı Kafkas hemşehri gurubunda yer almaktadır. Bu kurumlar, Türk dünyasının Bursa'daki örgütleri algısı ile çalışmaktadır.

-Bursa, KAFKUR, KAFDER, KAFFED süreçlerinde aktif olarak yer almış, merkezi örgütlenmenin her zaman yanında olmuştur. Federasyonumuzun, kuruluşunda kabul ettiği ve halen internet sitesinde duyurduğu ilkelerinin savunucusudur.

Toplantıda ayrıca aşağıdaki kararlar alındı.

-Bölge demeklerinde Anadil eğitimi, materyal, ders notları vb. konularda yapılacak çalışmalar Anadil öğreticisi Emel Bezek tarafından desteklenecektir.

-Geçen dönem bölge olarak alınan ve hayata geçirilemeyen kararlar, bir sonraki toplantıda ele alınacak ve bu dönem gerçekleştirilmesi konusunda çalışma yapılacaktır.

-Bir sonraki toplantı 19 Aralık'ta İnegöl'de yapılacaktır.

Düzce Kuzey Kafkas Kültür Derneği İsim Değişikliği

Düzce Kuzey Kafkas Kültür Derneği'nin İsim Değişikliği konusu tartışılmak üzere 24 Ekim 2010 Pazar akşamı dernek binasında bir toplantı düzenlendi. Toplantıya Düzce K.K.K.Derneği yönetim kurulu ve YK. yedek üyeleri, Denetleme Kurulu, DK yedek üyeleri, Federasyon delegeleri, demekte aktif olarak görev alan gençler ve üyelerinin de hazır bulunduğu bir toplantı yapıldı.

Toplantı Başkan Hikmet Neğuç tarafından bir konuşma ile açıldı.

Toplantıda katılımcıların da söz almaları ile derneğin isim değişikliği hususunda önerilere yer verildi. İsim değişikliğine getirilen öneriler; Düzce Çerkes Kültür Derneği - Düzce Adıge Kültür Derneği - Düzce Çerkes - Adıge Kültür Derneği

- Düzce Adıge - Apsuva (Abaza) Kültür Derneği
- Düzce Adıge - Apsuva (Abaza) - Ubıh Kültür Derneği

Toplantıda söz alan katılımcıların yukarıda belirtilen önerileri karşılıklı tartışıldı. Yapılan öneri ve konuşmalardan sonra dernek bünyesinde ki çalışma gruplarında faaliyet gösteren, dernek çalışmalarına katılan 30'a yakın Adıge ve Abaza gencin büyük çoğunluğunun isim değişikliği yönünde olumsuz görüş bildirmesi dikkate alınarak, konunun şu an için dernek isim değişikliğinin mevcut ortamda gerçekleştirilmesinin yerinde olmayacağı düşüncesi ile dernek isminin değişmeden aynı kalmasına karar verilmiştir. Üye ve hemşerilerimize önemle duyurulur.

Düzce Kuzey Kafkas Kültür Derneği

Gönen Kafkas Kültür Derneği Genel Kurul Yaptı

Gönen Kafkas Kültür Derneği Yönetim Kurulunun 08.10.2010 tarih ve 2010/68 sayılı almış olduğu kararı gereğince, 30.10.2010 tarihinde saat: 20.00'de Gönen Kafder Lokalinde olağanüstü genel kurul toplantısı yapıldı. Toplantıda dernek yönetim ve denetleme kurulları yenilendi.

Yapılan seçimler sonucunda dernek organlarının da şu isimler yer aldı; Yönetim Kurulu Asil Üyeler: Yaman İnanc, Hamit Kayabey, İbrahim Kolburan, Ahmet Feridun Gogen, Ali Şaygür, Ali Dökmen, Muammer Özkurt



Kaymakam Kaya'ya Hemşeri Ziyareti

Kocaeli Kafkas Kültürü Derneği Başkanı Sami Korkut başkanlığındaki yöneticiler, İzmit Kaymakamı Sabit Kaya'ya nezaket ziyaretinde bulundu.

Korkut, dernek faaliyetleriyle ilgili bilgi verdi. Başkan Korkut, "Yeni dönemde yine 3 dilde (Adıgece, Abazaca ve Rusça) dil derslerimiz başladı. Bu manada yine 3 grup olarak 120 kişilik folklor ekibimizde eğitimlerine başlıyor. Etkinliklerimizde her zaman sizleri aramızda görmekten dolayı çok mutluyuz ve bundan sonra da görmek istiyoruz" dedi. İzmit Kaymakamı Sabit Kaya da, "Bu kadar yoğun çalışmayla uğraşırken, sizin gibi dostların ziyareti bizi mutlu ediyor. Bu manada sizlere

teşekkür ediyorum" dedi. Kaya'ya yönelik ziyarete Sami Korkut ile birlikte yöneticiler Erdal Çatan, Nermin Tol, İbrahim Uygun, Hilal Atan, Erol Arguç ve Cengiz Hurma katıldı.



ARKADAŞIN YAŞADIĞI YER

■ Türkçeleştiren: Huşt Emel Bezek

Bir kadınla bir adam vardı. Kızları da oğulları da yoktu. Komşuları ve arkadaşları ile görüşmeden, yalnız başlarına yaşıyorlardı.

Bir gece kapı çalındı.

-Kim o? diye sordu adam.

-Biziz, diye cevap verdi birkaç ses birlikte, Övgü, Şans, Mülk sana geldik.

-Girin, girin! dedi adam. Çok memnun oldum. İstedığınız kadar kalın. Evim büyük. Yatacak yer çok. Yiyecek ve içecek konusunda sıkıntı çektiğim. Karımla benden başka kimse yok evde.

Çalışmak senin evinde oturmuyor mu? diyerek hayretle sordular Övgü, Şans ve Mülk.

-Ne yapayım ben onu? Uğramıştı fakat içeri almadım.

-O zaman biz arkadaşımızın yaşadığı yere gidelim diyerek, yüce Övgü, güzel Şans, zengin Mülk, adam onları durdurmak isterken, uzaklaştılar.

НЫБДЖЭГЪУР ЗЫШЫПСЭУРЭР*

■ Адыгэ щыс

Зы л|ырэ зы шьузрэ шы|агъ. К|али
пшыашы я|агъэп.

Гъунэгъуи шьэогъуи кьахэмышьэу,
язакъоу псэуштыгъэх.

Чэш горэм пчъэм кьытэуагъэх.

-Хэта ар?

-упч|агъэ л|ыр.

-Тэры, - кьызэда|уагъ мэкъэ заулэ,

- Шытхъур, Насыпыр,

Мылкур а|оу тыкыпфэк|уагъ.

-Шьукыхь, шьукыхь! Боу сыгуапэ.
Шьузэрэфаем фэдизэ

шьуис, сиунэ ыны, гьольпы|эр

хъои, шьушхыни шьузэшъони
шьушгъызгъэк|энэп. Шьузымрэ сэрырэ
шэхъу унэм исэп.

-|офш|эныр о уиунэба зэрысыр?

-агъэш|эгъуагъ Шытхъуми,
Насыпыми, Мылкуми.

-Сыд аш еш|эш? Къы|ухагъагъэти,
кьызгъэхьагъэп.

-Ашыгъум тэ тиныбджэгъу
зышыпсэурэмтык|он,

- а|уи,

Шытхъур лъагъэу, Насыпыр дахэу,
Мылкур фэш|ыгъэу, л|ыр
алъыбанэзэ,|ук|ыжыгъэх.

"Tanrı tüm halklara özgürlük, mutluluk ve zenginlik versin. Abhazları da unutmasın."
- Abhazların geleneksel sabah duası -

Abhazya Konusunda Tüm Gerçekler Bu Kitapta

ABHAZYA'NIN BAĞIMSIZLIĞI, KAFKASYA İÇİN GELECEK SENARYOLARI

Jan Colarusso Sergei Markov George Hewitt Marino Busdachin
Nikolai Zlobin Viacheslav A. Chirikba Maksim Gunjia İsmail Ünal Cihan Candemir
Charlotte Hille Halit Kakinç Sezai Babakuş Erol Taymaz Hasan Kanbolat
Liana Kvarchelia Mitat Çelikipala Lawrence Scott Sheets Mana Gurgulya
Asida Lomia Aleksandre Toumarkine Ludmilla Sagariya
Recep Yılmaz Setenay Nil Doğan Soner Gogua Zeynel A. Besleney
Murat Papşu Ergün Özgür

Siparişleriniz için
bilgi@abhazyanindostlari.org veya 0 216 332 44 44

ABHAZYA'NIN



DOSTLARI



İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

CSA



www.abhazyanindostlari.org



dünya
parmaklarınızın
ucunda...

NART TOUR

TOURISM & AVIATION

“Dünyaya
Açılan
Yolunuz”

HİZMETLERİMİZ

UÇAK BİLETLERİ	Air Ticketing ПРОДАЖА АВИАБИЛЕТОВ
-------------------	--------------------------------------

OTEL REZERVASYONU	Hotel Reservation БРОНИРОВАНИЕ ГОСТИНИЦ
----------------------	--

HAVACILIK HİZMETLERİ	Aviation Services АВИАОБСЛУЖИВАНИЕ
-------------------------	---------------------------------------

VİZE İŞLEMLERİ	Visa Services ОФОРМЛЕНИЕ ВИЗ
-------------------	---------------------------------

TRANSFER HİZMETLERİ	Transfer Services ТРАНСФЕРЫ
------------------------	--------------------------------

KARGO HİZMETLERİ	Cargo Services КАРГООБСЛУЖИВАНИЕ
---------------------	-------------------------------------

GRUP TURLARI	Daily City Tours ОБСЛУЖИВАНИЕ ТУРГРУПП
-----------------	---

www.narttour.com.tr

www.biletsell.com

Bir Nart Tour Markasıdır



İSTANBUL Aksaray

Tel : +90 (212) 633 13 83
Fax : +90 (212) 633 13 89
Acil Gsm : +90 (533) 283 16 14

ANKARA

Tel : +90 (312) 425 14 50/54
Fax : +90 (312) 419 73 56